

Sığınmacılar geri gönderilsin mi?

Proleter DEVİRİMÇİ DURUŞ

Devrimler tarihin lokomotifidir!

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Haziran 2022 Sayı: 105

Fiyatı: 3 TL

Erdoğan'ın "Gezi korkusu" bitmiyor. Kaç kez beraat kararı çıkmasına rağmen, yeniden yeniden Gezi davaları açıldı. Ve sonunda "Taksim Dayanışması"nın temsilcilerine ağır cezalar verdiler. Bu cezaların bir yanını Gezi'den intikam almak oluşturuyorsa; diğer yönü ve esası, yeni Gezi'leri engellemektir. Asıl olarak halka gözdağı verilmek istenmiştir.

Hayat pahalılığının, işsizliğin böylesine devasa boyutlara ulaştığı bir dönemde, toplumsal patlamalar kaçınılmaz. Erdoğan yönetimi, Gezi gibi yeni toplumsal patlamalardan korkuyor. Bunun için toplumsal muhalefeti bastırmaya çalışıyor. Artan gözetim ve tutuklamalar, basına ve internete getirilen yeni yasaklar, muhalif gazetecilere saldırılar vb. hepsi bu korkunun eseridir.

Ancak tüm saldırılara rağmen, binlerce kişi Gezi'nin 9. yılında Taksim'e geldi. Polisin Taksim kuşatmasını bir kez daha parçaladı, polis barikatlarını yıktı. TMMOB'un uzlaşmacı yöneticilerinin kitleyi dar bir sokağa hapsetmesine, çatışmalar sırasında binaya giren kitleyi polisle pazarlık yapıp üçerli gruplar halinde çıkartmasına rağmen, Taksim civarında gecenin geç saatlerine kadar sloganlar susmadı.

Kitlelerin her koşulda Gezi'ye sahip çıkması Erdoğan'ı bir kez daha çileden çıkardı. "Camiyi pislettiler" yalanını tekrarlayanın ötesinde küfretmeye başladı. Bu onun acizliğinin, düşkünlüğünün en açık göstergesidir. Bugüne dek Erdoğan'ın muhalif kesimlere bir çok hakareti duyuldu, ancak böylesi kaba bir küfür ilktir. Ve asla normalleşmemeli, kanıksanmamalıdır. Bu duruma tepki de sadece "suç duyurusu"nda bulunarak, mahkemelere havale edilerek verilemez.

Sayfa 2'de sürüyor

Zamlara, işçi kıyımlarına, yozlaşmaya karşı

Gezi Ruhunu Kuşan!

Zamlara, işçi kıyımına, yozlaşmaya karşı GEZİ RUHUNU KUŞAN!

CHP başta olmak üzere muhalif partiler, Erdoğan'ın hakaretlerini sineye çektiler; en fazla 5 kuruşluk davalar açmakla yetindiler. Onu böylesine pervasız kılan da, muhalefetin bu silik tutumudur. Ancak Gezi kitlesi (kadını-erkeğiyle) kendisine yapılan bu küfürü, muhalif partiler gibi geçiştiremez. Böyle bir yönetici istemediğini eylemleriyle ortaya koyacak ve bunu başaracaktır; er ya da geç...

***

Erdoğan yönetimi, baskı ve şiddetle ayakta durmaya çalışıyor. Çünkü kitlelere sunacağı vaatleri kalmadı. Yalan ve demagogileri artık tutmuyor. Bunun verdiği hırçınlıkla daha fazla hakarete, küfre başvuruyorlar. Gerçek niteliklerini ortaya döküyorlar. Erdoğan'dan Süleyman Soylu'ya tüm yönetim kademelerinde bunu görmek mümkün. Siyasi kriz, seviye düşüklüğü olarak da karşımıza çıkıyor.

Suriyeli sığınmacılar üzerinden Soylu'nun bir milletvekili ve parti başkanı olan Ümit Özdağ'a "hayvandan aşağı" diyerek hakaret etmesi, sonra karşılıklı restleşmeleri, bunun bir örneğidir. Çürüyen her sistemde olduğu gibi, politikacıların seviyeleri de iyice düşmüştür. Çürüme ve yozlaşma sistemin en tepesinde yaşanmaktadır.

Onun için "suç oranları"nda artışta ve bunların devletle ilişkisinde, Türkiye dünyanın ilk 6 ülkesi içinde yer alıyor. Uyuşturucu ve silah kaçakçılığı bunun başında geliyor. Uluslararası düzeyde aranan ve yakalanan uyuşturucu baronlarının hemen hepsinin Soylu'yla, Erdoğan'la fotoğrafları ortalığa döküldü. Böylesine içiçe geçmiş durumdadır.

Sadece suç dosyasında değil, enflasyonda da Türkiye Avrupa birincisi! TÜİK'in oynamış rakamlarıyla bile savaş halindeki ülkeleri geçerek ilk sıraya yerleşti. Gerçek enflasyon ise, TÜİK rakamlarının en az iki katı. Ardı arkası kesilmeyen zamlarla halk en temel ihtiyaçlarını alamaz hale geldi. Bebek bezinden sonra süt ve süt ürünlerine de marketler alarm takmaya başladı. Temel ihtiyaç maddelerinde hırsızlık oranı giderek artıyor çünkü.

***

AKP-MHP bloku, ayağının altındaki zeminin kaydığının farkında. Bunu durdurmanın yolu olarak içeride-dışarıda savaşı büyütüyor. İşçi ve emekçilere, Kürt halkına dönük saldırıları durdurak bilmiyor. "Sınırötesi operasyon" adı altında Irak ve Suriye topraklarını işgale girişiyorlar. Bir yandan Kürtlerin bu topraklardaki kazanımlarını yok etmek, diğer yandan içte şovenizmi körükleyerek diğer sorunları unutturmak ve kitle

desteği oluşturmak istiyorlar.

Fakat başta hayat pahalılığı olmak üzere yaşanan temel sorunları unutturmaları artık mümkün değil. Kitleler Erdoğan yönetimine çok tepkili. Örgütlü bir güç olamadıkları için bireysel yöntemlerle bunu ortaya koyuyorlar. Kendini yakma dahil protesto intiharlarının artması, doktorlar başta olmak üzere yurtdışına gidenlerin çoğalması, artan kiralari ödeyemeyen kiracıların, çıkmak zorunda kaldıkları evleri tahrip etmesi vb. bunun görüngüleridir.

Kitleler ne yazık ki, kendilerini yalnız ve çaresiz hissediyorlar. Çünkü muhalif partilerin yaptığı tek şey, seçime kadar sabretmelerini istemek; "erken seçim" takvimleri vererek kitlelerin umudunu canlı tutmak... Oysa kitle eylemleri yükselmediği sürece "erken seçim" bir hayal. Zamanında olacağını garanti de yok!

Ama muhalefet partileri, seçim beklentisiyle kitleleri avutmaya çalışıyor. Üstelik herhangi bir toplumsal patlamayı önlemek için de "sakın sokağa çıkmayın" diyerek korkutuyor. Her tür saldırıyı "bizi sokağa çekmeye çalışıyorlar" diyerek sineye çekiyor. Canan Kaftancıoğlu'na 9 yıl önce attığı twitler gerekçe gösterilerek hapis cezası verilmesine tepkiler yükselince, İstanbul'da miting yaparak yatıştırmaya çalıştılar. CHP bir kez daha "mitinglere başlayacağız" sözünü verdi ama arkasını getirmede. En barışçıl mitinglerde bile yüzbinlerin biraraya gelmesi onları ürkütüyor.

Muhalefeti "iktidarı"yla kitlelerin gücünden korkuyorlar. Ama halk kendi deneyimiyle biliyor ki, harekete geçmediği sürece hiçbir hakkı elde edemez. Son işçi eylemleri bu gerçeği bir kez daha gösterdi. Şimdi enerji işçileri aynı yolu izliyor. Defalarca gözaltına alınmalarına rağmen, Sabancı Holding'in önünde eylem yapmayı sürdürüyor...

Ekonomik, sosyal, toplumsal krizden kurtulmanın tek çaresi, yeniden Gezi ruhunu kuşanmaktır. Sudan'dan Sri Lanka'ya, ayaklanan halklar bunu gösteriyor. Çünkü hiç bir yerde faşizm ve gerici sandıkla gitmiyor. Türkiye'de de faşizmi sandık değil, halkın gücü yıkacaktır!

Okurlara...

Merhaba,

Yeni bir direniş dalgası yükseliyor. 1 Mayıs'ta Taksim kararlılığının sürmesi, Gezi'nin yıldönümünde binlerce insanın polisle çatışarak özgürlük alanlarını savunması, işçi direnişlerinin yeniden sertleşmeye başlaması...

Artan ekonomik ve siyasi baskılar, genç kuşakların militanlaşmasını getiriyor. Yasallık sınırlarını aşan bir meşruiyet bilinciyle eyleme koşuyor kitleler, özellikle de gençler. Farklı bir genç kuşak bu: Kendi yoksullukları ile egemenlerin sefahatı arasındaki farkı daha net görüyorlar; kendi yaşamlarının "çalınmış" olduğunu düşünüyorlar; hayata dair beklentileri, "bireysel kurtuluş" olanakları daha "imkansız"; bu nedenle de daha öfkeli, daha saldırganlar, daha kontrolsüzler... Üstelik, kendilerini 1 Mayıs'ta Maltepe'ye götüren, "sandık"tan başka bir kurtuluş umudu sunmayan reformist önderliğe karşı da daha güvensizler... Sadece onlar da değil, genel olarak kitlelerde, örgütlere ve önderlere karşı bir güvensizlik gelişmiş durumda.

Tam da bu nedenle, doğru politikalar üreterek, doğru kararlar alarak, eylem hattına doğru bir önderlik kurarak geniş kitlelerin güvenini kazanmak gerekiyor. Bu görev, dönemin en hayati sorunu olarak önümüzde duruyor.

Gündemdeki konulara ilişkin yazıları dergimiz sayfalarında bulabilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

105. Sayıda

3	Yoksulluğu kaldırmak için...
4	Çay üreticileri yasak kararını tanımadı
5	Gezi'nin 9. yılında militan direniş
6	Ah şu harekete geçmeyen kitleler
7	Türküler susmaz
8	1 Mayıs değerlendirmeleri üzerine
10	İçeride-dışarıda Kürt halkına saldırılar
11	HDP'ye saldırılar durdurulsun
12	Sığınmacılar geri gönderilsin mi
14	Rusya Ukrayna'da NATO ile savaşıyor
15	"İlk domino taşı" Sri Lanka
16	Emperyalist Fransa'yı sarsan 15 gün
	İsviçre'de coşkulu 1 Mayıs
17	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
18	15-16 Haziran direnişi
19	Mehmet Fatih Öktülmüş
20	Devrimsiz "halkçılık" çözüm getirmez

Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Çağdaş Büyükbaş

Adres: Mecidiyeköy mah. Ayfer sk. No: 10/5 Asım Bey Ap. Şişli/ İst. Tel: 0538 777 99 01, devrimcidurus@gmail.com, proleterdevrimcidurus2.org

Baskı: Berdan Matbaacılık, Davutpaşa cad. Güven San. Sit. C Blok No: 215-216 Topkapı/İst. Tel: (0212) 613 1211, ISSN: 2147-4028, Yayınevi sertifika no: 48918

YEDİVEREN YAYINLARI Yerel Süreli Yayın Sayı: 105 Haziran 2022, 3 TL(KDV %0)

Bir yanda savaşlar, diğer yanda salgın hastalıklar, kapitalizmin varolan açmazlarını, eşitsizliklerini her geçen gün daha da büyütüyor. Özellikle Ukrayna savaşı ile birlikte gıdada yaşanan krizin derinleşmesi, açık tehlikesini tüm dünya halkları için somut bir tehlike haline getirdi.

Kapitalist sistemin ağababalarını biraraya getiren Davos Zirvesi'nin bu yılki toplantısına da açık tehlikesi damgasını vurdu. Mayıs sonunda gerçekleşen toplantıda yayınlanan raporlar, "bir yanda servetin, diğer yanda sefaletin" nasıl biriktiğini göz önüne seriyor. **Pandemi döneminde dolar milyarderlerinin sayısı 573 kişi artmış örneğin. Buna karşılık "aşırı yoksulluğa" düşenlere 263 milyon kişi daha eklenmiş.** Devasa karlar elde

açıkladı. "Yoksulluk sınırı" ise 20 bin TL ile 5 asgari ücrete eşitlendi. Üç kişiden birinin işsiz olduğu bir ülkede, her evde bir kişinin çalışıyor olması dahi "şans" sayılırken...

Hayat pahalılığında Türkiye tarihinin rekorlarının kırıldığı koşullarda, "asgari ücret"e Temmuz ayında yapılacak zama bile yanaşmıyorlar. Oysa her ay artan enflasyon oranında zam yapılması gerekiyor. Ama **TÜİK aracılığıyla enflasyon rakamlarını çok düşük göstererek memura, emekliye verilen "enflasyon farkını" ve olası ücret zammını en alt seviyede tutmayı planlıyorlar.**

"Bağımsız ekonomistler"den oluşan ENAG, Türkiye'nin yıllık enflasyon oranını Mayıs ayı itibarıyla yüzde 160'ın üzerinde tespit ederken, TÜİK, yüzde 76 olarak

Devrimci yapıların önemli bir kısmı da ne yazık ki reformist-parlamentarist burgacın yörüngesinden çıkamıyor. Bu döngü kırılmadığı sürece, kitleleri devrimci bir rotada harekete geçirmek mümkün değil.

Ama bu öfke şöyle ya da böyle patlayacak! Komünist ve devrimci önderlikten yoksun patlamalarda ise, bilinçsizce kırıp dökme, kitlesel yağma-talan eylemleri, ardından daha büyük bir yenilgi ve kırılmanın yaşandığı tarihsel deneyimlerle sabittir. Bunu önlemenin yolu da, kitlelere doğru hedefler gösterip devrimci yol ve yöntemlerle yönlendirmekten geçer.

Yoksulluğu ortadan kaldırmak

Emperyalist kurumlardan "sivil toplum" kuruluşlarına kadar pek çok burjuva kurum, kapitalizmin yol açtığı sorunlara dikkat çekiyor. "Gelir dağılımı"ndaki uçurumu işsizlik ve yoksulluğun boyutlarını ortaya seriyor. Çünkü varolan tablo onları da ürkütüyor, sistemlerinin sarsıldığını görüyorlar.

Geçtiğimiz yıllarda, Türkiye'nin en zengin patronu Ali Koç da "gelirler arası uçurumun sürdürülemez olduğunu" söylemişti. "Akıllı burjuvazi" durum tespitini doğru yapıyor da, nasıl çözüleceğine gelince işler değişiyor. "**Çözüm**" olarak sundukları, en ilerisinden vergi sisteminin daha adaletli hale gelmesidir. Davos Zirvesi'nde görüldüğü gibi, zenginlerin daha fazla vergi ödemesiyle milyonlarca kişinin aklıktan kurtulabileceği söyleniyor mesela. "Servet vergisi" reformist kesimlerin de yoksulluğa karşı yükselttiği neredeyse tek talep.

Kuşkusuz bu adaletsiz vergi sistemi değişmeli, ona karşı mücadele verilmeli. Fakat bilmeliyiz ki, **bu sistem var olduğu sürece zenginlerden alınacak verginin biraz artmasıyla yoksulluk bitmeyecek. Zaten bu tür kurum ve kuruluşların amacı da yoksulluğu bitirmek değil, sürdürülebilir hale getirmek.** Böylece kapitalist sistemin yaşamasını sağlamak... Fakat kapitalist tekeller, binde 1'lik bir vergi artışına bile yanaşmıyor, aksine varolan vergileri ödememek için her yola başvuruyorlar. Azami kar dürtüsüyle hareket eden burjuvazinin farklı davranması da mümkün değil. Karlarının bir miktarını vermeleri için bile diş diş bir mücadele gerekiyor.

Ama bizim hedefimiz vergilerle veya sadakalarla yoksulluğu sürdürülebilir kılmak değil; ortadan kaldırmak! Bunun da yolu devrim ve sosyalizmden geçiyor. Viktor Hugo'nun dediği gibi "*onlar yardım edilmiş yoksullar istiyor, biz ise ortadan kaldırılmış yoksulluk...*"

Sadece burjuva kurumlarla değil, reformist partilerle de ayırım noktamız budur.

Yoksulluğu "sürdürmek" değil kaldırmak için...

edenlerin ise, ağırlıklı olarak gıda, enerji, ilaç ve teknoloji sektörlerindeki şirketler olduğu görülüyor.

Hastalıklar ve savaşlar üzerinden nasıl vurgun vurduklarını kendi raporlarından okuyoruz. Sadece Davos değil, BM'den G-7'ye emperyalist kuruluşların tüm raporlarında, pandemi sonrası milyarderlerin servetlerine servet kattığı açıkça yazılıyor. Örneğin ilaç sektöründe 40 yeni milyarder daha çıkmış. Moderna ve Pfizer gibi şirketler her bir saniyede bin dolar kar elde etmişler. (Türk olmasıyla övünülen, korona aşısının "mucidi" Uğur Şahin de bunlar arasında tabii..)

Türkiye'deki tablo daha vahim

Dünya böyleyken, Türkiye'nin bundan payını almaması, daha vahimini yaşaması mümkün değil.

Bir yanda "servet-sefalet" uçurumu, diğer yanda "derin yoksulluk" ve açık, büyüdükçe büyüyor. Bu yıl itibarıyla **Türkiye nüfusunun yüzde 10'u tüm gelirin yüzde 54,5'ini alırken, en yoksul yüzde 50'nin payına sadece yüzde 12 düşmüş.**

Türkiye'de ilk kez "asgari ücret" bu kadar hızlı eridi ve "açlık sınırı"nın çok altına düştü. Türk-iş gibi hükümet yanlısı işbirlikçi bir sendika bile, Mayıs ayında "açlık sınırı"nın 6 bin TL'yi geçtiğini

açıklıyor. Üstelik bu rakama hangi mallar üzerinden ulaştığını gösteren "sepet"i de artık sunmuyor; yalanlarına bir dayanak oluşturmaya dahi çalışmıyorlar. Ama işçiye, memura, emekliye yapılacak zamlar TÜİK rakamlarına göre belirlenmeye devam ediyor.

Öfke doğru kanallara akmalı

Emekçi halk, çarşıda-pazarda nasıl bir enflasyonla karşı karşıya kaldığını her gün görüyor. **En temel ihtiyaçlar bile alınmaz hale geliyor, çöplükten beslenenler artıyor. Buna son aylarda astronomik rakamlara ulaşan ev kiraları eklendiğinde, halkın önemli bir kesimi ciddi bir barınma sorunuyla da karşı karşıya...**

Toplumsal öfke had safhada. En son Gezi Direnişi'nin 9. yılında yapılan gösterilerde, özellikle gençliğin öfke dolu olduğunu bizzat gözlemledik. Ama bu öfke doğru kanalize edilmediğinde farklı biçimlere bürünmeye, farklı kanallara akmaya çok meyilli... Çünkü örgütsüzler ve güvensizler...

Gerek 1 Mayıs'ta gerekse Gezi Direnişi'nin yıldönümünde, toplumsal öfke doğru değerlendirilip kanalize edilmedi. Reformist önderlikler, kitlelerin -özellikle de gençliğin- ne sorunlarına ne de duygularına yanıt verebiliyor.

Gerek 1 Mayıs'ta gerekse Gezi Direnişi'nin yıldönümünde toplumsal öfke doğru değerlendirilip kanalize edilemedi. Reformist önderlikler, kitlelerin -özellikle de gençliğin- ne sorunlarına ne de duygularına yanıt verebiliyor. Devrimci yapıların önemli bir kısmı da ne yazık ki reformist-parlamentarist burgacın yörüngesinden çıkamıyor. Bu döngü kırılmadığı sürece, kitleleri devrimci bir rotada harekete geçirmek mümkün değil.

Çay üreticileri yasak kararını tanımadı

“Çayda sömürüye son” diyen çay üreticileri, taleplerini içeren imza kampanyasının sonunda Rize’de ÇAYKUR Genel Müdürlüğü önünde eylem kararı aldılar. Yasaklama kararına rağmen bu eylemi gerçekleştirdiler.

Artvin’in Borçka, Hopa ve Kemalpaşa ilçeleri, Rize’nin merkez, Fındıklı, Pazar, Hemşin, İkizdere ilçeleri, Trabzon’un Of ilçesi ve Giresun’dan çay üreticilerinin katıldığı Çay Üreticileri Meclisi, yaşadıkları sorunlara ilişkin haftalar öncesinden toplantılar yapmaya başlamış, Mayıs ayı boyunca da dilekçe toplamışlardı. Bu ilçelerin herbirinde yapılacak basın açıklamaları ve yürüyüşün ardından, dilekçeleri 12 Mayıs günü Rize’de ÇAYKUR Genel Müdürlüğü’ne teslim etme kararı aldılar. Rize Valiliği, üreticilerin tepkisini engellemek için yasak kararı aldı. Üreticiler ise, bu yasak kararını tanımadıklarını duyurdular. Trabzon, Artvin ve Rize’de eylemler gerçekleştirdiler. Polis ablukasına rağmen, topladıkları imzaları vermek için ÇAYKUR önüne yürüyen üreticiler, taleplerini içeren dilekçeyi verdiler. Üreticilerin talepleri şöyle sıralanıyor.

- Yaş çay taban fiyatı uygulanmalıdır. Yaş çay taban fiyatı 9 TL, organik yaş çay fiyatı konvansiyonel yaş çayın iki katı olmalıdır.
- Çay gübre fiyatlarının yüksekliğinden kaynaklı, üretici enflasyon oranında sübvansede edilmelidir.
- Çay üreticisi özel sektör karşısında korunarak taban fiyatın altında yaş çay alımı yasaklanmalıdır.
- Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’ne hazırlatılan, özel sektörü koruyan ve üreticiden saklanan yaş çay yasa tasarısı geri çekilerek üreticilerle yeniden hazırlanmalıdır.
- Çayda kota ve kontenjan uygulamaları kaldırılmalıdır.
- Mevsimlik işçiler kadroya alınmalıdır.
- Toprak sağlığı ve verimliliği çalışması yapılarak organik çay üreticilerinin çay sertifikaları çıkarılmalıdır.

Çay üreticileri, talepleri için örgütleniyor

Rize-Fındıklı’da “Çay Üreticileri İnisiyatifi” adıyla bir çalışma başlatıldı. Bu çalışmada, çay üreticilerinin sorunlarının tartışıldığı bir toplantı düzenlendi ve toplantıda temel talepler tartışıldı. Çayda kota uygulaması, kontenjan, artan girdi maliyetleri, gübre, işçilik gibi sorunlar ortaya konarak, çaydaki taban fiyatın ne olması gerektiği üzerinde duruldu.

Toplantının ardından, bu talepler doğrultusunda imza kampanyası düzenlenmesi, kitlelere ulaşarak sorunların anlatılması, bunun üzerinden çay üreticilerinin örgütlenmesi kararı alındı. Ve imza kampanyası başladı.

Yine çay sorunlarına ilişkin, Artvin-Borçka, Kemalpaşa, Hopa, Rize-Fındıklı ve Trabzon üreticilerinin katıldığı toplantının ardından, Rize’de Tek Gıda-İş sendikası şubesinde basın açıklaması düzenlenerek, talepler kamuoyuna açıklandı.

Tüm bu çalışmalar üzerinden, Artvin, Rize, Trabzon ve Giresun Çay Üreticileri Meclisi Girişimi Platformu kuruldu.

3 Mayıs 2022- Fındıklı PDD

EnerjiSA işçileri direniyor

Sendikalı oldukları için işten atılan EnerjiSA işçilerinin eylemi ikinci ayı geride bıraktı.

EnerjiSA’ya bağlı Başkent Elektrik’te çalışırken işbirlikçi Tes-İş sendikasıyla istifa ederek DİSK Enerji-Sen üyesi işçiler, bu nedenle işten atılmışlardı. İşçiler 10 Mayıs günü eylemlerini İstanbul’a Sabancı Kuleleri önüne taşıdılar, burada oturma eylemi başlattılar.

Yaklaşık iki hafta süren oturma eylemi, 25 Mayıs’tan itibaren polisin saldırısı ve gözaltı ile sonuçlanmaya başladı. Polis, Beşiktaş Kaymakamı’nın “Sabancı Center çevresinde eylem yapılmasını yasaklayan” bir karar aldığını, bu nedenle eylem yapamayacaklarını söyleyerek işçileri engelliyor. Böylece kaymakamıyla-polisiyle devletin bütün gücünü patronları korumak için kullandığı bir kere daha açıkça ortaya çıkıyor.

Buna rağmen işçiler, kararlılıkla Sabancı Kuleleri önüne gitmeye çalışıyorlar. Son olarak 3 Haziran günü polis saldırısıyla gözaltına alınan işçiler, işe geri dönünceye kadar eylemlerine devam edeceklerini belirtiyorlar.

İşçi Emekçi Birliği Asen Metal işçilerini ziyaret etti

İşçi Emekçi Birliği, 12 Mayıs’tan beri fabrika önünde direnişlerini sürdüren Asen Metal işçileri ile buluştu. Dilovası

Organize Sanayi Bölgesi’nde bulunan Asen Metal fabrikasında, Birleşik Metal-İş sendikasının yetki almasının ardından, sendika üyesi 18 işçi işten atıldı, sonra bu sayı 74’e çıktı.

İşçi Emekçi Birliği 24 Mayıs günü, direniş alanına belli bir mesafeden pankart açarak, “Asen işçileri yalnız değildir”, “Yaşasın sınıf dayanışması”, “İşçilerin birliği sermayeyi yenecek” sloganları ile yürüdü. İşçiler atılan sloganlara katılarak karşılık verdiler. Direniş süreci üzerine yaptığımız konuşmalarda, işçiler düşük ücretlere ve kötü çalışma koşullarına karşı örgütlendiklerini, bunun üzerine 74 işçinin işten atıldığını, direnişin başlamasının ardından üretimin büyük oranda durduğunu ve kazanana kadar direnişlerini kararlılıkla sürdüreceklerini söylediler. Her zaman dayanışmada olacağımızı belirtilerek ayrıldık. Ayrılma esnasında işçiler “güle güle dostlar gene bekleriz” sloganıyla uğurlarken “hoşçakalın dostlar yine geleceğiz” diye karşılık verdik.

ODTÜ Devrim Yürüyüşü’ne katılanlara gözaltı

ODTÜ’de 1993’ten bu yana Bahar Şenliği’nin bir parçası olarak düzenlenen Devrim Yürüyüşü 26 Mayıs günü gerçekleştirildi. Bahar Şenliği kapsamındaki konserlerin yasaklanmasına tepki gösteren ODTÜ’lüler, yürüyüş sırasında ‘68’in devrimci önderlerinin resimlerini; yanısıra Ukrayna’daki savaşı, ekonomik krizi, yaşam tarzına dönük

müdahaleleri, konser yasaklarını, kadına yönelik şiddeti konu alan pankartlar ve dövizleri taşıdılar.

Yürüyüş sonrasında 16 üniversiteli, ev baskınlarıyla gözaltına alındı. 4 gün gözaltı süresi ve 24 saat avukatla görüşme yasağı verilen öğrenciler için arkadaşları tepki gösterdi ve basın açıklaması yaptı.

Gezi'nin 9. yılında militan direniş

Gezi Ayaklanması'nın 9. yılında eylemler gerçekleştirildi. Başta İstanbul, Ankara, İzmir, Eskişehir, Adana, Mersin, Antalya, Samsun, Bursa, Artvin, Bartın, Denizli, Antakya olmak üzere birçok merkezde eylemler yapıldı.

İstanbul Taksim'de yapılan eylemde, bir yandan polis saldırısı, bir yandan da militanca bir direniş yaşandı. 31 Mayıs'ta Taksim'deki TMMOB binası önünde yapılacak eylem öncesinde polis İstiklal Caddesi ve civarını yine ablukaya aldı. Buna rağmen binlerce insan eylem için Taksim'e geldi. Taksim ve civarında polisin gözaltına alma girişimleri, yine eyleme gelenler tarafından engellenmeye çalışıldı.

Saat 18.00'den itibaren TMMOB binası önünde toplanan kitle uzunca bir süre polis ablukası altında sloganlar attı. "Her yer Taksim her yer direniş", "Bu daha başlangıç mücadeleye devam", "Gezi şehitleri ölümsüzdür", "Faşizme karşı omuz omuza", "Siyasi tutsaklar serbest bırakılsın", "Zindanlar yıkılsın tutsaklara özgürlük", "Karanlık gider Gezi kalır", "Taksim goristan jibo faşistan", "Hırsız katil AKP" sloganları sıkça atıldı, halaylar çekildi.

Eylem saati yaklaştıkça binlerce insan hem TMMOB önünde hem de İstiklal Caddesi ve çevre sokaklarda toplandı. Polis ise TMMOB'un bulunduğu sokağı her iki yandan kapatarak ablukayı arttırdı. Buna karşı kitleler polis barikatlarına yüklendi ve defalarca kez biber gazlı polis saldırısına maruz kaldı. Saldırıya rağmen eylemler saatlerce devam etti. Aynı saatlerde Sıraselviler ve İstiklal Caddesi'nde de toplanan kitle dağılmayarak, sloganlar attı. İstiklal Caddesi'nde sık sık polis barikatlarını zorladı.

Polis TMMOB önündeki kitleye saldırdı ve onlarca kişiyi gözaltına aldı. Polisin saldırısı yaşandığı sırada TMMOB görevlisi olan bir kişi bina

kapısını kapatarak eylemcilerin girmesini engellemek isteyince, eylemciler müdahale etti. Eylemcilere bağırarak bu kişi kitle tarafından dövüldü.

Gece saat 22'ye doğru, polis TMMOB'un bulunduğu binanın kapısını kırdı ve içeriye girerek gözaltı yapmak istedi. Yüzlerce kişinin bulunduğu TMMOB'da bekleyen kitlenin çıkması için polisle görüşme yapıldı. Yürütülen pazarlıklar sonucunda polis geri çekilerek, içeridekilerin küçük gruplar halinde ve slogan atmadan çıkması dayatmasında bulundu. Eylem için gelen kitlenin militanlığından çekinen polisler, kitlenin buluşmaması için böyle bir yöntem bulmuştu. Pazarlıkları yürütenler ise, yine bildik-reformist "kitleyi kırdırmayalım", "yaşlılar var", "polisin teklifini kabul etmezsek içeri saldırıp hepimizi gözaltına alacaklar" vb. söylemlerle, polisle görüşmeleri sonlandırdılar. Gece saat 23'e doğru, bina içindeki eylemciler gruplar halinde dışarıya çıktı.

Bu yılki Gezi anması militan bir şekilde yapıldı. Önce sabah saatlerinde TİP milletvekilleri Boğaziçi Köprüsü'ne "Her yer Taksim, her yer direniş" yazılı dev bir pankart astılar.

Eylem saati olan 19'dan önce Taksim'de toplanmaya başlayan kitle ise, saatler boyunca polis saldırısına karşı direndi, sloganlar ve taşlarla karşılık verdi. Polis kalkanları polisin önünden alındı. Eylemde Taksim Dayanışması'nın yanı sıra Proleter Devrimci Duruş, Kaldıraç, Mücadele Birliği, DGB, Devrimci Hareket, EHP, TKH, SYKP, ESP, TKP dövizleriyle ve flamalarıyla katıldılar.

TİP'in Taksim Meydanı'na yaptığı yürüyüşe saldıran polis 25 kişiyi gözaltına aldı. Valilik'ten Taksim'de eylem boyunca yaşanan polis saldırısında 170 gözaltı olduğu açıklandı. Gözaltına alınanlar arasında gazeteciler de vardı; ayrıca polis, saldırı sırasında bazı gazetecileri de hedef gözeterek darpetmişti.

Gözaltılarla ilgilenen avukatlar, 1 Haziran günü sabah erken saatlerde yaptıkları açıklamada, gözaltında işkence yapıldığını; gözaltındaki bazı kişilerin, avukatların duyabileceği kadar yakın bir alanda, kelepçeli halde dövüldüğünü, atılan sloganları duyunca müdahale etmek istedikleri, kilitli kapının zorlandığını, kapı kırılınca içeridekilerin dövüldüğünü gördüklerini, buna tepki gösterdiklerini duyurdular. Gözaltındakiler ertesi gün serbest bırakıldı.

Gezi davası sonrası "Adalet Nöbeti"

Gezi Davası'nda verilen mahkeme kararı ve tutuklamaların ardından İstanbul, İzmir ve Ankara'da başlayan "Adalet nöbetleri" devam ediyor. TMMOB tarafından her akşam saat 17-20 arasında düzenlenen nöbet eylemlerinde, mahkemenin kararı protesto ediliyor ve tutuklananların serbest bırakılması isteniyor.

İstanbul'daki nöbetin 21. günü olan 16 Mayıs'ta, Proleter Devrimci Duruş okurları olarak destek ziyareti yaptık. Nöbet boyunca türkü dinletileri düzenleniyor, çeşitli konuşmalar yapılıyor ve sloganlar atılıyor. Gezi Direnişi'nin sembolü olan "Her yer Taksim her yer direniş" sloganı ve mahkeme kararına dönük olarak "Baskılar bizi yıldırılmaz" sloganları coşkuyla ve öfkeyle atılıyor. Yoldan geçenlerin, destek ifade eden sözleri ise ayrı bir moral veriyor.

Nöbetleri, meslek odalarına bağlı kurumlar, her gün sırayla düzenliyorlar. Diğer yandan avukatlar da adliyelerde Gezi Direnişi ve tutuklamalara ilişkin eylemler ve açıklamalar yapıyorlar.

Gezi tutukluları için eylemler

Gezi Ayaklanması'nın 9. yıldönümü yaklaşırken, Taksim Dayanışması, Gezi davasında

tutuklananlarla dayanışmak için 28 Mayıs günü eylem yaptı. Saat 12'de Silivri Hapishanesi önünde, saat 15'te ise Bakırköy Hapishanesi önünde yapılan eylemlerde, Gezi direnişine verilen cezaların iptal edilmesi ve tutukluların serbest bırakılması istendi.

Yapılan eylemlerde, tutukluların resimleri taşındı; "Her yer Taksim her yer direniş", "Bu daha başlangıç mücadeleye devam", "Faşizme karşı omuz omuza", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz", "Gezi'de düşene dövüşene bin selam", "Karanlık gider Gezi kalır", "Siyasi tutsaklar serbest bırakılsın" sloganları atıldı. Tutukluların gönderdiği mesajların okunmasının ardından, Taksim Dayanışması adına ortak basın açıklaması yapıldı. Açıklamada, Gezi Direnişi'nin 9. yıldönümü olan 31 Mayıs günü, Taksim'de gerçekleştirilecek eyleme çağrı yapıldı. Açıklamanın ardından, gökyüzüne balonlar uçuruldu.

Eylemlere Proleter Devrimci Duruş okurları da katıldı.

Türkiye'nin en büyük halk hareketi olan Haziran Ayaklanması'nın 9. yıldönümünde, "Gezi şehitleri ölümsüzdür- Daha fazla Haziran" yazılı, PDD imzalı pankart, İstanbul-Seyrantepe'ye asıldı.

Gülsuyu-Gülensu Mahalle Meclisi olarak, TMMOB'un Kartal'da bulunan Anadolu 2. Büyükkent Bölge Temsilciliği'ne ziyaret gerçekleştirdik. Gezi Direnişi'nin yıldönümünde, burada yapılan etkinliğe katıldık. PDD okurları

Ah Şık harekete geçmeyen kitleler!

Gezi davasının 25 Nisan'daki karar duruşmasında ağır cezalar çıktığında, Ahmet Şık'ın yaptığı öfkeli konuşma dikkat çekiciydi. Gezi Direnişi'ne katılan milyonlarca insanın neden duruşmalara gelmediğini, destek vermediğini sorguluyordu Ahmet Şık. Ve gelmeyen insanlara olan tepkisini ifade ediyordu.

Eğer bu konuşma tekil-istisnai bir durum olsaydı, "dostlarını hapse göndermenin acısıyla kastını aştı" der geçer, üzerinde durma ihtiyacı duymazdık. Ancak konuşmada kullanılan sözler ve yargılar Ahmet Şık ile sınırlı değil. Hem mahkeme sonrasında yapılan açıklamaların önemli bir kısmında aynı vurgular vardı, hem de çok daha geniş bir kesim bu içerikteki söz ve yargıları rahatlıkla ve pervasızca kullanabiliyor.

Kitlelere karşı sorumluluklarını unutan "muhalefet önderleri"nin ya da zaten kendini kitlelerin üzerinde gören "aydın kibri"nin sembolüydü bu konuşma. Bu nedenle üzerinde durma, sınıf mücadelesinin en temel bazı gerçeklerinin altını çizme ihtiyacı duyduk.

"Bu kararın alınacağını biliyorduk"

Konuşmada vurgulanan cümlelerden birisi buydu. "Karar belliydi!"

Oysa kararın bu kadar sert çıkacağını kimse beklemiyordu. Genel beklenti, Osman Kavala'nın "yattığı kadar"ının cezaya dönüştürülerek kısa zamanda tahliye edileceği, diğerlerinin de sembolik cezalar alacağı yönündeydi. Tam da bu nedenle, cezalar açıklanınca yaşanan şok büyük oldu; Ahmet Şık ve diğerleri de bu şokun etkisiyle, öfkeyle konuştu.

Gerçekten bu kadar ağır cezalar bekleniyor olsaydı, mahkemeye böyle rehavet içinde gidilmezdi. "Karar belliydi, neden buraya kitle yığılmadı" diye soran Ahmet Şık'a biz de şöyle soralım: Madem karar belliydi, sen neden kendi partini harekete geçirmedin? Çok basit bir soru bu: İstanbul'da TİP'in kaç üyesi var, o gün mahkeme salonunda ya da Çağlayan Adliyesi önünde kaç TİP'li vardı?

Benzer biçimde, bu kararların çıkacağı bekleniyorduyorsa, kitleleri mahkeme önüne yığmak için Taksim Dayanışması hangi kararı aldı, nasıl bir çalışma yürüttü?

Karardan yaklaşık bir ay sonraki Gezi yıldönümü eylemine bakalım: Gerçekten kitleye çağrı yapılsa, bu doğrultuda bir çalışma olunca, kitleler de eylem alanına geliyorlar. 31 Mayıs günü, TMMOB'un sokağında, İstiklal Caddesi'nde ve meydanda binlerce, belki de onbinlerce insan yığılmıştı. **Mahkeme öncesinde benzer bir çalışma yürütülmüş olsaydı, o binlerce kişi Çağlayan Adliyesi'ne de koşardı. Zaten koştu da; ama bu kadar beklenmedik ve ağır tutuklama kararlarının çıkmasının ardından.** Haber duyulunca Adliye'ye

giden ve orada saatler boyunca bekleyen, geceye kadar nöbet tutan kitleye, öncesinden etkili bir çağrı yapılmış olsaydı, sabah-tan orada olurdu.

Kimse kendi eksikliğini kitlelere yüklemeye kalkmasın! "Kitleler duyarsız" diyerek kendi reformist yüzünü gizlemesin! Kitleler kavradıkları sorunlara karşı, zannedilenden daha fazla duyarlılar. "Önderleri" doğru bir politikayla ve zamanında harekete geçtiğinde, onlar da harekete geçiyorlar. Tıpkı 2013 Mayıs'ında, iki kere üstüste saldırıya uğramalarına rağmen Gezi Parkı'nı korumaya çalışan bir grup insanın yanına koştukları, yüzbinler, milyonlar olup sokaklara aktıkları gibi...

"Düşman" kavramı yer değiştirirse

Aslında Ahmet Şık'ın konuşmasındaki en önemli bölüm, neden insanların gelmediğini sorguladığı bölüm değil. Bundan daha önemli ve tehlikeli olan, "Ben mahkeme heyetine kızmıyorum, onlar görevlerini yapıyorlar; ben destek için mahkemeye gelmeyenlere kızıyorum" cümlesidir.

Bu yaklaşım ve ifadeler, ne anlama geldiği çok da farkedilmeden, zaman zaman başkaları tarafından, başka durumlarda da kullanılıyor. İlk söylendiğinde, kulağa "mantıklı"da gelebiliyor. Öyle ya, "düşman" kendi görevini layıkıyla yapıyor; "dostlar" da görevlerini doğru biçimde yapsalar, işler böyle gitmez! Ancak konu bu kadar basit ve yüzeysel değil.

"Öfke"nin nereye yöneltileceği önemlidir. "Dost"a öfkelenmek doğru bir yaklaşım değildir. "Öfke", doğrudan ve her zaman "düşman"a yöneltilmelidir; "dost"un payına düşen "eleştiri"dir, "uyarı"dır, "ikna"dır...

Yaşanan sorunlara ilişkin genel olarak kime kızıyoruz, en çok kimle hesaplaşıyoruz, başarısızlıklarda ilk kimi sorguluyoruz? Bu soruların cevaplarını iyi düşünelim. Muhafız saflarında yer alan biri, her seferinde "düşman"ı bırakıp "dost safları"ndan birilerine yöneliyorsa, burada görüldüğünden daha büyük bir sorun var demektir.

Özellikle devletin saldırılarının daha sistemli ve yoğun olduğu, devrim cephesinin ise güç ve inisiyatif kaybettiği dönemlerde (tıpkı bugün olduğu gibi); yöntem "düşmanı anlamak-dosta öfkelenmek" olduğunda, farketmeden "dost-düşman" kavramları yer değiştirir. Hiç farkına bile varmadan, düşmanın saldırılarını "meşrulaştırarak", gücü önünde psikolojik olarak teslim olan; yaşanan sorunlara ilişkin tüm tepkisini halkın sessiz

kalışına yöneltmeye alışan bir yaklaşım çıkar ortaya.

Son dönemde bu üslubun giderek daha hakim hale gelmesi önemli bir sorundur. Nazım'ın ünlü şiirindeki "Söylemeye dilim varmıyor ama / Kabahatin çoğu senin, canım kardeşim" dizeleri, bu yargılayan üsluba dayanak hale getiriliyor. Ancak, Nazım'ın tarzı ile, bugün yaygın bir yargılamaya dönüşen bu yaklaşım arasında özsel farklar var. **En başta Nazım "kabahatin", tümünü değil "çoğu"nu yüklüyor karşısındakine; sonra "canım kardeşim" diyerek eleştirisini dostça ve sahiplenici bir hale getiriyor.** Yanısıra, Nazım'ın şiirleri genel olarak bu üslupta, bu sözleri tekrarlayan şiirler değil; tam tersine daha coşkulu, sınıf kını daha güçlü, daha umutvar şiirlerdir. O yönüyle Nazım'ın "Akrep gibisin" şiiri, kitlelere öfkeli bir saldırganlık değil, acı ve keder duyguları öne çıkan "naif" bir sitemdir. Bir yanıyla da halkı sarsmak, kendi gerçeğiyle yüzleşmesini sağlamaktır.

Bugün giderek daha fazla karşılaştığımız "ben devlete öfkelenmiyorum, onlar görevlerini yapıyorlar; ben bizimkilere öfkeleniyorum" sözü ise, doğrudan suçlayan, "kabahatin" kendine düşen payını yok sayan, saldırgan öfkeli bir tutumdur. **Sözün muhatabını değil, sahibini yakıp kavuracak olan bir öfkedir bu; ve asıl olarak bu sözleri kullananlar için tehlikelidir. Genellikle kitlelere, muhalif kesimlere, devrimcilere giderek daha fazla güvensizleşenlerde, kendisinin mücadeleden kopuşunu meşrulaştırmak isteyenlerde, düzen içinde kendi yerini yapmaya çalışanlarda, reformistleşenlerde görülmektedir.** Bu nedenle çok rahat kullanılmaması, kullananların uyarılması gereken sözlerdir.

Gezi direnişi "anma" değildir

Gezi davasında ağır cezalar verilmesine duyulan tepkiyle, daha kitlesel ve militan geçen bu yılki Gezi Direnişi yıldönümünü dışında tutacak olursak; son yıllarda Gezi'nin yıldönümleri ve mahkemeleri daha az insanla ve daha sembolik eylemlerle karşılanıyordu. Ve elbette bu durumdan, yine "duyarsız kitleler" sorumlu tutuluyordu. Oysa, kitleleri bu direnişten uzaklaştıran unsurlara bakmak gerekir. Gezi Direnişi'nin bir "anma" olarak kodlanması, bunlardan biridir.

Son yıllarda Gezi Direnişi için kullanılan sloganlarda, pankartlarda öne çıkartılan “direniş” değil, “şehitler” oluyor. (Hatta giderek bunun kapsamı genişletildi; mesela son 8 Mart'ta yaygın biçimde “anma” kavramı kullanıldı; “kadınlar şehit düştüğü için”, 8 Mart'ın bir “anma” olduğu ileri sürüldü)

Bu, bilinçli ve ideolojik bir tercihtir. Ülke genelinde 13 milyon kişinin sokaklara döküldüğü, 15 gün boyunca İstanbul'un kalbinde (ve bir çok kentin merkezinde) “komün” kurulduğu, her kesimden insanın biriken öfkesinin devlete aktıldığı, başta Taksim Meydanı'nın talandan kurtarılması olmak üzere hem somut hem psikolojik pek çok kazanımın elde edildiği bir direnişte, direnmenin kazanımları değil, şehitlerin varlığı öne çıkarılıyor.

Her direnişte, sınıf mücadelesinin her etabında şehitler olacaktır, bu, mücadelenin doğasıdır. Ve tabii ki, şehitleri unutmamak, anmak gerekir. Ama hangi olay için “anma”, hangisi için “kutlama” yapacağımız net belirlenmelidir. (Aslında bellidir de, son yıllarda muğlaklaştırılmaya çalışılmaktadır) Daha önemlisi, **sınıf mücadelesi tarihine kazılmış günlerin yıldönümlerinde “anma”yı değil, “direniş”i öne çıkarmak gerekir. Gelecek kuşaklara aktarılması gereken; o direnişin anlamı, nasıl geliştiği, sınıf mücadelesine kattıkları, çıkartılacak dersleri olmalıdır.**

1 Mayıs, yaklaşık 150 yıllık geçmişi boyunca ve dünyanın her bir ülkesinde onlarca şehit pahasına elde edilmiş çok büyük bir sınıfsal kazanımdır ve her yıl coşkuyla kutlanır. 8 Mart benzer biçimde yüzlerce emekçi kadının ölümüne yol açmış büyük bir direniştir ama sonrasında kadın hakları yönünden çok önemli kazanımlar elde edilmiştir, o da her yıl tüm dünyada görkemli biçimde kutlanır. Keza 8 Mayıs günü, Rusya başta olmak üzere pek çok yerde Nazizmin yenilgisinin, sosyalizmin zaferinin kutlaması yapılır; üstelik bu zafer milyonlarca insanın şehit olmasıyla kazanılmıştır. Ülkemizden örnek vermek gerekirse, 15-16 Haziran, ya da Gazi, şehitler pahasına gerçekleşen direnişlerdir; bunların yıldönümlerinde şehitleri anarız ama asıl olarak direnişi öne çıkarırız.

“Zafer'in beyaz eldivenleri, ütülü elbiseleri yoktur; zafer'in ayakları parçalanmış, elleri kan içindedir” denir. **Acı çekmeden zafer kazanılmaz; ancak sınıf mücadelesini ileriye götüren, tarihi değiştiren, çekilen acılar değil; bu acıların üzerinden kazanılan zaferlerdir.**

Gezi Direnişi'ni bir “anma”ya çevirmek, kitlelerin bilincinde Gezi'nin kazanımlarının değil, acılarının yayılmasını sağlar. Özellikle Haziran Ayaklanması'nı yaşamamış genç kuşaklar için, “yapılan eylemlere polis saldırmış, gençler öldürülmüş”e darlaştıran bir algı oluşturur. Gelecek kuşaklara “Haziran günleri”nin coşkusu, kararlılığı, militanlığı, azmi, paylaşımı, üretkenliği değil; ölümün korkusu, kayıpların acısı aktarılmakta, bu acılar büyüyerek yeniden üretilmektedir. Kitlelerin gücü ve devrimin coşkusu değil, devletin gücü, saldırıların pervasızlığı bilinçaltına kök salmaktadır.

Bu söylemlerle kitleler “Gezi ruhu”ndan adım

adım uzaklaştırılır, bilinçler çarpıtılır, korku yayılırken, yıldönümlerine neden gelmedikleri için eleştirilmektedir. Üstelik geniş kitleleri yıldönümlerine çağırmak için özel bir çalışma yapılmadığı, gelenleri de tatmin etmeyen “basın açıklamaları”ya geçiştirildiği halde...

Kitlelere “önderlik” etmek gerekir

Herhangi bir gelişme olduğunda, kitlelerin neden harekete geçmediğini sorgulamak en kolay, ama en yanlış yöntemdir. Kolaydır; çünkü sorumluluğu üzerinden atmaktadır. Yanlıştır; çünkü kitleler kendi kendilerine harekete geçmezler.

“Kitlelerin kendiliğinden hareketi” kavramı bile, çok konuşulan, ancak genellikle doğru kullanılmayan bir kavramdır. Birincisi, en “kendiliğinden” hareket bile, nesnel koşulların olgunlaşmasının yanı sıra önceki direnişlerin birikimi, geçmişin devrimci mirası üzerinden yükselir. İkincisi, o koşulda bile, kitleyi harekete çağırmak, hedef göstermek önemlidir.

Türküler susmaz...

Konser yasakları peşpeşe geldi. Başlangıcı Eskişehir Valiliği yaptı. 9 Mayıs günü **Anadolu-Fest yasaklandı**. “Manevi değerlerimize uygun” bulunmamıştı bu müzik festivali. Sonrasında, düğmeye basılmış gibi peşpeşe konserler, festivaller, üniversite şenlikleri yasaklandı.

Aynur Doğan'ın, Metin-Kemal Kahraman'ın, Niyazi Koyuncu'nu, Apolar Lermi'nin, Melek Mosso'nun konserleri iptal edildi. Amed Şehir Tiyatrosu'nun Don Kişot oyunu, Ankara Üniversitesi SBF'nin (Mülkiye) tarihi kadar eski olan İnek Bayramı, Yıldız Teknik Üniversitesi ve ODTÜ'nün bahar şenlikleri yasaklandı, engellendi. 30 yıldır yapılan Dersimliler Derneği'nin pikniği de yasaklardan nasibini aldı.

Bunların tümü, 2-3 haftanın içinde yasaklanan sanat-kültür etkinlikleri. Kimisinde valilik-belediye gibi devlet kurumları doğrudan yasak kararı alıyor, kimisinde de gerici-şeriatçı bir çetenin “başvurusu” nedeniyle “toplumun hassasiyetleri” bahanesi üretiliyor. “Manevi değerlerimize uygun” bulunmayan bu konserler için, “manevi değer” terzisini kimin kullandığı, hangi ölçme-değerlendirme yöntemini kullandığı da belli değil.

Belli olan tek bir şey var: **Gerici-şeriatçı devlet yönetimi, kendi yaşam tarzını geniş kitlelere dayatmaya çalışıyor!**

Bu saldırının pek çok amacı olabilir: Ekonomik krizden bunalan kitlelerin dikkatini dağıtmak ve düşünce-yaşam özgürlüğü üzerinden yeni bir tartışma başlatmak mesela. Ya da oy oranları giderek düşen, toplumsal desteğini kaybeden gerici-faşist yönetimin kitleler üzerinde baskı kurma hedefi... Zaten genel olarak faşizmin, hayatı tek-tipleştirmek, insanları tek bir gerici kalıba sokmak, muhalif her türden sesi susturmak gibi bir politikası olduğu da biliniyor.

Muhafif sesler “manevi değerlerimize aykırı” diye yasaklanırken, televizyonların kadın programlarında her türden ahlaki çöküntü, yoz ilişkiler, haftalar boyunca açıktan gösteriliyor, savunuluyor, meşrulaştırılıyor. Ve AKP yönetiminin gerçek yüzü, bu yozlaştırma saldırısında tüm netliği ile ortaya çıkıyor.

Konser ve festival yasakları karşısında, 57 Baro ortak açıklama yaparak “Yasakları kabul etmiyoruz, kınıyoruz. Sanatı ve sanatçıyı susturmak demek, toplumu nefessiz bırakmaktır. Sanattan korkmanın” dediler.

Gerekçesi her ne olursa olsun, bu türden yasaklara karşı çıkmak, tepki göstermek ve fiili direnişle etkisizleştirmek gerekir. “Bir halkın türkülerini yapanlar, yasalarını yapanlardan daha güçlüdür” gerçeğini pratikte göstermek de bunun bir yoludur. **Fazıl Say ve Serenat Bağcan'ın Dersim konseri, “Munzur'a sahip çık” kampanyasına destek olmaları, sanatçılarla halkın buluşmasına güzel bir örnek olmuştur. Mor ve Ötesi'nin konserde Gezi direnişini ve direnişçilerini selamlası** bir başka örnektir. Bunları çoğaltmak gerekir. Devrimci-demokrat sanatçıların halkın sorunlarına duyarlılığının artması, halkın da bu sanatçıları sahiplenmesi, yasaklara karşı verilecek en anlamlı yanıt olacaktır.

1 Mayıs değerlendirmeleri üzerine: SÜREÇ DEVRİMCİ ÇIKIŞLA AŞILIR!

1 Mayıs'ın nasıl geçtiği her zaman için önemlidir ve bir değerlendirme konusudur. Çünkü 1 Mayıslar varolan durumun filmini çekmekle kalmaz, önümüzdeki dönemin nasıl geçeceğine dair ipuçları sunar. O açıdan çeşitli yönleriyle değerlendirmeye tabi tutmak, her siyasal hareketin yapması gereken, olmazsa olmaz bir görevidir.

Bu 1 Mayıs'ta da öyle oldu. Hatta önceki yıllara göre üzerinde daha fazla durulduğunu, sonuçlar çıkarıldığını görüyoruz. Bu yönüyle olumlu bir gelişmeden söz etmek mümkün. Ne var ki, **bu değerlendirmelerin önemli bir kısmı oldukça yüzeysel, çoğu durum tespiti yapmaktan öteye gitmiyor.** Ki bu tespitlerin doğruluğu da tartışmalı. Ama daha önemlisi, **"neden böyle geçti" sorusu yeterince irdelenmiyor ve böyle geçmesinde her bir kurumun kendisine düşen pay sorgulanmıyor, özeleştirilmiyor. Nedenler hep kendi dışındaki koşullara, kurumlara bağlanıyor.**

Böyle olunca, bir sonraki 1 Mayıs'ın daha farklı geçeceğine dair umutvar da olunamıyor. Sadece bir yıl sonraki 1 Mayıs'ın değil, önümüzdeki sürecin devrimci bir tarzda karşılanacağına dair güven duyulamıyor. Çünkü 1 Mayıs değerlendirmelerinde, varolan durumu değiştirme gücü ve iradesinden yoksun, kendiliğindenciliğin ve sürüklenişin sonuçlarını görüyoruz bir kez daha...

Elbette bu durum, son 1 Mayıs'la sınırlı değil, genel bir zafiyetin kendini 1 Mayıs'ta açık biçimde ortaya koymasındır. Onun için Türkiye Devrimci Hareketi, 1 Mayıs'ta çekilen röntgeni iyi incelemeli, doğru teşhis etmeli, hepsinden önemlisi tedavi yol ve yöntemlerini bulup harekete geçmelidir. Aksi halde her 1 Mayıs öncesi aynı klişe argümanlarla karşılaşmaya devam ederiz; niteliksel düşüş ise derinleşerek sürüp gider...

Maltepe hüsrani...

1 Mayıs değerlendirmesi yapan kişi ve kurumların birleştiği temel noktanın, Maltepe mitinginde yaşadıkları hüsrani olduğunu söyleyebiliriz. 1 Mayıs toplantıları başladığı andan itibaren **"bu yılki 1 Mayıs kitlesel miting olmalı" diyerek, Taksim'i tartışmaya bile yanaşmayanlar, yüzbinlerin geleceğini umdukları Maltepe mitinginde en fazla 40 bin kişinin olduğunu söyleyerek yaşadıkları hayal kırıklığını açıkça itiraf ediyorlar.** (İçinde yer aldığımız İşçi-Emekçi Birliği'ndeki kurumların sözlü-yazılı açıklamalarının yanı sıra 1 Mayıs'a katılan birçok kurumun yazılı değerlendirmeleri üzerinden bunları söylüyoruz.)

Tabi ki, İstanbul dahil tüm illerde 1 Mayıs'ın "kitlesel ve coşkulu" geçtiğini iddia eden kurumlar da yok değil. Hatta **yaşadıkları hayal kırıklığını sözlü olarak ifade ettikleri halde, yayın organlarında hala "kitlesel ve coşkulu" klişesini kullanmaya devam**

ediyorlar. Çelişkili, üstünkörü, basmakalıp değerlendirmeler ne yazık ki hala sürüyor. Ama biz bu yazıda, tabandan gelen devrimci basınla varolan tabloyu ortaya sermeleri esas alacağız ve bu nesnellik üzerinden tartışmayı yürüteceğiz. (Maltepe'ye giden kitlenin, daha miting sürerken tepkilerini ifade ettiğini biliyoruz.)

Sonuç olarak 1 Mayıs'ın Türkiye genelinde yaygın kutlandığı, fakat "kitlesel ve coşkulu" geçmediği -nedenleri konusunda farklı görüşler ileri sürülse de- bir hemfikirlik oluşmuş durumdadır. **"Bayram arifesiydi, tatile geldi"** gibi, katılımın düşüklüğünü dış koşullarla açıklayanları bir kenara koyarsak; **ağırlıklı görüş, sendikaların çalışmadığı, üyelerini alanlara taşımadığı şeklindedir. Genel olarak devrimci kurumlar sendikaları hedefe çakmış, 1 Mayıs'ın faturasını onlara kesmiştir.** (Kaldıraç'ın 10 Mayıs 2022 tarihli "CHP kuyruğunda devrimcilik, CHP kuyruğunda sendikacılık olmaz" başlıklı yazısı; Kızıl Bayrak'ın 9 Mayıs tarihli "1 Mayıs, sorunlar ve sorumluluklar" başlıklı yazıları dahil, yapılan sözlü-yazılı değerlendirmeler bu minvaldedir.)

Sendikaların durumu ortada. Ve bu, yeni bir şey de değil. Pandemi sonrasında ise neredeyse silindiler; işçi ve emekçiler çok ciddi hak gasplarına uğrarken sesleri-solukları çıkmadı. Bu yılın başında yükselen işçi direnişleri de sendikasız veya bağımsız sendikalara üye işçiler tarafından gerçekleşti. **Hal böyleyken sendikalardan bu beklenti niye? Üstelik DİSK pandemi döneminde 1 Mayıs'ı Taksim Anıtı'na çelenk bırakmayla, evlerden kutlamayla sınırlamışken; KESK, 15 Temmuz sonrası işten atılan üyelerine dahi sahip çıkmamışken, bu sendikalara hala neden 1 Mayıs'ı örgütleme misyonu yükleniyor, sonra da veryansın ediliyor; asıl sorgulanması gereken noktalar bunlar olmalıdır.**

Fakat bu yıl bunlara ek olarak, farklı bir tablo ile karşı karşıya kaldık. DİSK -şu ya da bu nedenle- bu 1 Mayıs'ta Taksim'e çıkma kararı aldığını açıkladı. Birçok kurumun kitlesellik adına Maltepe veya Yenikapı'da mitingi savunmaları, DİSK'e -lafta da kalsa- böyle bir çıkış yapma zemini sundu. Buna karşın DİSK'in çağrısıyla toplanan kurumların ezici çoğunluğu, bir an önce miting kararının alınmasını ve kortejlerin belirlenmesini istediler. **DİSK yöneticilerinin Taksim için valilikle görüşmesinin sonuçlarını bekleme istemini bile "zaman kaybı" olarak gördüler.**

Şimdi DİSK'ten yakınlar, 1 Mayıs öncesi DİSK'in Taksim kararını güçlendirmek yerine, bu karardan vazgeçmeye zorlayan kurumlardır. Gereğeleri de; **"DİSK samimi değil, Taksim deyip Gebze'de miting yaparlar"** şeklinde olmuştur. Oysa sorun DİSK'in **"samimiyeti"** değildir; ona Taksim kararını aldırarak ve arkasında durmasını sağlayacak bir basınç yaratma sorunudur. Bunu

yapmak yerine DİSK'ten Maltepe veya Yenikapı çağrısı yapmasını istemek, DİSK'in gökte aradığını yerde bulmasını sağlamıştır.

Taksim'in anlamı...

Yapılanlar bununla da sınırlı değil! Kürsü kullanımından kortejlerin nasıl oluşacağına dek pek çok konuda inisiyatif DİSK'in eline verilmiştir. Örneğin Halkevleri, Maltepe merkezden "üçüncü bir kol" oluşmasını istemiş, ama gerçekleşmemiştir. Keza kürsüde sendikacıların daha az konuşması, direnen işçilere söz verilmesi istenmiş; bu da gerçekleşmemiştir. Dahası kortejlerin "ses aracı" getirmesine izin verilmemiştir. Çünkü daha baştan bütün inisiyatif DİSK'e bırakılmıştır. DİSK'in Taksim kararı aldığı bir yerde, Maltepe'de ısrar etmek, DİSK'e her tür kararı dayatabilme olanağı tanımak demektir. Bunu sağlayanların DİSK'in yaptıklarına söyleyecekleri tek bir sözü olamaz.

Buna karşın Kızıl Bayrak diyor ki, **"İşçi-Emekçi Birliği'nin alanda kendisine özgür bir kürsü oluşturması, Ankara'da ilerici-devrimci kurumların önerilerine kulaklarını tıkayan sol sendikal bürokrasinin alan içinde yine kurumların ortak tutumu ile protesto edilmesi, 2022 1 Mayıs'ının biriktirdikleri arasında özel bir yerde duruyor. Elbette bu girişimleri 2007 Taksim 1 Mayıs'ını önceleyen 2006 Kadıköy 1 Mayıs'ında Devrimci 1 Mayıs Platformu'nun oluşturduğu basınç ile kıyaslamak mümkün değil."** ("2022 1 Mayıs'ının ardından"... K.Toprak)

Peki neden İşçi-Emekçi Birliği, Devrimci 1 Mayıs Platformu'nun sendikal bürokrasi üzerinde kurduğu basıncı kuramadı? Çünkü "Birlik" 2022 1 Mayıs'ında devrimci bir taktik izlemedi, "kitlesellik" adına Maltepe'de miting yapmayı savundu. Biz de tam da bu nedenle 1 Mayıs'ta "Birlik'ten ayrı hareket ettik. Mart başından Nisan'ın ortalarına kadar süren toplantılarda "Birlik" bileşenlerini Taksim'de kutlamaya ikna edemedik. Hatta ne DİSK'in Taksim kararı, ne de 1 Mayıs'a günler kala Gezi davasına verilen cezalar ve buna karşı oluşan kitlesel tepkiler, "Birlik'in Maltepe'ye kilitlenen tutumunu değiştirebildi. Oysa Lenin'in söylediği gibi **"koşullar 24 saat içinde değişirse, taktikler de 24 saat içinde değişmeli"**ydi.

Şimdi "Birlik" bileşenlerinden ESP, 1 Mayıs'ın değerlendirildiği toplantıda diyor ki, **"süreci doğru okuyamadık... aslında sürecin karşılığı Taksim'dir!"** (7 Mayıs 2022) Keza Kaldıraç, yukarıda sözünü ettiğimiz yazısında, 2022 1 Mayıs'ına hangi koşullarda girildiğini sıraladıktan sonra, **"bu nedenle, 1 Mayıs 2022'nin alanının Taksim olması çok önemli idi"** diyor. Sadece bu iki kurum değil, birçok kurumdaki benzer sözler duyabiliyoruz.

Ve bu değerlendirmeler, 1 Mayıs'tan bir hafta-on gün sonra yapılıyor. Fakat bir hafta-on gün önce neden bu durumu göremedikleri, dahası öğrenleri ve göstermeye çalışanları neden dikkate almadıkları anlatılmıyor; bu konuda tek bir söz söylemiyorlar. Oysa 2022 1 Mayıs'ının hem nesnel hem öznel koşulları, 1 Mayıs'ın Taksim'de kutlanmasına elverişliydi.

Bir kez daha yineleyelim; **Taksim bir "alan" sorunu değildir. Reformist sendika ve partilerin belirleyiciliğinde geçen "icazetli 1 Mayıs"lara karşı, "devrimci 1 Mayıs"ları yaratma çabası ve**

pratiğidir. 1 Mayıs'ın Maltepe veya Yenikapı'da yapılmasına karşı çıkışımız da, oraya toplanan kitlenin sayısal oranına göre değil, özüne dairdir. Yani niceliksel değil, niteliksel bir karşı çıkıştır. Çünkü **1 Mayıs Maltepe veya Yenikapı'da kutlamak -isterse yüzbinlerle olsun- AKP'nin 1 Mayıs politikasına boyuneğmek demektir.** Bu miting alanlarının hangi maksatla ve nasıl yapıldığı kimse için sır değil.

Diğer yandan 2007 yılından itibaren 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlamanın yolu açıldı. 2010-12 yılları arasında tam 3 kez Taksim Meydanı, milyonların katıldığı yasal kutlamalara sahne oldu. Ardından Gezi Direnişi ile 15 gün "kurtarılmış alan" halini aldı. Gezi Direnişi, bir yönüyle Taksim yasağına ve bu yasağa karşı savaşımlara uygulanan devlet şiddetine başkaldırıydı. Dolayısıyla **Taksim, kıran kırana süren ve yılları bulan bir savaşla kazanılmış çok önemli bir mevzidir. Ondan geri adım atmak, kazanılan mevziyi terk etmektir. Komünistler ve devrimciler, kazanılan mevzileri dövüşsüz terk etmezler.** Onun için her 1 Mayıs'ta Taksim için dövüşmeye devam ediyorlar. Ve Taksim'in bir "alan" tartışması şeklinde ele alınmasına karşı çıkıyorlar.

Durum bu kadar açıkken, Kızıl Bayrak'tan hala Taksim'in "sembolik olmanın ötesinde bir anlamı yok" sözlerini duyuyoruz. Daha ileri giderek "bu girişimler, sınıfın mevcut tablosu ve ruh hali içinde, onu harekete geçirme iddia ve cüretinden yoksun bir 'öncü savaş' stratejisinin karikatürize edilmesinin ötesinde bir rol de oynamıyor" diyorlar; reformist partilerden -en çok da EMEP'ten- duyduğumuz nakaratı tekrarlıyor.

Taksim'in "sembolik" kutlamalarını sarı sendikalar her yıl yapıyorlar. Komünist ve devrimciler ise, engelleri aşarak polisin kuşattığı Taksim'e girmeye çalışıyor; bu uğurda yüzlerce gözaltına alınıyor, işkence görüyor, tutuklanıyor, hatta yaralananlar, ölenler oluyor. Kaldı ki, kimi zaman "sembolik" kalma pahasına doğru taktikte ısrar etmek, geleceği kazanmada belirleyici bir rol oynar.

Her 1 Mayıs'ta yasal mitingler değil, Taksim konuşulmaya devam ediyorsa; devlet Taksim ve çevresini her 1 Mayıs'ta çevirmek zorunda kalıyorsa; reformist partiler ve sendikaları her 1 Mayıs öncesi "Taksim sancısı" tutuyorsa ve Taksim, işçi ve emekçilerin gündeminde kalmaya, bir "ukde" olmaya devam ediyorsa; KB'nin "sembolik" diye küçümsediği bu kararlılık sayesinde. "Sınıfın mevcut tablosunu, ruh halini" anlamayanlar da Taksim diyenler değil, icazetli 1 Mayıs'ları kabul edenlerdir. 2022 1 Mayıs'ının tablosu, bu gerçeği bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Taksim, yine Taksim'de ısrar edenler sayesinde 1 Mayıs'ları, işçi-emekçilere açılacaktır. O gün geldiğinde, bu ısrarı küçümseyenler, alana onlardan önce girebilmek için yarışacaklar ve hiç sıkılmadan Taksim uğruna ne büyük bedeller ödediklerini söyleyeceklerdir. Biz bunu 2010-12 arasında EMEP başta olmak üzere birçok reformist parti ve gruptan duyduk çünkü. Ama önemli olan, doğru yerde ve zamanda doğru kararlar alıp uygulayabilmektir; bunun onurunu taşıyabilmektir. Gerisi lafı güzaf...

"Kitlelilik", doğrulara ısrar ve kararlılıkla sağlanır

2022 1 Mayıs, hemen her kesimin mutabık kaldığı gibi beklenen kitlelilikte geçmedi. Bu sadece bizim ülkemizde değil, tüm dünyada böyle oldu. Oysa pandemiden sonra gerçekleşen ilk 1 Mayıs'ın, öncesinden daha kitlesel geçeceği umuluyordu. Pandemi koşullarında bunalan, hastalıkla boğuşan, hak gaspına uğrayan kitlelerin akın akın alanlara akması bekleniyordu. Fakat unutulmuş bir gerçek vardı; **pandemi boyunca kitleler yalnız ve örgütsüz bırakıldılar. Başta sendikalar olmak üzere kitle örgütleri, hatta devrimci kurumlar üzerine düşeni yapmadı. Bu durum, pandemi öncesinde de varolan güven erozyonunu derinleştirdi.** Üstelik pandemi koşulları, bireyciliği, bencilliği, içe kapanmayı körüklemiş, psikolojik sorunları depreştirmişti. Bu koşullarda 1 Mayıs'ları katılımın düşük kalmasına şaşmamak gerekiyordu.

Buna karşın özellikle ülkemizde artan hayat pahalılığı, işsizlik ve açlık üzerinden kitlelerin kendiliğinden alanlara akacağı sanıldı. Bu yılın başında yükselen işçi direnişleri de bu beklentiyi arttırdı. Fakat bu direnişlerin büyük oranda sendikasıız işçiler tarafından gerçekleştirildiği, sendikacı işçilerin ise örgütlenme ve bilinç düzeyindeki geriliği gözardı edildi. Türk-İş, Hak-İş gibi gerici-faşist sendikalar bir yana, DİSK gibi sözde devrimci sendikaların bile hem nicel hem nitel olarak güç kaybettiği, üstelik 1 Mayıs için özel bir çabaya girmedikleri bilindiği halde, hala onların mitingine işçi getireceği umuduna kapılındı. Bütün bu olumsuzluklar içinde alanlara gelenlerin çoğu, devrimci yapılarla ilişkisi olan işçi ve emekçilerdi.

Şunu da belirtelim; bir mitingin kitleliliği ile coşkulu geçmesi iki ayrı şeydir. Onun için "kitlesel ve coşkulu" klişesi her zaman doğru olmaz. Kitlesel ama coşkusuz veya az sayıda kitleyle coşkulu geçebilir. Örneğin İstanbul'da Maltepe'ye gelen 30-40 bin kişi yerine; Taksim'e girmek için toplanan 3-5 bin kişiyle çok daha coşkulu 1 Mayıs kutlanabilirdi. Eğer DİSK Taksim kararının arkasında durmaya zorlansaydı, 2022 1 Mayıs çok daha farklı olabilirdi. Ya da Maltepe yerine Kadıköy veya Saraçhane gibi alanlar tercih edilseydi, 1 Mayıs kutlaması sendikaların inisiyatifine bırakılmasaydı, yine farklı bir 1 Mayıs yaşanabilirdi.

1 Mayıs öncesinde de söylediğimiz gibi, **işçi ve emekçilerin fiili eylemlerle yasallığı aştığı bir dönemde, yasallığı öne çıkarmak, kitlelerin gerisine**

düşmek anlamına gelir. Bu kadar geriye çekilen 1 Mayıs'a kitlenin akışı da bu kadar olur. Daha kötüsü, Maltepe mitingine gidenlerin hayal kırıklığına uğraması, 1 Mayıs'ın coşkusunu yaşayamamasıdır. Onların **önemli bir kesiminin bedenleri Maltepe'de, yürekleri Taksim'deydi.** Maltepe'ye gelen devrimci-demokrat kitleye ne kortejler ne de kürsü hitap edebildi. Maltepe mitingi, örgütsüzlüğün, dağınıklığın, disiplinsizliğin, dahası reformist uzlaşmacılığın resmini gözler önüne serdi.

Bir kez daha yineleyelim; Maltepe'ye giden hiçbir kurumun sendikalardan, kürsüden, tutulmayan sözlerden yakınmaya hakları yoktur. Bunları bilerek, göze alarak gittiler. Bu saatten sonra tek olumluluk; yanlışlarını görmeleri, doğru çözümlerle aşma çabasına girmeleri olacaktır. 1 Mayıs'ın özüne uygun kutlanmasının tek yolu, devrimcilerin inisiyatifi ele alması ve sendikaların hegemonyasını kırmasıyla mümkündür. **Kitlesellik kuşkusuz önemlidir, ama 1 Mayıs'ın ruhuna, özüne uygun kutlanması daha önemlidir. Bu başarılı olduğunda 1 Mayıs'lar kitlesel de olacaktır, coşkulu da...** Hem de kuru kalabalıklar ve abartılı gösteriler şeklinde değil; ne istediğini ve nasıl alacağını bilen, bilinçli-disiplinli bir işçi-emekçi ordusunun sade ve vakurlu duruşuyla...

Sonuç yerine

2010 yılında Taksim'in yasal olarak 1 Mayıs'la açılması ve sadece ülkemizde değil, dünyada en kitlesel mitingin Taksim'de gerçekleşmesi, 2007'den itibaren Taksim için verilen dişe diş mücadele sonucu gerçekleşti. Keza Türkiye'nin en büyük halk hareketi olan Haziran Ayaklanması, 2013 1 Mayıs'ında Taksim yasağına karşı gün boyu süren militan direnişlerle mayalandı; Gezi Parkı'nda direnenlerin kararlı duruşları ile büyüdü ve polisin sığıdığı gaz bulutu altında Taksim'e girme iradesini gösterenlerle tüm ülkeye yayıldı.

Kararlı ve ısrarlı bir direnişin, kitleliliği yaratacağına dair ülkemizden ve dünyadan pek çok örnek sıralayabiliriz. Ortada yaşanmış-somut bir dizi deneyim varken, hala kitlelilik adına yasallığı savunmak, reformizmin, düzen-içiliğin devrimci hareketleri nasıl etkisi altına aldığını, körleştirdiğini gösterir sadece.

Yazının başında da belirttiğimiz gibi 1 Mayıs'lar bir turnusoldur. Hem bugünümüzü resmeder, hem yarınımıza ışık tutar. Önümüzde zorlu bir süreç bizi bekliyor. AKP-MHP bloku ayakta kalabilmek için baskı ve şiddetini artırıyor; düzen muhalefeti ise seçim beklentisiyle kitleleri hareketsiz kılmaya çalışıyor. **Türkiye tarihinin en büyük hayat pahalılığı, en kitlesel işsizliği yaşandığı halde, işçi ve emekçilerden gereken tepki yükselmiyorsa, asıl sebebi genel olarak örgütsüzlüğü, özel olarak da devrimci örgütlerin nicel, daha önemlisi niteliksel güç kaybıdır.**

Bu süreç, ancak devrimci bir çıkışla aşılabılır. Bu gerçeğin ne kadar farkına varır ve devrimci yönlerimizi güçlendirirsek, işçi ve emekçilere o kadar umut olabilir ve bu kısıkaçtan kurtulabiliriz. 2022 1 Mayıs'ının verdiği en önemli ders budur.

Erdoğan yönetimi, 17 Nisan'da adına "pençe-kilit" dedikleri yeni bir askeri hareketle Kuzey Irak'ın (Güney Kürdistan) Zap ve Avaşin bölgelerine saldırı başlatmıştı. Şimdi de Suriye'ye yeni bir işgal saldırısının yollarını arıyorlar.

Mayıs ayının başlarında Erdoğan, "Güney sınırlarımız boyunca 30 kilometre derinliğinde güvenli bölgeler oluşturmak için başlattığımız çalışmaların eksik kalan kısımlarıyla ilgili yeni adımları yakında atmaya başlıyoruz" diyerek, yeni bir savaş arayışında olduğunu ortaya koydu. O günden bu yana Suriye'yi sıcak tutuyorlar. Suriyeli sığınmacılar üzerinden yapılan tartışmaları da buna eklemek gerekiyor. Başlangıçta sığınmacıların Suriye'ye gönderilmesine karşı çıkan Erdoğan, son günlerde "1 milyon Suriyeli sığınmacıyı göndermeyi planlıyoruz" diyerek, yeni işgal girişimine kitle desteği oluşturmaya çalışıyor.

Aynı günlerde İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üye olma başvurusunu Türkiye'nin veto edeceğini duyurması, her iki ülkeyi PKK'ye destek vermekle suçlaması, bu planın bir parçasıdır. Böylece **ABD karşıtlığı üzerinden prim yapmaya, milliyetçi hamasetle yitirdiği kitle desteğini kazanmaya çabalamaktadır. Ama perde arkasında ABD başta olmak üzere emperyalistlerle pazarlık yaptığı biliniyor.**

Bu pazarlıktan ne kadar kazançlı çıkacakları şüphelidir. Ancak Erdoğan yönetiminin savaşı büyütme istediği kesindir. Buna birçok açıdan ihtiyaç duyuyorlar. Gerek Suriye'de gerekse Irak'ta gerçekleşen saldırıların Kürtlerin yaşadığı bölgeler olması, asıl hedefin başta Rojava olmak üzere Kürt kazanımlarını baltalamak olduğunu gösteriyor. Ama bununla sınırlı olmayan başka hedefleri de var.

Irak Kürdistanı'nda Türkiye'nin çıkmazı

Irak Federe Kürt Bölgesi içinde yer alan Zap ve Avaşin'e yönelik askeri hareketin amacı, "PKK'yi

İçeride-dışarıda Kürt halkına saldırılar artıyor

etkisiz hale getirmek ve sınır güvenliğini sağlamak" olarak açıklandı. Ancak **harekatın tam da Rusya-Ukrayna savaşının başladığı döneme denk gelmesi, Avrupa'nın Rusya'ya olan doğalgaz bağımlılığını azaltma çabasıyla bağlantılı olduğunu ortaya koydu. ABD, Türkiye-İsrail-KDP işbirliğiyle İsrail ve Irak'taki petrol ve gazı Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşıma planını hızlandırmaya çalışıyor.** Harekat başlamadan 10 gün önce ABD Dışişleri Bakanı Yardımcısı bu planı açıkça ifade etmişti: "Gazi şimdi Avrupa'ya getirmeliyiz. Türkiye, Yunanistan, Mısır, İsrail ve Güney Kıbrıs Rum kesimi geniş perspektifli bir işbirliği içerisinde olmalı."

Ayrıca Irak'ta yayımlanan "al Hurra" gazetesinde çıkan bir makalede, Türkiye'nin "Irak'ta 60-70 kilometre derinliğe girmeyi" ve buralarda adı "geçici" de olsa "kalıcı üsler" kurmayı amaçladığını bildiriyor.

Elbette bu durum, Irak merkezi hükümetini ve İran'ı rahatsız ediyor. Bunu açıkça ifade ediyorlar da. Irak hükümeti, Türkiye'nin Bağdat Büyükelçisi'ne protesto mektubu verdi. Askeri hareketi "Irak'ın egemenliğinin açık ihlali ve toprak bütünlüğüne yönelik bir tehdit" olarak nitelendirdi. İran'ın desteklediği Iraklı gruplar da tepkilerini yükseltiyorlar. "Irak'ın kuzeyindeki Türk güçleri, açık şekilde Irak'ın bölge

bütünlüğünü ihlal ederek ülkenin petrol ve doğalgaz kaynaklarını ele geçirmeyi hedefliyor" şeklinde açıklamalar yaptılar.

Irak ve İran'ın karşı çıkışında petrol ve doğalgaz önemli bir yer tutuyor. Irak Devleti, KDP'nin diğer ülkelerle petrol ve gaz anlaşması yapmasını "yasa-dışı" ilan etti. Çünkü Irak Anayasası'na göre, Kürt Federe Bölgesi'nin sattığı petrolün parasını merkeze aktarması, sonra yüzde 17'sini geri alması gerekiyor. Ama Barzani

Yönetimi (KDP) önceki yıllarda Türkiye aracılığıyla Irak petrolünü uluslararası pazarda satmaya çalışmıştı; Irak hükümeti de bu durumu BM'ye şikayet etmişti. Irak Mahkemesi, "petrol gelirlerinin Bağdat'a teslim edilmesi gerektiğine" dair karar açıkladı. Keza **İran da, İran gazının yerini alacak şekilde Irak Kürdistanı'ndan Türkiye'ye yeni boru hattı inşa edilmesini istemediğini açıkça ortaya koydu.**

Türkiye, sadece Irak ve İran'ın tepkisini çekmiyor. Rusya da bu plana tepki gösteriyor. Dolayısıyla Türkiye, bir kez daha komşu devletleri karşısına aldı. Üstelik **askeri yönden de kayıpları artıyor. Neredeyse her gün asker cenazeleri gelmeye başladı.** PKK kaynakları "aylık bilanço" olarak yayınladıkları bildirimlerde, Türkiye'nin son operasyonda ağır darbeler

Saldırıların arkasında ABD ve NATO'nun olduğu kesin de...

17 Nisan'da Türkiye'nin Zap ve Avaşin bölgesine başlattığı saldırının ardından, Stêrk TV'de yayınlanan söyleşide KCK Yürütme Konseyi Eşbaşkanı Cemil Bayık şunları söylüyor:

"Bu karar, NATO kararıdır ama Türkiye pratikte bunu uyguluyor. KDP de NATO kararına uygun olarak Türkiye'nin yanında hareket ediyor... Savaş 17 Nisan'da başlamadı; esasta 26 Ağustos 2016'da başladı. Türkiye, Cerablus'a girdiği gün dönemin ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden ile dönemin Federe Kürdistan Başkanı Mesûd Barzani Ankara'daydı. ABD, Türkiye ve KDP o kararı aldı. Türk devleti, bunun üzerine Cerablus'a girdi."

Cemil Bayık açıklamasını şöyle sürdürüyor: "Biz NATO'ya karşı savaşıyoruz. Aslında PKK'nin kurulduğu günden beri NATO'ya karşı savaşıyoruz, çünkü NATO her yönüyle üyesi Türkiye'ye yardım ediyor. Yardım etmeseydi savaş bugüne kadar sürdüremezdi... Şu anda Irak'ın hava sahası ABD'nin kontrolü altında, eğer istemezse Türk devletinin uçakları Irak ve Güney Kürdistan'a giremez. ABD hava sahasını açtığı için Türkiye'nin uçakları ve helikopterleri gelip keşif yapıp bombalayabiliyor. Bu neyi gösteriyor? Bu savaşın arkasında NATO ve ABD var."

"Bu savaşın arkasında NATO ve ABD'nin olduğu" kesin de, PKK'nin "NATO ve ABD ile -hem de 'kurulduğu günden beri'- savaştığı" son derece tartışmalıdır. Çünkü bugüne dek PKK'nin NATO ve ABD'ye karşı bir eylemini ne

gördük, ne duyduk. (Varsa bilenler yazsın, öğrenelim.) Ama ABD'nin Irak işgalini "demokratik sömürgecilik" şeklinde tanımladığını, ardından "statükocu güçlerin yıkılması", "değişimin ve demokrasinin zaferi"

olarak kutladıklarını biliyoruz. KDP'li peşmergenin Türkiye'den Suriye'ye geçişini "Biji Serok Obama" sloganlarıyla karşıladıklarını da... Dahası **ABD'nin YPG'ye silah ve askeri eğitim verdiğini, Rojava'da üsleri olduğunu** bir çok kaynaktan okuyoruz; PKK de bunları yalanlamıyor. Aksine Kürdistan'ın kurulması için her tür emperyalistle işbirliği meşrulaştıracak pek çok "teori" üretildiğini biliyoruz.

Fakat Türkiye'nin son askeri hareketinden sonra, sadece Cemil Bayık değil Kürt basınından birçok yazar, "Türkiye'nin PKK'ye karşı savaşı 1985'ten beri bizzat NATO'nun yürüttüğünü" yazıyorlar. (5 Haziran 1985'te Türkiye'nin PKK ile savaşı NATO'ya götürdüğü ve beşinci maddesinin uygulanmasını istediği bilgisini vererek...)

Gelinen noktada "NATO ve ABD'ye karşı savaştıklarını" söylemeleri, iyi bir gelişme olarak görülebilir. Fakat gerçeği tam olarak yansıtmıyor. Çünkü Türkiye'nin NATO ve ABD desteğiyle PKK'ye saldırdığını, PKK'nin Türkiye'ye karşı savaşımının da dolaylı olarak NATO ve ABD'ye karşı savaşmak olduğunu ifade ediyorlar. Sadece bu yönüyle ve bu kesitle sınırlı bir durum tespiti olarak, söylenenler doğru kabul edilebilir. Fakat PKK'nin bugüne kadar izlediği çizgiyi kapsamadığı da bir gerçektir. **Ne zaman ki PKK, NATO ve ABD ile her tür ilişkisini keser ve doğrudan karşısına geçer; işte o zaman bu sözler gerçek anlamını bulur ve yerli yerine oturur.**

yediğini, büyük kayıplar verdiğini belirtiyorlar. **Askerlerin “tam bir bataklığa saplandığı”nı, ne ilerleyebildiklerini ne de geri çekilebildiklerini söylüyorlar. Ayrıca paralı askerlerin artan sayıda cepheden kaçtığı bilgisi veriliyor.** Üstelik Türkiye'nin kimyasal silah kullandığı, konuyu araştırmak üzere bölgeye gelmek isteyen bir heyetin İngiltere tarafından engellendiği belirtiliyor.

Zap ve Avaşın bölgesi, PKK açısından da stratejik önemde. Onun için **Zap savaşını kendileri açısından “ölüm-kalım savaşı” olarak niteliyorlar. Burada alınan bir yenilginin “Kürt özgürlük savaşına ağır darbeler indireceğini”, “Zap'ta yenilen PKK'nin başka yerlerde kolayca tutunamayacağını” söyleyerek, tüm güçleriyle direniyorlar.**

Türkiye ise, tıpkı Suriye'de olduğu gibi Irak'ta da bazı bölgeleri işgal etmek ve “kalıcı” olmak istiyor; ancak bölge ülkelerinin tutumu ve PKK'nin direnişi, bu amaca ulaşmalarını pek mümkün kılmıyor.

Suriye'de yeni işgal planları

Erdoğan yönetimi Irak'tan sonra şimdi de Suriye'ye göz dikmiş durumda. İşgal ettiği bölgeler yetmiyor, yeni bölgeler istiyor. Suriyeli sığınmacıları da bu doğrultuda kullanıyor. **Hem asker ve milis gücü yapıyor, hem de Rojava'nın toprak bütünlüğünü, Kürt demografisini bozmayı amaçlıyor. Ayrıca geri-ci-şeriatçı bölgeler oluşturarak Şam yönetimine karşı elini güçlendirmeye çalışıyor.**

Elbette içe dönük amaçları da var. **Ekonomik kriz içinde yoksulluk ve işsizlik girdabında kıvranan geniş halk kesimlerinin dikkatini savaşa kaydırmak, “önce vatan” yaygarasıyla toplumsal muhalefeti susturmak gibi...** CHP başta olmak üzere düzen partileri, dış politikanın “partiler üstü” olduğunu söyleyerek, bugüne dek her “sınırötesi operasyon”u destekledi. Erdoğan yönetimi de buna güvenerek tam da seçim arifesinde “sınırötesi operasyon” adı altında yeni işgallere hız veriyor.

Ancak **Erdoğan yönetimi, Suriye konusunda (Irak'tan farklı olarak) henüz ABD'den destek alabilmiş değil. O yüzden NATO üyeliği ve veto hakkı üzerinden ABD ve AB ile pazarlık yapmayı deniyor. İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyeliği karşılığında bazı tavizler koparmak istiyor.** Bunların arasında ABD'nin vermediği F-16'ları almak, SİHA'ların elektronik aksamına dönük ambargoyu kaldırmak, Yunanistan'a artan silah satışını durdurmak gibi askeri istemler de bulunuyor. Fakat asıl olarak Suriye'de Türkiye'nin kullandığı cihatçı güçlerin desteklenmesini, yeni işgallere yeşil ışık yakılmasını istiyorlar.

ABD ve AB ülkelerinden gelen ilk açıklamalar, Türkiye'nin istemlerinin karşılık bulmadığı yönünde. Özellikle AB ülkeleri, NATO üzerinden Türkiye'nin “pazarlık” yapmasına tepkililer. Örneğin Lüksemburg Dışişleri Bakanı J. Asselborn; *“Türkiye'deki pazarların nasıl işlediğini herkes bilir. Erdoğan pazar mantalitesi-ne sahip; fiyatı yükseltmek istiyor”* dedi. ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price ise, *“Suriye'nin kuze-yinde herhangi bir yeni operasyonun bölgesel istikrarı daha da baltalayacağını ve İŞİD'e karşı yürütülen mücadeleyi riske atacağını”* söyledi. Bu tür pazarlık girişimlerini “şantaj” olarak niteliyorlar ve Türkiye'nin böyle girişimlerden başarısız çıktığını hatırlatıyorlar.

Rusya ise, genel olarak Türkiye'nin ABD ve NATO

ile arasını açacak her gelişmeden memnun kalır. Ancak Suriye sözkonusu olduğunda, o da sınırları net biçimde çekiyor ve Türkiye'nin yeni bir işgal planını onaylamayacağını belirtiyor. Üstelik, bu işgal tehdidini, Rojava ile bir pazarlık konusuna çevirmeye çalışıyor: *“Suriye'nin sınırlarını Suriye Ordusu korursa, Türkiye'nin işgal ihtimali ortadan kalkar”* diyerek, Kürt bölgesini Suriye hükümetiyle anlaşmaya zorluyor.

Sonuçta **Türkiye, Suriye'ye yeni işgal konusunda hiç bir emperyalistten onay almış değil. Bugüne dek Suriye işgalini ABD'nin ya da Rusya'nın desteği veya göz yumması sonucu gerçekleştirdi. Fakat bugün her ikisinden de izin çıkmadı.** ABD veya Rusya'dan izin almadan Türkiye'nin böyle bir saldırıyı başlatması mümkün değil.

Ancak görünen o ki, AKP-MHP bloku, seçim öncesi savaş tamamları çalarak, ekonomik krizi unutturmak, şoven-milliyetçiliği yükseltmek, yitirdiği kitle desteğinin en azından bir kısmını yeniden kazanmak istiyor. Dolayısıyla mümkün görünmese de Suriye'ye saldırıyı sıcak tutacaktır; Irak'ta ciddi darbeler olsa da hareketi sürdürecektir.

Her şeyi mücadele belirlir

Erdoğan'ın “iktidarı”nı kaybetmemek için her yola

başvuracağı kimse için sır değil. Daha önce de her zora girdiğinde emperyalistlerin kapısını aşındırdığını, “süpür-meyin kullanın” dediğini biliyoruz. Bu kez de Ukrayna-Rusya savaşıyla artan emperyalistler arası çelişkilerden ve doğan boşluklardan yararlanmaya çalışıyor. Özellikle ABD ile bozulan ilişkisini tamir etmek için yoğun bir çaba harcıyor. Kuzey Irak hareketi, bunun bir göstergesi.

Kuşkusuz bu hareketin en önemli hedeflerinden biri, PKK'nin Irak'taki gücünü sınırlamak, mümkünse tümünden ortadan kaldırmak. **PKK'yi kendisine en büyük rakip gören KDP de bunu istiyor. O yüzden Türkiye ile işbirliği içinde hareketi destekliyor.** Bir yandan kendi bölgesindeki petrol ve gazdan daha fazla pay almak, bir yandan da başta PKK olmak üzere diğer Kürt örgütlerini tasfiye ederek Kürtlerin tek temsilcisi olabilmek için bu “hain” rolü oynamaya devam ediyor.

Türkiye, sadece kendi sınırları içinde değil,

Irak ve Suriye'deki Kürtlerin kazanımlarını yok etmek üzere harekete geçmiş durumda. İçeride HDP'yi kapatma davası, provakasyonlar, Kürtçe türküyü bile yasaklama girişimleri sürerken, dışarıda başta Rojava olmak üzere Kürt hareketini kuşatma çabası devam ediyor. Son saldırılarla Rojava'nın Irak'taki Kürt bölgesiyle bağını koparmayı ve PKK'nin Şengal üzerindeki hakimiyetini kırmayı amaçladıkları da anlaşılıyor. **Aynı günlerde Irak ordusunun da Şengal'e saldırması, Şengal'in Türkiye-KDP-Irak hükümetinin ortak hedefi haline geldiğini gösteriyor.**

Tüm dünyada emperyalist savaş sürerken, bölgemizde de paylaşım kavgası tüm hızıyla devam ediyor. Türkiye'nin bölgesel bir güç olma isteği ve arayışı da bu saldırganlığı körüklüyor. Ve bu durum AKP-MHP ile sınırlı olmayan Türk egemen sınıflarının genel tutumudur.

Gerek emperyalist devletler, gerekse egemen sınıflar ve sözcüleri neyi planlıyor ve hedefliyor olursa olsun, **sonucu belirleyecek olan, sınıf mücadelesinin düzeyidir. Tarihin her döneminde böyle olmuştur.** Bugün de işçi ve emekçiler, Kürt halkı, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin saldırılarına karşı birlikte hareket ettikleri, direnmeye devam ettikleri sürece, egemenlerin bütün planları çökmeye mahkumdur.

HDP'ye yönelik saldırılar durdurulsun!

Dergimiz yayına hazırlandığı sırada, HDP'ye dönük yeni bir operasyon dalgası yükselmişti. 3 Haziran günü, İstanbul, Edirne ve Bingöl'ün de içinde olduğu 11 ilde HDP'lilere gözaltılar başlatıldı. HDP binaları basıldı, HDP'nin Parti Meclisi üyeleri, il başkanları, yöneticileri içinde olmak üzere onlarca kişinin gözaltına alındığı duyuruldu. Keza göçmenler konusunda çalışmalar yapan “Göçmenleri İzleme Derneği” de aynı operasyon kapsamında basıldı, çalışanları gözaltına alındı.

Son bir ay içinde, HDP'ye dönük saldırılarda bir artış sözkonusudur.

1 Mayıs günü, HDP İstanbul İl binasına, içeride kimse yokken silahlı bir kişinin polis gözetiminde içeri girdiği ortaya çıktı. Bu kişinin 6-7 dakika içeride kaldığı, sonra çıkıp polislerle konuşarak uzaklaştığı belirlendi. Bu durum üzerine HDP yöneticileri basın toplantısı düzenledi ve bu şahsın kim olduğunu, polisle ilişkisinin ne olduğunu sordular. Ayrıca il binası önünde protesto yaptılar.

5 Mayıs günü Ankara'daki HDP Genel Merkezi önüne siyah çelenk bırakmak isteyen bir grup, HDP'lilere dönük tehditkar ortam oluşturdu. Kendilerinin, Diyarbakır'da nöbet tutmakta olan aileleri temsil ettiklerini iddia eden bu grup, basit bir “aile” olmadıklarını, tutumlarıyla da gösterdiler. Polis destekli bu provokasyon, HDP milletvekili Ayşe Acar Başaran ve partililer tarafından engellendi. Bunun üzerine grup içinden, kim olduğu belirsiz biri, *“seni çivile-rim”* diyerek Başaran'ı tehdit etti. Bu kişilerin geçmişte Süleyman Soylu ile çekilmiş fotoğrafları ortaya çıktı. Tıpkı daha önce, çetelerle ilgisi olan bir çok kişinin Süleyman Soylu ile fotoğraflarının ortaya çıkması gibi. Bu provokasyonunu protesto etmek için Ankara, İzmir, İstanbul başta olmak üzere pek çok yerde eylemler yapıldı.

10 Mayıs günü provokatörler bu defa da Bursa'da ortaya çıktılar. Bursa'nın Gürsu ilçe binasına JİTEM imzalı bir not bırakıldı. HDP'lilerin yaptığı şikayet ise, *“yapan çocuktur, büyütme gerek yok”* diyerek geçiştirildi.

Üstüste yapılan bu provokasyonların ardından başlatılan operasyon, devletin sistemli biçimde HDP'yi hedef aldığını gösteriyor. Bir taraftan yaklaşan seçimler, diğer taraftan TSK'nın Zap ve Avaşın'e dönük işgal girişimi ve Rojava'ya saldırı hazırlıkları, içeride de Kürt hareketini sıkıştırmaya çalışıldığını gösteriyor.

Saldırıları protesto ediyoruz. Bu saldırılarla Kürt halkının mücadelesini durduramayacaklar; taleplerini engelleyemeyecekler.

SİĞİNMACILAR

geri gönderilsin mi?

Sığınmacılar konusu, son dönemin en çok tartışılan konularından biri. Düzen partileri cephesinden, olası bir seçimde oy artırımının hesabıydı bu tartışmanın sebebi. Kılıçdaroğlu *“başta geçtiğimizde sığınmacı-ların hepsini geri göndereceğiz”* diyerek; Erdoğan önce *“göndermeyeceğiz”* deyip, yükselen tepkiler üzerine *“gönüllü ve onurlu bir geri dönüş hazırlaya-cağız”* noktasına gerileyerek; Ümit Özdağ *“sessiz istila”* filmiyle ırkçılığı yükselterek bu tartışmayı tırmandıran basamakları oluşturdular.

Onların söylemleri tartışmayı tırmandırdı; ancak yaptıkları, kitlelerin içten içe kaynadığı konuyu su yüzüne çıkarmak oldu. Tartışmanın kendisi ise çok daha derinlerdeydi.

Devrimci-muhallif kesimler, bu tartışmada yol-larını bulmakta zorlanıyorlar. Bir tarafta gerçekten vahşi bir savaştan kaçan, dışlanan, aşağılanan, denizlere gömülen insanlara sahip çıkma bilinci taşıyorlar; diğer taraftan ise, kitlelerde giderek artmakta olan hoşnutsuzluğun, nesnel bir zemine sahip olduğunu görüyorlar. **Bir taraftan, işçi ve emekçilerin ırkçılıkla zehirlenmesini engelle-meye, ekonomik krizin sorumlusunun “yaban-cılar” olmadığını göstermeye çalışıyorlar, diğer taraftan toplumsal dokudaki bozulma konusun-daki somut rahatsızlığı görmezden gelemiyorlar.** “Halkların kardeşliği” temel bakışıyla hareket ediyor, konuyu “mülteci işçiler”e indirgeyerek “birlikte örgütlenme, birlikte mücadele” üzerinden söylem üretiyorlar. Ama **Suriyeli ve Afgan sığın-macıların hepsi “kardeş” ve “işçi” de değil!** Keza Türkiye'deki Suriyeli ve Afgan sığın-macıları, Avrupa başta olmak üzere dünya genelinde yayılmış Türkiye'li ve Kürdistanlı mültecilerle karşı-laştırarak, buradaki durumu açıklamaya çalışıyorlar.

Ancak onların bu çabaları, geniş kesimlerde giderek yükselmekte olan soruları ve sorunları gidermeye yetmiyor. Çünkü **mülteciler konusun-da bu türden genellemeler, bugün yaşamakta olduğumuz sığınmacı gerçeğini tam olarak açıklamıyor ve bir çözüm getirmiyor.**

Elbette de bizim de konuya yaklaşımımız, “halkların kardeşliği” ve “işçilerin vatansızlığı” üle-rinden olacaktır. Her konuda olduğu gibi, “sığınma-cı” konusu da sınıfsal bir yaklaşımla ele alınmalı; sığınmacıların taşıdıkları sınıfsal-sosyal farklılık-lar gözden kaçırılmamalıdır. Ancak genel-geçer sözlerin ötesinde, somut durumun somut tahilini yaparak politikalar üretmek gerektiği de açıktır.

Devletin sığınmacı politikası yanlıştr

Bugün sorunu içinden çıkılmaz hale getiren unsur, AKP yönetiminin (ve devletin) sığınmacı politikasının başından sonuna yanlışlarıdır.

En başta, Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye

giriş koşullarına bakmak gerekir. Uluslararası kabul gören tanıma göre “sığınmacı” kavramıyla, ülkesindeki iç savaş, siyasi atmosfer, ekonomik yıkım, doğal afet gibi nedenlerle yaşamı ciddi şekilde tehlikeye düşmüş kişi ve grupların, sı-nırları geçerek komşu ülkelere geçişi kastedilir. “Göçmen”den farklı olarak “sığınmacı”nın pozisyo-nu geçicidir, ülkesinde yaşam koşulları düzeldiğın-de geri dönme amacı vardır. “Göç”teki yerleşme süreklidir, kalıcıdır; “sığınma”daki yerleşme ise geri dönüş odaklıdır.

Suriyelilerin Türkiye'ye girişleri, AKP politika-ları nedeniyle, her iki statüden de farklı bir içerik kazandı. İlk gelen grup, daha Suriye'de iç savaş başlamadan önce ve AKP'nin işaretiyle harekete geçmiş bir gruptur; sonrasında arkası gelmiştir. Sonradan gelenlerin önemli bir kısmı da yine AKP organizasyonunun parçası olmuştur. Zaten **Türkiye'de 2011 sonrasındaki göçün, uluslara-rası literatürün “göçmen”, “mülteci”, “sığınma-cı” kavramlarıyla değil, “misafir” olarak tanımlanması da, AKP'nin bu politikasıyla yapılmış bir tercihidir.**

Bu yanıyla **2011’de Suriyelilerle başlayıp 2021’de Afganlara kadar uzanan kitlesel göç, ülke dışındaki Türkiye'li ve Kürdistanlı göç-ten de, Rus işgali karşısında Ukraynalıların Avrupa'ya gidişinden farklıdır.**

İkincisi, hem genel olarak “göç”lerde, hem de Türkiye'den Avrupa'ya gidişlerde, gidilen ül-kenin kontrol mekanizmaları her aşamada sıkı biçimde uygulanmaktadır. Mesela 1960'larda Almanya, Türkiye'den işçi almı yaptıığında; önce belgelerin sıkı biçimde incelendiği, elemeyi geçen-lerin çok ciddi bir sağlık kontrolüne tabi tutulduğu (üstelik dişlere bakmaktan toplu çıplak muayeneye kadar, insanlığa aykırı bir kontrol), uçaktan indikleri anda tek tek her bir Türkiye'linin nerede çalışacağı ve nerede kalacağını önceden belirlendiği bir alım politikası izlemiştir.

12 Eylül yıllarında yaşanan siyasi mültecilikte ise; kişilerin devlete başvurdukları andan itibaren aylarca kamplarda tutulduğu, gerçekten siyasi bir tehdit altında olup olmadığının kontrol edildiği, hat-ta kişilerin siyasi sınavdan-sorgudan geçirildiği bir denetim sözkonusudur. Aylarca kampta kaldıktan sonra hapse atılan ya da Türkiye'ye geri gönde-rilenler de az değildir. Bu iki örneğin dışında çıkan ve “kontrolsüz göç” adı verilen durumlar ise son derece sınırlıdır.

Bugün Afganistan'dan ya da Suriye'den gelen göçler, bu tablonun yakınından bile geçmez. **Mahallenin ortasında açılan bir Tır'ın kapıların-dan yüzlerce insanın dört bir yana dağıldığı, yine yüzlerce insanın karlı dağlarda tek sıra,**

kilometrelerce uzayan bir kuy-ruk halinde yürüyüp sonra orta-dan kaybolduğu, dizginsiz-kont-rolsüz bir göç hareketi, pek çok biçimlerde devam etmektedir.

Bu yanıyla, Türkiye'den Avrupa'ya dönük göç hareketini, son on yılda Türkiye'ye gelen göç hareketine benzetmek doğru değildir.

Üçüncüsü, bu kontrolsüz göç “sosyolojik yapı”yı değış-tirmektedir. İrkçi kesimlerin en

büyük korkusu “demografik yapı”nın değişmesidir. Yani bir bölgedeki Arap nüfusun, Türk nüfusundan daha fazla olmasından duyulan korku, ırkçılığın bir tezahürüdür. Bolu'da belediye başkanının Suriyeli nüfusa karşı ekonomik ve sosyal yaptırımları dev-reye sokması, Antakya'da “10 yıl sonra belediye başkanı Suriyeli olacak” söylemleri, bu türden yaklaşımlardır.

Komünistler ise, “sosyolojik yapı”daki değişimi daha fazla önemser. **Son on yılda Türkiye'ye akan Suriyeli ve Afgan göçü, Türkiye içinde Arap nüfusunu artırdığı için değil, genel olarak sosyolojik yapıyı, toplumsal yapıyı deforme ettiği için tehlikelidir. Gelen göçün önemli bir kesimi dinci-gerici ideolojiyi Türkiye'ye taşı-maktadır.** “Gettolaştıkları” mahallelerinde sokakta kadın yoktur; yoksul mahallelerde kurulan dini dernekler yabancı genç erkeklerle doludur; tekbir getirerek denize koşan genç-erkek guruh görüntü-leri, sadece plajda bulunanları değil, bu görüntüyü seyreden her kesimi ürktütmektedir; “kadın”a bakışları, “çocuk”a davranışları çok farklıdır. Onların gelişi, toplumun dinci-gericileştirilmesinde önemli bir basamak oluşturmuştur.

Bu yanıyla son 10 yıldaki göçün toplumda ya-rattığı etki, nüfus değişiminin ötesinde bir durum-dur.

AKP sığınmacıları çok yönlü kullanıyor

2011'de başlayan sığınmacı hareketinin, zorun-luluktan değil, AKP'nin yönlendirmesiyle başladığı-nı söylemiştik. Sonrasında bu kitlesel göç hareketi sistemli biçimde sürdürüldü; en son Afganistan'da Taliban'ın iktidarı ele geçirmesinin ardından, yeni bir kitlesel göç hareketi daha yaratıldı. Bu insanla-rın Türkiye'ye getirilmesi, AKP için, 10 yıldır kullan-dığı ve ne olursa olsun kullanmaya devam etmek istediği çok yönlü bir “fayda” oluşturdu.

Birincisi ve en önemlisi, Türkiye'ye gelen bu insanların önemli bir kısmını cihatçı çete-ler halinde örgütleyerek ve eğiterek Ortadoğu genelinde kullanabileceği bir “savaş gücü” oluşturdu. Göçün ilk ve en önemli bölümleri, ÖSO vb isimler altında Türkiye'de toplanıtlar yaptılar, geçici hükümetler, ordular kurdular, eğitim kamp-larında askeri birliklere dönüştürüldüler ve Suriye topraklarının işgalinde kullanıldılar. Bu çeteler Suriye ve Rusya'ya karşı savaştı, Türkiye'nin işgal ettiği Afrin, İdlib, Cerablus gibi Suriye kentlerinde güçlerini büyüttü, yerel halk üzerinde terör estirdi. Ve her aşamada, lojistik olarak Türkiye'ye girip-çıkmaya devam ettiler. Yaralananlar Türkiye'deki hastanelerde tedavi gördü, üslerini Türkiye'ye kur-dular, her tür ihtiyaçlarını Türkiye'den karşıladılar, maaşlarını Türkiye'den aldılar. Suriye'de AKP'nin

silahlı çetesi olarak savaşan bu katiller, sonrasında Libya'ya taşındılar, Azerbaycan'da, hatta söylenti-lere göre Ukrayna'da da varlık gösteriyorlar. Bu si-lahlı çetelerin önemli bir kısmının halen Türkiye'de olduğu biliniyor.

İkincisi, sığınmacılar içinden kurulan bu çet-eler, sadece “dış operasyonlar”da değil, ülke içinde muhalif kesimleri bastırmak için yapılan saldırılarda da pervasızca kullanıldılar. 2015'teki Ankara Gar Katliamı başta olmak üzere, muhalif-lere dönük pek çok saldırı, bu çeteler üzerinden örgütlendi. Şu tarih çakişması çarpıcıdır: 2011 Nisan ayında Suriye'den ilk göç geldi; 28 Şubat 2012'de SADAT kuruldu. Hani şu, “İslam Devletler Birliği Konfederasyonu-ASRİKA”nın kurulmasını, başkentinin İstanbul, dilinin Araçça, hukukunun şeriat olmasını hedefleyen, bu doğrultuda “suikast ve gayrinizami harp teknikleri eğitimi” veren, şeri-atçı silahlı çeteler yetiştiren, geçtiğimiz günlerde Kılıçdaroğlu'nun kapısına dayanarak teşhir ettiği SADAT... **SADAT elbette Türkiye'den de şeriatçı kadrolar devşiriyordu; ancak gücünün önemli bir kısmını, sığınmacı-şeriatçı Suriyelilerden, Afganistan ordusundan kaçıp Türkiye'ye ge-lenlerden oluşturduğu sır değil.** Son günlerde atış poligonlarında Suriyeli sığınmacı sayısında büyük bir artış olduğu haberleri çıkıyor. Bu gençler poligonlara nasıl girebiliyor, burada nasıl bir eğitim alıyor, bu eğitimleri kim finanse ediyor ve aldıkları eğitimle ne yapacak gibi pek çok soru ortada öylece duruyor.

Üçüncüsü, AKP bu sığınmacıları emper-yalistlerle pazarlık unsuru olarak kullandı; bu doğrultuda sığınmacı sayısının artmasını teşvik etti. Kimi zaman Avrupa'ya karşı pazarlık kozu oldu. 2015 Haziran seçimlerini kaybeden AKP, 1 Kasım'da yeniden seçim yapmadan hemen önce, sığınmacı kozunu kullanarak Merkel'in desteğini garanti altına almıştı, 1 Kasım seçimlerini böyle kazanmıştı mesela. Keza zaman zaman “kapıla-rı açacağını” söyleyerek Edirne sınırına yığdığı sığınmacılar üzerinden, AB ile önemli pazarlıklar yürüttü. Benzer biçimde kimi zaman ABD'ye karşı, kimi zaman Rusya'nın Suriye politikalarına karşı bir koz oldu sığınmacılar...

Üstelik, bu sığınmacılar için para da alıyordu Batılı emperyalist ülkelerden ve onların işbirlikçile-rinden. Suriye savaşının başından itibaren AKP'nin Türkiye'de “eğit-donat” programına aldığı cihatçı çetelerin parası ABD'den, Suudi Arabistan'dan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar'dan aktı. Son ola-rak Afganistan'dan çekilirken işbirlikçilerini ortada

birakan ABD, bu kişilerin Türkiye'ye gelmesini ve burada kalmasını istedi; karşılığında Erdoğan'ın kimi taleplerini kabul etti. Silahlı çetelere girsin ya da girmesin, Türkiye'de kalan, Avrupa'ya geçmesi engellenen her Suriyeli, Pakistanlı ya da Afgan için, AKP yüklü miktarda para aldı yıllar boyunca. Batılı emperyalistler, sığınmacıların Türkiye'de kalmasının “daha ucuz” olduğunu açıktan söyle-mekten de çekinmediler.

Dördüncüsü, bu sığınmacılar AKP'nin radikal İslamcı politikalarını ülke içinde yayma-sını kolaylaştıran rol oynadı. Gelenlerin ağırlıklı bölümü hem Suriye'nin hem de Afganistan'ın en gerici, en şeriatçı kesimiydi; ideolojik olarak AKP'nin gerici-şeriatçı politikaları ile uyumluydular ve yaşam tarzlarının olduğu gibi buraya taşıyarak, buradaki laik kesimler üzerinde bir baskı oluşturma amacıyla kullanıldılar.

Beşincisi, içlerinden önemli bir bölümü, Türkiye'de ucuz işgücü ordusu oluşturdu. Hayvancılıktan tekstile kadar hemen her sektörde sığınmacılar patronların pervasız sömürüsüne teslim edildi. En ağır işlerde, çok düşük ücretlerle, kayıtdışı olarak çalıştırıldılar. Sığınmacı çocukların da önemli bir kısmı, bu pervasız sömürü çarkına eklendi. İnsanlıkdışı barınma koşulları dayatıldı bu işçi-sığınmacı kesime; ya çalıştıkları atölyenin bir köşesinde uyuyorlar ya da çok kötü, ev bile denemeyecek alanlarda kalabalık yığınlar halinde kalıyorlar. Sığınmacı kadınların fuhuş sektöründe kullanılması da bilinen-göz yumulan-teşvik edilen hususlardan biri. Yoksul ve çaresiz kadınlar, Türki-yeli dinci-gericilerin “ikinci eşi” olarak ya da “günlük muta nikahı” adı altında dini bir örtüyle fuhuşa zorlanarak ya da açıktan fuhuş sektörüne satılarak insanlıkdışı yaşamlara zorlanmaktadırlar.

Kılıçdaroğlu, Ümit Özdağ ya da başkaları “hep-sini göndereceğiz” diye propaganda yapsalar da, buna en başta patronlar karşı çıkacaktır. Çünkü **AKP'îilerin de açıkça itiraf ettiği gibi, sığınma-cılar geri gönderildiği zaman, bedavaya yakın işgücünü sömürmekte olan bazı sektörler çökme noktasına gelecektir.** Bir de utanmazca “bizim millet iş beğenmiyor” nakaratını tekrarla-yanlar var. İşin aslı, bu kadar insanlıkdışı çalışma ve yaşam koşullarını, sadece en çaresiz kesimler, yani sığınmacılar kabul ediyor. Üstelik **“sınırdışı edilme” tehdidi altında olduklarından her tür direnişin de uzağında duruyorlar.**

Altıncısı, yaşanan her sorunda sığınmacılar hedef gösterilerek, AKP'nin ömrü uzatılıyor. Yüksek kiralaların sorumlusu yabancılar; işçi kıyım-larının ve düşük ücretlerin sorumlusu sığınmacılar; ekonomik krizin sorumlu-su yine onlar!!! Ne zaman ekonomik ve siyasi krizlere karşı kitle tepkisi yükselse, sığınmacılar ortaya sürü-lüyor ve hedef şaşırtılıyor. Sığınmacılar tartışılmaya başlandığında, diğer so-runlar ikinci plana düşüyor, “ırkçı” söylemlerde birleşili-yor. Mesela **CHP'nin “hep-sini göndereceğiz” çıkışı,** **“sığınmacı sorunu”nu**

çözmeyi değil, sığınmacıların “sorun” oldu-ğunu ileri süren bir söylemdir. Ekonomik-siyasi krizlerin sığınmacılardan kaynaklandığını, onlar gittiğinde pek çok sorunun çözüleceğini ima eden ırkçı yaklaşımları güçlendirmektedir.

Sığınmacılar gönderilmeli mi?

Türkiye'de Suriyeli ve Afgan sığınmacı sayısı belirsizdir. **Resmi kaynaklar 4 milyon civarında olduğunu ileri sürse de, bu sayıyı, belli de-ğerlendirmelere dayanarak 11 milyona kadar çıkarırlar da vardır** ve bu daha akla yakın görün-mektedir.

Resmi açıklama, içlerinden yaklaşık 190 binine vatandaşlık verildiğidir. Ancak 8 milyon sığınmacı-ya vatandaşlık verildiğini, bunların 3 milyonunun ilk seçimlerde oy kullanacağını söyleyenler de vardır.

İlk yapılması gereken, bu kadar büyük bir nüfus için “toptancı” ifadelerden kaçınmak olmalıdır. 11 milyon sığınmacının “hepsini göndermek” de, “hepsiyle birlikte yaşamak” da mümkün değildir; ayrıca doğru da değildir. Ayırıştırmak ve durumlarına göre tutum belirlemek gerekir. Elbette burada Avrupalı emperyalistlerin yaptığı gibi, “eğitilimler”in alınıp diğerlerinin gönde-rilmesinden sözetmiyoruz. Biz kendi kriterlerimize göre bir bunu yapmalıyız.

Cihatçı çetelerle, tarikatlarla bağları olanla-rın derhal ve kesin biçimde sınırđı edilmesi ilk talep olmalıdır. İŞİD-ÖSO çeteleri içinde yer almış; Suriye savaşının bir parçası olmuş; SADAT'tan eğitim almış; Türkiye'de silahlı teröre katılmış; tekbirli, şeriatçı sloganlarla yürüyüşler yaparak halka dönük tehditler savurmuş, herhan-gi bir suçla karışmış sığınmacılar derhal sınırdışı edilmelidir.

Devletin ayrıcalıklarından yararlanarak ken-dilerine özel alanlar oluşturan (mesela esnafılık yapan ama vergi ödemeyen, sağlık ve eğitim gibi konularda ayrıcalıklı muamele gören vb.) tüm kesimlerin ayrıcalıkları kaldırılmalı ve Türki-yelilerle eşit koşullar oluşturulmalıdır.

Emeği ile geçinen, işçi olarak çalışanların iş ve çalışma koşulları düzeltilmeli, kayıtdışı çalışmalar engellenmeli, sendikal örgütlenme hakkı tanınmalıdır.

Bunlar gerçekleşmeden “birlikte örgütlenme, birlikte mücadele” söylemleri gerçekçi değildir. Sı-ğınmacılar konusunu ırkçı propagandanın malze-mesi olmaktan, ekonomik krizin-işsizliğin müseb-bibi gösterilmekten çıkarmanın yolu da, bu talepler doğrultusunda mücadele etâmecktir.

***

Sığınmacılar, her sömürücü devlet için, kendi ülkesindeki sorunları örtbas etmenin ve ağır işgücü sömürüsünün bir aracına çevrilmiştir. Egemenler, sığınmacı konusuna kendi sınıfsal konuları ile bakmaktadırlar.

Devrimci-demokrat kesimler de, ezbere ve ka-lıpcı söylemler yerine, ülkedeki sınıf mücadelesinin çıkarlarını gözeten, sığınmacıları bunun bir parçası olarak ele alan politikalar üretmelidir. Hepsinden önemlisi, göç ve mültecilik sorunu, emperyalist savaşlarla, emperyalistlerin kar hesaplarıyla doğru-dan bağlantılıdır; mülteci politikaları emperyalizme ve sömürü düzenine karşı mücadeleden bağımsız düşünülemez.

Ukrayna savaşı 3 ayı geride bıraktı. İlk haftalarda olduğu gibi gündemin en üst sıralarında yer almıyor; ancak tüm dünyayı etkilemeye devam ediyor.

Dünya genelinde gıda ve enerji krizi sertleşiyor, mülteci sorunu

Avrupa'da giderek daha büyük bir soruna dönüşüyor, emperyalist saflar, savaşın seyrine bağlı olarak yeniden ve yeniden oluşuyor.

Üçüncü Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın Ukrayna cephesi, bütün sıcaklığı ve yakıcılığıyla hem emekçilerin hem de egemenlerin yaşamını etkiliyor.

Ukrayna savaşı hangi aşamada

Rus ordusu 24 Şubat günü Ukrayna topraklarına girdiğinden bugüne 3 aydan fazla süre geçti. Savaşın ilk günlerinde Rus saldırısı Ukrayna'nın dört bir yanından asker sokulması ile başlamıştı ve Rusya hızla sonuç alacağını düşünüyordu. Ancak ciddi bir ilerleme sağlayamadığı gibi, önemli insan ve silah kayıpları da verdi. Ukrayna ve Rusya'nın bu konuda verdiği rakamlar farklı olmakla birlikte, Rusya'nın çok sayıda general kaybettiği de kesinleşti.

Bunun üzerine Rusya hedef daralttı ve Ukrayna'nın Karadeniz'le bağlantısını kesmek için hareket planını değiştirdi. Ukrayna'nın Karadeniz kıyısındaki üç kentinden Kırım, zaten 2014'ten bu yana Rusya topraklarına katılmıştı. Odessa kentine dönük saldırı ise, Rus donanmasının amiral gemisinin batırılması üzerine durduruldu.

Rusya Odessa açıklarında bir kıyı kuşatmasıyla yetinip, tüm gücünü Ukrayna'nın doğusundaki Donbass ve Harkov ile Karadeniz kıyısındaki diğer kent olan Mariupol'a odakladı. Şimdi çatışmalar asil olarak buralarda sürüyor. Hem Donbass'ta hem de Mariupol'da Rusya artık yavaş ilerliyor; ancak ilerliyor, giderek daha fazla hakimiyet kuruyor.

Batılı emperyalistlerin vekalet savaşı

Emperyalistler, kendilerinin doğrudan girmek istemedikleri savaşlarda, vekalet savaşı yöntemini kullanıyorlar. **Maddi-askeri ve siyasi olarak destekledikleri kesimler, sözkonusu ülkenin ordusunu ve devletini zayıflatırken, kendileri bolca "barış" nutukları atabiliyorlar. Batılı emperyalistler Suriye'de IŞİD çetelerini savaştırmıştı; Ukrayna'da da faşist çeteleri savaştırıyor.**

Almanya ve ABD'nin doğrudan desteklediği faşist çeteler, Rus ordusuna da, Rusya yanlısı halka da gerçekten büyük bir kayıp veriyor. Bu çetelerin en güçlülerinden olan Azov Taburları, açıkça faşist-Nazi semboller, sloganlar kullanan bir grup ve Ukrayna açısından stratejik öneme sahip Mariupol'da konuşlanmış durumda. Rusya'nın Kırım'a karadan bağlanması için büyük önem taşıyan Mariupol kentini, savaşın başından bu yana büyük bir güçle savundular. Ancak Rusya'nın adım adım ilerlemesi sonucunda, Ukrayna'nın önemli sanayi kuruluşlarından biri olan Azovstal fabrikasında sıkıştılar; bu arada çok sayıda sivil de rehin alıp bu fabrikaya getirdiler. Benzer biçimde Odessa ve Harkov gibi, Rusya'nın stratejik olarak hedeflediği kentler de faşist-Nazi paramiliter çeteler tarafından savunuluyor.

Batılı emperyalistler ve işbirlikçileri de bu çetelere sınırsız para ve silah yardımı yapıyorlar. Yeni

Rusya Ukrayna'da NATO ile savaşıyor

üretmiş silahlar, Ukrayna savaşında sınırlanıyor, etkisi ölçülüyor. Mesela AKP'nin gönderdiği SİHA'lar (Silahlı İnsansız Hava Aracı), Rus ordusuna büyük kayıplar verdi. Bu silahlar aracılığıyla Rus hedeflerine nokta atışlar gerçekleştirilebiliyor; bir general ya da bir tank doğrudan hedef alınabiliyor. **ABD'nin gönderdiği tek kullanımlık, sırt çantasında taşınabilen füzeler de son haftalarda giderek daha etkili bir silah olarak kullanılıyor.**

Ukrayna Devlet Başkanı Zelenski, her konuşmasında "bize yardım edin, yardım etmiyorsunuz" diye şikayet etse de, rakamlar bunun tam tersini söylüyor. Mesela ABD'nin şu ana kadar Ukrayna'ya yaptığı destek 3,6 milyar doları aştı. Diğerlerinin verdiklerini de eklersek, bugüne kadar Ukrayna'ya verilen destek 5 milyar doları aşmış durumda.

Buna ek olarak **Biden, Nisan ayının sonunda Ukrayna savaşına destek vermek için Kongre'nin 46.6 milyar dolarlık bir paketi onaylamasını istedi. Bu rakam, Rusya'nın yıllık silahlanma harcamalarının (65.9 milyar dolar) üçte ikisinden fazla** ve sadece ABD'nin yapacağı para yardımı bu kadar. Almanya başta olmak üzere, Ukrayna ile doğrudan ilgilenen diğer NATO ülkelerini de eklediğimizde, Ukrayna'nın savaş bütçesi Rusya'nın bütçesinin üzerine çıkacak.

Ukrayna'da NATO ülkelerinin askerleri de bulunuyor ve bu savaşa doğrudan katılıyorlar. Bir yanı sıra faşist çeteleri eğitiliyor, diğer yandan önemli noktalarda doğrudan savaşa giriyorlar. Resmi olarak Ukrayna'daki varlıklarını kabul etmiyorlar. Mesela Kanadalı bir general, Kanada ordusundaki görevinden resmi olarak istifa ettikten sonra, Ukrayna'daki savaşta Rusya tarafından yakalanmış. Böylece Kanada, sözkonusu generalle bir bağının olmadığını ileri sürebilir. Keza İngiliz ya da ABD'li askerlerin, savaş sahasında kendilerinin çektiği videolar internette yayınlanıyor.

Ukrayna ne kadar önemli

Rusya açısından çok önemli ve vazgeçilmez bir ülke olduğu tartışmasız bir konu. Çünkü **Ukrayna hem Karadeniz hakimiyetini korumak açısından hem de NATO-AB ile arasına sınır çekmek açısından Rusya için hayati önem taşıyor.** 1991'de Sovyet coğrafyasının dağılmasıyla, ayrılan ülkelerden birçoğunu NATO ve AB'ye "kaptıran", Baltık Denizi'nde, Hazar Denizi'nde, Karadeniz'de hakimiyetini kaybeden Rusya için Ukrayna son barikat. ABD'nin "Rusya'yı çevreleme politikasını, özellikle Ukrayna ve Gürcistan gibi ülkelerde durdurma kararlılığını her defasında gösteriyor.

ABD ve AB açısından ise, Ukrayna sadece bir araç. **Ukrayna'yı Rusya ile bir savaşa girmeye zorladılar, ateşin ortasına attılar. ABD'nin asıl hedefi Rusya'yı zayıflatmak, güçten düşürmek.** Rusya'nın Ukrayna'da ağır bir yenilgi alması, nükleer silahlar kullanımı başta olmak üzere çok daha saldırgan bir savaş yürütmesine neden olabilir; bu yüzden Rusya'nın yenilmesinden çok, zayıflatılmasına odaklanmış düzeyde bir yardım yapıyor Ukrayna'ya. Karadeniz'deki

hakimiyetini sınırlayacak, Ortadoğu'daki ABD'de saldırılarına müdahalesini azaltacak, Çin'i ABD karşısında yalnız bırakacak düzeyde zayıflaması, ABD açısından öncelikli hedef.

Almanya ise Ukrayna savaşını, kendi savaş gücünü artırmada bir bahane olarak kullanıyor. İkinci Emperyalist Savaş sonrasında sınırlı bir silahlanma bütçesi ile idare eden, 1990'lardan itibaren başka ülkelere silah yardımlarına başlayan, Yugoslavya'nın parçalanması sürecinde ilk defa yurtdışına asker gönderen **Almanya, Nisan ayında aldığı bir kararla silahlanma bütçesini birden ve devasa rakamlara artıran kararlar aldı. Böylece artık Üçüncü Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda daha aktif rol almak istediğini gösterdi.**

İngiltere de bu savaşı kendi gücünü ve etki alanını artırmak için kullanıyor. 2021'de Ukrayna ile yaptığı bir anlaşma ile Odessa kentinde donanma üssü kurmayı planlayan İngiltere, savaşın içinde de yine doğrudan (ama resmi olmayan biçimde) yer alıyor.

Savaş kitlelere yıkım getirir

Daha savaşın başladığı üç ay olmasına rağmen, doğrudan etkilerini yaşıyoruz. **Finlandiya ve İsveç gibi ülkelerin NATO üyeliğinin gündeme gelmesi, en başta bu ülkelerin halkları açısından önemli bir sorundur.** Keza, savaşın iki ülkenin komşuları başta olmak üzere, dünya genelinde militarizasyonun artmasını beraberinde getirir. Ülke ekonomilerinin savaşa endekslenmesi, kitlelerin ihtiyaç kalemlerinin "ulaşılamaz" hale gelmesine neden olur.

Mültecilik konusu, savaşla birlikte derinleşen bir başka sorundur. Savaşın başında Ukraynalılar Avrupa'ya akın ettiğinde, başlangıçta büyük bir ilgiyle, ırkçı bir sahiplenmeyle karşılandılar. Ancak **zaman ilerledikçe, Ukraynalı sığınmacıların gittikleri ülkelerde kimi ekonomik ayrıcalıklardan yararlanmaları, yerel halkın yoksulluğu ile kıyaslanınca, önemli bir gerilim dinamiği de giderek büyüyor.**

Son aylarda enerji ve gıda enflasyonunun yükselmesinde, Ukrayna savaşının doğrudan etkisi vardır. Rusya Avrupa gazının yüzde 40'ını tek başına sağlıyor ve doğalgaz kartını kullanarak bu ülkelerin politikalarında etkili olmaya çalışıyor. Finlandiya ve Bulgaristan'a gönderdiği gazı kesti mesela. Gaz kısıtlaması, sadece konutların ısınmasını değil, sanayinin çarklarını, fabrika üretimlerini etkiliyor.

Yanısıra, **dünyanın buğday ihtiyacının yüzde 20'sini Rusya karşılıyor. Ukrayna'nın buğdayının dünya pazarına açılmasını engellediği için, genel bir gıda-ekmek krizi bekliyor tüm halkları.**

Emperyalistlerin kendi kar ve hegemonya hesapları için çıkardıkları savaşlar her koşulda halklara açlık, vahşet ve ölüm getirir. Ukrayna'da yaşanan da budur.

Başlıktaki “ilk domino taşı” ifadesi, The Guardian gazetesine ait. 10 Mayıs tarihli yazıda Sri Lanka’da başlayan büyük kitle direnişi, “Çöküş sürecinde ilk düşen domino taşının Sri Lanka yerine Türkiye olması bekleniyordu” başlığı altında anlatılıyor. 16 Mart’tan itibaren Sri Lanka halkı sokaklarda. 1948’de İngiltere’den bağımsızlığını kazandığından bu yana en büyük ekonomik kriz yaşandığı söyleniyor. Bu nedenle ekonomik kriz ve siyasi baskılara karşı büyük bir kitle direnişi yükseliyor bu küçük ada ülkesinde.

“Hindistan’ın gözyaşı”nda bitmeyen sömürü

Sri Lanka, Hindistan’ın güneyinde küçük bir ada ülkesi. Şekli gözyaşına benzediği için “Hindistan’ın gözyaşı” olarak isimlendirilmiş. Nüfusu yaklaşık 22 milyon. 1972’de cumhuriyet ilan edildikten sonra Seylan olan ismini Sri Lanka olarak değiştirdi. Ülkenin yüzde 80’ine yakını Budist, yüzde 10’u Hindu, geri kalanları ise Müslüman ve başka dini gruplardan oluşuyor.

İngiltere’den bağımsızlık sonrasındaki tarihi, egemen Sinhal ulusuna karşı azınlıktaki Tamil halkının bağımsızlık mücadelesi ile yoğrulmuştur. Bağımsızlık öncesinde nüfus olarak azınlıkta olmasına rağmen İngiltere tarafından ayrıcalıklı hale getirilen Tamiller, bağımsızlık sonrasında, nüfus çoğunluğunu oluşturan Sinhallerin baskısı altına girdiler.

1956’da Tamil dili yasaklanınca, Tamil direnişi de giderek güçlendi; 1976’da Tamil Eelam Kaplanları örgütü kuruldu. 1983’te Başkent Colombo’da Tamillere dönük soykırımın ardından başlayan iç savaş 26 yıl sürdü. 2000’lerin başında özerk yönetim kurmayı başaran Tamiller, 2009’un sonunda Sri Lanka hükümetinin düzenlediği vahşi bir katliamla ezildi. Başbakan Mahinda Rajapaksa, “Sri Lanka modeli” olarak geçen, “hiçbir sorunu çözmeden vahşetle yoketmek” olarak özetlenebilecek bir yöntem kullanmıştı. Tamil azınlık halkına en küçük bir hak kırıntısı bile verilmeden 40 binden fazla kişinin öldürüldüğü, gerilla önderlerinin yokedildiği, her şeyini kaybeden halkın milyonlarcasının Hindistan’a kaçmak zorunda kaldığı vahşi bir katliamın adıydı “Sri Lanka modeli”. O dönem Türkiye’de de PKK’ye ve Kürt halkına karşı bir tehdit unsuru olarak kullanıldı.

Rajapaksa hükümeti Tamillere karşı bu vahşi saldırıyı yürütürken tek başına değildi. Bütün emperyalistlerin bir biçimde desteklediğini aldı, asıl olarak da Çin’in tam destek verdiği bir katliamdı bu. Sri Lanka’nın stratejik önemi o kadar büyüktü ki, her emperyalist buradaki “sorun”un ne pahasına olursa olsun “çözülmesi” konusunda ortaklaşmıştı.

Sonrasında Çin, Sri Lanka hükümetine verdiği borçlar, krediler ve ülkeye dönük altyapı yatırımlarıyla pençesini bu küçük adanın üzerine geçirdi.

Kuşak ve Yol Projesi’nin önemli duraklarından biri yaptı. 2005-2017 arasında Sri Lanka’ya 15 milyar dolar borç verdi; aynı dönemde Dünya Bankası’nın verdiği borç ise 1 milyar dolardı. Bu süreçte Çin’in yaptığı altyapı yatırımları ise, tıpkı Türkiye’deki gibi ihtiyaç dışı ama “devasa” projelerdi. Uçak inmeyen bir havalimanı ve birkaç balıkçı teknesi dışında kullanılmayan bir liman inşa edildi. Üstelik bu projelerin inşasında doğrudan Çin’den gelen

“İlk domino taşı” Sri Lanka

ekipman ve işçiler kullanıldı. Yani yapılan yatırımların Sri Lanka halkına hiç bir ekonomik katkısı olmadığı gibi, gereksiz yere alınan borçlardan dolayı yoksullaşmayı artıran bir rol oynadı.

Sonrasında, **Sri Lanka borçlarını ödeyemediği için, Hambantota Limanı Çin’e 99 yıllığına devredilmiş oldu. Tıpkı geçmişte Çin topraklarının emperyalistler tarafından yağmalanması gibi (İngiltere Hong Kong kentini, Portekiz ise Macau adasını Çin’den 99 yıllığına kiralamıştı) şimdi de Çin aynı yöntemi kullanıyordu.** Üstelik “ekonomik” görünümde başlayan bu “işgal”, sonrasında tam bir işgale dönüşmeye başladı. Mesela Çin, Pakistan’ın Gwadar Limanı’nı inşa etmiş, sonrasında kiralamış, ardından “limanın güvenliğini sağlamak için” Çinli askeri birlikleri bu limana getirmişti.

Bu süreçte, diğer emperyalist ülkeler de ellerini Sri Lanka’nın üzerinden çekmediler. IMF borçları, Hindistan ve Japonya’nın müdahaleleri hep sürdü.

Ekonomik kriz halkı sokaklara döktü

Ülkeyi 20 yıldan uzun süredir yöneten Rajapaksa ailesi, “mega” yolsuzluklar ve ağır siyasi baskılarla tanınıyor. Ailenin hortumladığı 18 milyar dolar, diktatörlük, nepotizm (akrabaları devlet yönetimine almak), sivil darbe girişimi, hukuk ihlalleri, basın özgürlüğü sıralamasında 173 ülke arasından 165. sıraya düşülmesi gibi konular bugün çokça konuşuluyor.

Diğer taraftan halk, günde üç öğün yiyemeyecek kadar ağır bir yoksulluğun pençesinde kıvranıyor. 22 Şubat’tan bu yana elektrik kesintileri günde 7 saat-ten 13 saate kadar çıkmış durumda. Enflasyon çok yüksek. İlaç, gıda, yakıt gibi temel ihtiyaç maddeleri bulunamıyor ya da fahiş fiyatlarla satılıyor.

Mart ayında ekonomik taleplerle eyleme geçen kitleler, artık başbakanlık, devlet başkanlığı, bakanlık gibi hemen bütün üst kademe yönetimleri tekelinde tutan Rajapaksa ailesinin gitmesini istiyorlar.

Bu eylemler sürecinde, bazı bakanlar istifa etmek zorunda kaldılar. Ancak kitlelerin öfkesini dindirmeye yetmedi bu durum.

Protestoların Devlet Başkanı Gotabaya Rajapaksa’nın özel konutuna yönelmesi üzerine 1 Nisan’da OHAL ilan edildi ve ordu başkente çağrıldı. Ancak bu da eylemleri durdurmadı. Ağır saldırılara

rağmen direniş devam edince, **5 Nisan günü OHAL’i kaldırmak zorunda kaldılar. 9 Nisan’dan sonra ise, başkent Colombo’nun merkezinde, binlerce kişi gece-gündüz devam eden bir direnişe başladı. 6 Mayıs günü ülke genelinde 100’den fazla kamu ve özel sektör sendikasının örgütlediği, milyonlarca işçinin katıldığı ve hayatın durdurulduğu bir günlük genel grev yaşandı.**

Hükümetin istifası ve geçici bir hükümetin kurulmasıydı talep. Sri Lanka’nın çok uluslu-çok dinli yapısının onyıllardır sürekli kışkırtıldığı gözönüne alınır, işçilerin bütün bu ayrımları bir kenara bırakarak, ekonomik krize karşı birlikte bu kadar güçlü bir eylem örgütlemesi son derece önemliydi.

Genel grev üzerine hükümet, askerlerin yanısıra sivil-silahlı çetelerini saldı kitlelerin üzerine. Başkentte haftalardır kurulu olan direniş çadırlarına saldırdılar, pankartları ve çadırları yaktılar, orada bulunanları dövdüler. Ancak haber duyulunca binlerce kişi direniş alanına koştu, saldırganları kovdu, bazılarını da yakındaki Beira gölüne ya da çöp kutularına attılar. Bazı kesimler de iş bırakarak saldırıyı protesto etti. Sokağa çıkma yasağı da kitleleri durdurmaya yetmedi. Çadırlar yeniden kuruldu, direniş alanına kitlesel ziyaretler düzenlendi. Bu noktada hükümet bu güne kadarki en önemli geri adımını attı, Başbakan (2009’da Tamilleri katliam düzenlediği sırada Devlet Başkanı olan) Mahinda Rajapaksa istifa etmek zorunda kaldı. Devlet Başkanı’na dönük istifa talebi sürüyor.

Halk ise eylemlerini giderek yükseltiyor. İktidar partisinin yöneticilerine ait villalar ateşe veriliyor, heykelleri yıkılıyor, yurtdışına kaçacağı söylenen yöneticilerin yakalanması için yollarda kontrol noktaları oluşturularak araçlarda aramalar yapılıyor.

***

Sri Lanka’yı ekonomik krizin eşğine getiren nedenler belli aslında. Emperyalistlerin ve ülkedeki egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda şekillendirilen ekonomik model; yerli üretimi yoketmeyi, gıda başta olmak üzere ithalata bağımlı hale getirmeyi, IMF ya da Çin’den gelen kredilerle borç batağına sürüklenmeyi, devasa bütçe açıklarını, kitlelerin cebinden çalan yöneticilerin sefahat içinde yaşamasını öngörüyor. Tıpkı Türkiye’de ya da başka ülkelerde olduğu gibi.

Pandemi öncesinde dünya genelinde pek çok ülkede ekonomik krize karşı kitlesel ayaklanmalar yaşıyordu. Pandemi bunlara bir ara verdi. Bugün artık pandeminin “ürkütücü” etkisi geride kaldı; ancak bundan çok daha ürkütücü olan bir ekonomik kriz, dünya genelinde yaygınlaşıyor. Avrupa gibi bugüne kadar doğru düzgün enflasyon sorunu olmayan bölgelerde bile enflasyon görünüyor, halk yoksullaşıyor. **Ukrayna savaşı, enerji, gıda gibi temel ihtiyaç maddelerindeki krizi daha da büyütüyor, yaygınlaştırıyor.**

Bugün Sri Lanka, “çöküş” anlamında “ilk domino taşı” olarak değerlendiriliyor. **Bütün ulusal, dinsel, mezhepsel ayrımları bir kenara bırakan Sri Lanka halkının bir bütün olarak egemen sınıflara karşı yükseldiği güçlü direniş, “ayaklanmalar zincirini yeniden başlatan ilk domino taşı” olmasını da sağlayabilir.**

Emperyalist Fransa'yı sarsan 15 gün

Dünyamız insanlığının, emperyalist-kapitalist barbarlığın sürdürdüğü savaş eşliğinde bir kez daha açlık, sefalet ve yokoluşa karşı karşıya bırakıldığı günler içinde kutlandı bu 1 Mayıs Paris'te.

Savaş ekonomisinin acı faturası tüm ağırlığı ile halka kesildi. Temel ihtiyaç ürünlerine yüzde yüzlere varan zamlarla, halklar daha fazla yoksulluğa sürüklendi. Benzin fiyatları 2 euronun üzerine çıkarken, pazarlarda sebze ve meyve fiyatları iki katından fazla yükseldi, yağ gibi temel gıda ürünleri, tezgahlarda var olmasına rağmen, yüzde yüzellilere varan zamlarla satılıyor. Ayçiçek yağı, Carrefour gibi büyük mağazalarda, tezgahlarda fahiş fiyatla yerini bulurken, kimi yoksul semtlerde küçük marketlerde bulunmayabiliyor.

Yaşamın bu kadar zorluklarıyla karşı karşıya kalan işçi ve emekçiler, tepkilerini sokağa çıkarak protestolarla dillendirdiler.

1 Mayıs'tan 15 gün önce yapılan seçimlerde katılımın sadece yüzde 55'te kalması da bu tepkinin ifadesiydi. Seçimlerin ilk turunda, "sol"u temsil eden Melechon'un partisi kaybedince, iki sağcı parti karşı karşıya kaldı. Bir tarafta aşırı sağcı Marie Le Pen'in partisi, diğer tarafta geçen dönem yürüttüğü politikalarla, özelde Sarı Yelekliler'in öncülerinden taşra çiftçilerinin yoğun tepkisiyle gündemden düşmeyen, liberallerin temsilcisi, militarist politikalarıyla öne çıkan Cumhurbaşkanı Macron'un partisi... Tüm toplumsal tepkilere rağmen Macron yeniden seçilerek, 2. dönem hükümeti temsil etme hakkı kazandı.

Seçimin ardından Macron'un ilk açıklamaları, emeklilik yaşının 65'e yükseltilmesi ve yürütülen politikaların sürdürülmesi oldu.

Durum böyle olunca, CGT (Fransa'nın en büyük işçi sendika konfederasyonu) Başkanı Philip Martinez, bu yılki 1 Mayıs'ı, emperyalist-kapitalist sermayenin Macron gibi yürütücülerine karşı zaten hareket halinde olan karşıt tüm güçlerin mücadele ve gözdağı gününe dönüştürülmesi gerektiği açıklamasını yaptı.

Bu süreç, biz göçmenler bakımından da önem taşıyordu. Hükümetin olumsuz tüm ağır yükü ve acısını taşıyan göçmenler, zaten yüksek olan ev kiralının daha da yükselmesi, temel gıdaların zamlanması, sosyal hakların bir çoğunun kısıtlanması ya da kaldırılması, üstüne üstlük bir de işten çıkarılma ya da sağlıksız-denetimsiz koşullarda düşük ücretlerle çalışma gibi bir tablo ile karşı karşıya kaldılar.

1 Mayıs 2022'de sendika ve diğer kurumların yanında yer alarak alanlara çıktık. Bu anlamda, 1 Mayıs'ın direniş, kavga ve mücadele günü olduğu, bizlerin de alanları doldurmamız gerektiği bilinciyle çağrılar yaptık, bu şekilde 1 Mayıs'a hazırlandık. CGT, FO ve Solidaires sendikaları eşliğinde, anti emperyalist-kapitalist göçmen işçi ve emekçi güçlerden oluşan yüzbinlerce insan, Paris ve diğer büyük şehirlerin 250 alanında, meydanları doldurdu. Üstelik, daha önceki yıllarda karnaval şeklinde geçirilen 1 Mayıs günlerinden uzak bir duruş vardı; tepkiler çok yoğundu.

Paris'teki kutlamalara 50 bin civarında katılım oldu. 5-6 km güzergahı 3 saatte tamamlayan ya da yarıda dönen kortejlerle geç saatlere kadar sürdü. Binlerce polisin yığınak yaptığı güzergah boyunca, içinde daha çok gençlerin yer aldığı anti-kapitalist kortej, yer yer polisle çatışmalar yaşayarak, barikatlar kurarak, ateş yakarak, sermayenin temsilcisi kurumlardan bir çok banka ve sigorta şirketini tahrip ederek tepkilerini koydular; Macron'u istifaya çağırıldılar.

Savaş karşıtı, özelde de Macron hükümetini protesto eden pankartlar eşliğinde yürüyüşe geçen kitle Ulus Meydanı'na varmakta güçlük çekti.

Türkiyeli ve Kürdistanlı kurumların oluşturduğu 1 Mayıs Platformu (Öncü Partizan, DHP, Bir-Kar, Partizan, CDKF, ACTIT, ADHK, ODAK, PDD, ATİK Fransa), 1 Mayıs çalışmalarını birlikte yürütme ve 1 Mayıs'a birlikte katılma kararı aldı. "Sınıfsal sömürüye, emperyalist işgal ve savaflara, ırkçılığa, zamlara ve tüm hak gasplarına karşı 1 MAYIS'TA ALANLARA" yazılı ve "Republique Meydanı"nda yapılacak eyleme çağıran afişler çıkartıp, dört bir yana astılar. PDD okurları ayrıca, PDD imzalı, Türkçe, Kürtçe ve Fransızca olarak 1 Mayıs'a çağıran afişleri pek çok yere duvarlara yapıştırdı.

1 Mayıs Platformu, Republique Meydanı'nda sabahın ilk saatlerinden itibaren toplandı. Burada asılan pankart ve flamlar eşliğinde okunan mesajlar ve bizi bekleyen sorunlar anlatıldı. Çekilen halay ve atılan sloganlar etrafında geçen yürüyüş genel anlamda sorunsuz bitirildi.

Fransa PDD

İsviçre'de coşkulu 1 Mayıs

İsviçre-Basel'de 1 Mayıs coşkuyla kutlandı.

İsviçreli çok sayıda kurumun çağrısıyla yaklaşık iki ay önce anti-kapitalist bir birlik kuruldu ve 1 Mayıs çalışmaları başladı. Türkiye'den kurumlar olarak MLKP, TKİP, TPK/ML ve PDD 1 Mayıs çalışmalarını yürüttü.

1 Mayıs günü Basel'de Bahnhof'un yanındaki parkta toplanıp, şehrin en kalabalık merkezlerinden yürüyerek toplanma alanına ulaştık. Yürüyüş çok coşkulu ve militan geçti. Yürüyüş sırasında emperyalist savaşa, yoksulluğa, kapitalizmin her türden yıkımına karşı teşhir konuşmaları yapıldı. Mitingde, hazırlanan ortak metin okundu, coşkulu sloganlarla eylem sonlandırıldı.

Yürüyüş yapılan güzergah, kentten en işlek bölümü olduğu için, gün boyu tramvay ve otobüsler çalışmadı. Bu da 1 Mayıs'ın etkisinin tüm kente yayılmasını sağlayan, olumlu bir unsurdu. Her yerde 1 Mayıs havasının hakim olduğu göze çarpıyordu. Bu yılki yürüyüşte, gençlerin fazlalığı, canlılığı, özellikle İsviçreli gençlerin duruşu göz doldurdu.

İsviçre PDD

Soma'ta katledilen madenciler eylemlerle anıldı

Soma'da 8 yıl önce katledilen 301 madenciyi anmak için eylemler yapıldı.

Manisa-Soma'da 13 Mayıs'ta Bağımsız Maden-İş'in çağrısıyla yapılan eylemde, kitle hükümet konağı meydanından madenci anıtına yürüdü. Pankartların arkasından sıralanan kitle "Soma'yı unutma unutturma", "Bu daha başlangıç mücadeleye devam", "Gün gelecek devran dönecek patronlar işçiye hesap verecek" sloganlarını attı.

Anıtta ilk olarak ölen işçiler için saygı duruşu yapıldı. Konuşmalarda bu katliamın sorumlusunun devlet olduğu vurgulandı. Mahkeme sürecinde devletin patronların yanında saf tuttuğu belirtilirken, "şu anda katliamdan sorumlu olanların değil, madenci haklarını savunan avukatların tutuklu olduğu ve serbest bırakılması gerektiği" söylendi. Sendika temsilcilerinin konuşmalarının ardından ölen madenci aileleri konuşmalar yaptı.

Aynı gün Antalya, Bursa ve Ankara'da da anma eylemleri yapılarak Soma'da katledilenlerin unutulmayacağı ve hesap sorulacağı belirtildi.

Ayrıca yine Zonguldak'ta 12 yıl önce grizu patlamasında katledilen 30 işçi için de, Zonguldak'ta anma yapıldı.

☆ **1 Haziran 1971- Hüseyin Cevahir katledildi**
İstanbul-Maltepe'de bir evde polis tarafından kuşatıldılar. 3 gün boyunca süren direnişte, THKP-C önderlerinden Hüseyin Cevahir katledildi, Mahir Çayan yaralı olarak yakalandı.

☆ **2 Haziran 1970- Orhan Kemal öldü**
İşçi ve emekçilerin yaşamlarını konu eden romanlarıyla ünlü Orhan Kemal, Nazım Hikmet'le kaldığı cezaevinde, onun yönlendirmesi ile roman yazmaya başladı. Kendisi de işçi olarak çalıştığı için, işçilerin hayatını romanlarında işledi. Hanımın Çiftliği, Bekçi Murtaza, El Kızı gibi romanlarıyla ünlüdür

☆ **2 Haziran 1991- Ahmed Arif öldü**
"Hasretinden prangalar eskittim" kitabıyla ünlenen Ahmet Arif, Kürt halkının acularını, özlemlerini işlediği kadar, emekçilerin sorunlarını da şiirlerine yansıttı. "Nerede olursan ol / İçerde, dışarda, derste, sırada / Yürü üstüne - üstüne / Tükür yüzüne celladın / Fırsatçının, fesatçının, hayımnın.../Dayan kitap ile / Dayan iş ile / Tırnak ile, diş ile / Umut ile, sevdâ ile, düş ile /Dayan rüsva etme beni."

☆ **3 Haziran 1949- Mikhail Kalinin öldü**
Ekim Devrimi'nin önderlerinden Kalinin, Bolşevik Partisi'nin MK'sı dahil her kademesinde yer aldı. 1949'da hastalıktan öldü. Türkçeye de çevrilmiş en önemli eseri "Devrimci Eğitim Devrimci Ahlak"tır.

☆ **6 Haziran 1981- MLSPB militanları Tamer Arda, Mete Atilla Ermutlu, Ercan Yurtbilir ve Doğan Özzümrüt, Maltepe'de ve Sefaköy'de ellerinde silahlarıyla çatışarak şehit düştüler.**

☆ **8 Haziran 1844- Almanya'nın Silezya**

Haziran ayında şehit düşen İhtilalci Komünistler

17 Haziran 1984- Mehmet Fatih Öktülmüş

21 Haziran 1978- Muzaffer Mutlu

İstanbul'da sivil faşistler tarafından katledildi. Cenazesi, Amasya ve İstanbul'da düzenlenen gösterilerle Amasya'da toprağa verildi.

30 Haziran 1980- Songül Kayabaşı

15-16 Haziran direnişinin yıldönümünde İstanbul Kartal

Karlıktepe'de düzenlenen silahlı korsan gösteride çıkan çatışmada bir asteğmen ve iki er öldürüldü. Bunun üzerine Kartal'da terör estiren devlet, yüzlerce devrimciyi gözaltına aldı. TİKB sempaticanı Songül Kayabaşı ile TKP-ML sempaticanı Aziz Aras işkencede katledildi.

bölgesinde işçiler açlığa karşı ayaklandı.

☆ **13 Haziran 1969- Alpagut işgali**

Çorum'da bulunan ve Özel İdare tarafından işlenen linyit sektörü, işçiler tarafından işgal edildi. Çalışma koşullarına karşı 786 işçi, 34 gün boyunca oluşturdukları komiteyle işyerini yönettiler ve bu sürede üretimi yüzde 50 oranında arttırdılar.

☆ **15 Haziran 1915- 19 Ermeni devrimci asıldı**

Sosyal-demokrat Hınçak Partisi'nin MK üyesi Paramaz (Madteos Sarkisyan) ve 19 yoldaşı İstanbul Beyazıt Meydanı'nda asıldı. Paramaz, idam sephasında şöyle haykırdı: "Siz sadece bizim vücudumuzu yokedebilirsiniz, fakat inandığımız fikirleri asla... Yarın Ermenilik ülkenin doğusunda özgür ve sosyalist Ermenistan'ı selamlayacaktır. Yaşasın Sosyalizm!"

☆ **16 Haziran 2005- MKP/HKO üyeleri Mercan'da katledildi**

MKP Genel Sekreteri Cafer Cangöz, Aydın Hanbayat, Okan Ünsal, Ali Rıza Sabur, Alaattin Ataş, Cemal Çakmak, Berna Saygılı Ünsal, Kenan Çakıcı, Ökkeş Karoğlu, Taylan Yıldız, İbrahim Akdeniz, Dursun Turgut, Binali Güler, Ahmet Perктаş, Gülnaz Yıldız, Çağdaş Can, Ersin Kantar, kongre için Dersim'e giden vahşice katledildiler.

☆ **18 Haziran 1936- Maksim Gorki öldürüldü**

Kendisi de işçi olan ve çok yoksul bir çocukluk geçiren Sovyet yazarı, emekçilerin yaşamlarını anlatan romanlar yazdı. "Ana" kitabı, en çok bilinen eseridir.

☆ **19 Haziran 1953- Rosenbergler idam edildi**

Ethel ve Julius Rosenberg, ikinci emperyalist savaş sonrası ABD'de "Mc Cartycilik" olarak bilinen "cadı avı"nda tutuklanıldılar. Sovyetler Birliği'ne atom bombasının sırlarını verdikleri iddiasıyla "Sovyet Ajanı" ilan edildiler ve idamla cezalandırıldılar. Af diledikleri taktirde çocuklarına kavuşacakları söylendi, ama onlar bunu kabul etmedi. "Ya suçsuzluğumuza inanan onca insan, onlar da bizim çocuklarımız değil mi? Onlara ihanet etmeyeceğiz" dediler. Tam da evlilik yıldönümlerinde Sing Sing Hapishanesi'nde

3 Haziran 1963-Nazım Hikmet Öldü

Dünyada en fazla tanınan Türk şairi ünvanını sahip Nazım Hikmet, yaşadığı süre boyunca işçi ve emekçilerin yaşam ve mücadelelerini şiirlerine döktü. Bu yüzden yıllarca hapis yattı, sürgün edildi. Fakat inançlarından asla taviz vermedi. "Sevdalınız komünisttir" diyerek siyasal kimliğini her koşulda ortaya koydu.

"Sosyalist gerçekçi sanatçı" diyordu, "kendi halkının ve diğer halkların sanat geleneklerinden yararlanacaktır... Halkım için, başka halklar için, en yeni-sinden, yöneticisine kadar partimin tüm üyeleri için, bu erdemi taşıyan şiirler, tiyatro oyunları yazmak isterim. Ama bunun için doğru olmayı, öze sözle, süssüz, belirsizlikten uzak yazmayı, sağ kulağımı sol elle göstemeye kalkmamayı bilmek gerek."

Öyle de yaptı. Son nefesine kadar işçi sınıfının, halkların mücadelesinin yanında yer aldı ve onların sesi oldu. "Partili sanat"ın en güzel örneğini verdi. Eserleri ve mücadelesi ile daima yaşayacak...

*İşte şu güneşten düşen ateşte milyonlarla kırmızı yürek yanıyor!
Sen de çıkar göğsünün kafesinden yüreğini;
Şu güneşten düşen ateşe fırlat;
Yüreğini yüreklerimizin yanına at!
Akın var, güneşe akın
Güneşi zaptedeceğiz
Güneşin zaptı yakın*

elektrikli sandalyede idam edildiler.

☆ **20 Haziran 1933- Clara Zetkin öldü**

1857'de Almanya'da doğan Zetkin, 1910 yılında toplanan Uluslararası Kadın Konferansı'nda 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasını sağladı. Kadının kurtuluşunun koşulunun, "özel mülkiyetin kalkması ve kadının toplumsal üretime girmesi" olarak görüyordu. Emekçi kadınların mücadelesine çok önemli katkılar sundu.

☆ **25 Haziran 2005- Kazım Koyuncu öldü**

Laz müziğini geliştiren ve Karadeniz şarkılarını geniş kitlelere sevdiren Kazım Koyuncu, Çernobil sonrası Karadeniz'de yaygınlaşan kanser hastalığına yakalanarak yaşamını yitirdi.

☆ **27 Haziran 1905- Potemkin Ayaklanması**

Dünyada ilk kez düzenli bir ordunun gemisinde yaşanan ayaklanmadır. 1905 Devrimi'nin başlangıcı olmuştur. Devrimin yenilgisinin ardından mürettebatıyla birlikte Romanya'ya sığınan gemi, ancak 1917 devriminden sonra geri dönebildi.

☆ **28 Haziran 1926- Cerjinski öldü**

Sovyetler Birliği'nde devrimin ardından karşı devrimcilerle mücadele etmek için kurulan ÇEKA'nın başında görevlendirildi ve iç savaş sırasında önemli başarılar elde etti.

☆ **30 Haziran 1925- Şeyh Sait ve 46 arkadaşı idam edildi.**

☆ **30 Haziran 1980- Çorum katliamı**

Devlet eliyle organize edilen katliamda, sivil faşistler, Alevi mahallelerine saldırdılar. 26 kişi öldürüldü, yüzlerce yaralandı. Yüzlerce aile de Çorum'u terk etmek zorunda kaldı.

İşçi sınıfının yumruğunu indirdiği tarihi günler:

15-16 Haziran, Türkiye işçi sınıfının bir volkan gibi patladığı, saldırı yasasına karşı

fabrikaların ve sokakların tutuştuğu, sınıf dayanışmasının üst noktaya çıktığı büyük direniş günleridir. **Türkiye işçi sınıfının “kendiliğinden sınıf” olmaktan çıkıp “kendisi için sınıf” olmaya başladığı bir dönemeç, tarihe kazınmış şanlı bir sayfadır.**

İşçi sınıfı 15-16 Haziran eylemleriyle örgütlenme hakkının elinden alınması saldırısının geri püskürtmüş, sendikasının tasfiye edilmesini durdurmuştur. Bu yüzden “şanlı büyük direniş” tanımlamasını hak ediyor ve her dönem öğretmeye devam ediyor.

1970 yılının Haziran başında dönemin İçişleri Bakanı Seyfi Öztürk, “göreceksiniz çok yakında DİSK’in çanına ot tı kayacağız” demişti. **Amaç, DİSK şahsında yükselen işçi sınıfı hareketini bastırmak, örgütlenme alanlarını daraltmaktır. Onun için DİSK’i kapatmayı hedefleyen bir yasa hazırladılar.** Ama çok daha büyük bir direnişin fitilini ateşlediler.

Direnişe uzanan süreç

15-16 Haziran direnişini anlayabilmek için, işçi sınıfının o güne uzanan tarihine kısaca göz atmak gerekir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında işçi sınıfı, ekonomik, sosyal ve siyasal haklardan mahrum bırakılmıştı. O yıllarda mücadelesi de oldukça zayıftı. Fakat **1940’lı yılların sonlarında canlanmaya başladı. 1960’larda ise, Türkiye sanayisinin hızla gelişmesi, işçi sınıfını hem nicel hem de nitel olarak geliştirdi.** İşçi sınıfı “mücadele sahnesinde artık ben de varım” diyordu. Ekonomik taleplerin yanı sıra politik taleplerle ve militan eylemlerle kendini gösterdi.

Bu eylemler sonucudur ki, 1961 Anayasası’na işçi sınıfının örgütlülük hakları yönünde kimi maddeler koyuldu. Sendika kurma hakkı vardı, ama grev hakkı yoktu. İşçiler toplu sözleşme ve grev hakkı için sokaklara çıktı. 1961 görkemli Saraçhane mitingiyile başlayan Kavel’le devam eden bir süreç başladı.

Yasaları aşan eylemin ilk startını Kavel işçileri verdi. Bu atak karşısında burjuvazi, grev ve toplu iş sözleşmesi yasasını kabul etmek zorunda kaldı. Yol açıldıktan sonra gerisi geldi. **1965 Kozlu, 1966 Paşabahçe, 1968 Derby, 1969 Alpagut vb...**

Bu eylemler içerisinde yeni, militan öncü işçi kadrolar yetişti. Türk-İş’in işbirlikçi tutumuna tepki gösterip onu aşan eylemler yaptılar. Türk-İş yönetimi de bu işçileri ve sendikacıları tasfiye etti.

Tasfiye edilenler 1967 yılında DİSK’i kurdular. DİSK, militan eylemleriyle işçi sınıfı açısından bir çekim merkezi haline geldi. Türk-İş’ten kitlesel biçimde ayrılıp DİSK’e katılan işçiler oldu.

Aynı yıllarda dünyanın her yerinde işçi-emekçi eylemleri yükselişe geçmişti. ’68 gençlik hareketi, bütün dünyayı sarmıştı. Sosyalizm özlemi sokaklarda ifade ediliyordu. Öğrenci eylemleri, işçilerin fabrika işgalleriyle birleşerek dalga dalga yayıldı. Dünyayı kaplayan bu dalga Türkiye’yi de içine aldı. İşçi-öğrenci birlikteliği eylemlerle kendisini göstermeye başladı.

15-16 Haziran, işte bu zemin üzerinden gelişti. Yükselen hareket, burjuvaziye fena halde korkutmuştu. “DİSK’in çanına ot tı kayacağız” sözü, bunun ifadesiydi.

15-16 HAZİRAN BÜYÜK İŞÇİ DİRENİŞİ

İşçiler sendikasına sahip çıktı

O dönem tek başına hükümet olan Adalet Partisi, CHP’nin de desteğini alarak DİSK’i kapatmayı amaçlayan yasa tasarısını meclise sundu. **Tasarı; işçilerin sendika değiştirmelerini, bağımsız sendikalar kurmasını yasaklıyor, işkolu ve işyeri barajını yükseltiyor, işçilerin yeni bir konfederasyon kurmasını zorlaştırıyordu.** Esasında Türk-İş’i tek yetkili sendika kılan bir düzenlemeydi. Bu tasarıya mecliste karşı çıkan tek kişi, TİP milletvekili Rıza Kuas oldu.

Türk-İş yöneticileri, güçlü olmak için tek sendikada birleşmek gerektiğini ileri sürerek, yasal düzenlemenin işçinin yararına olduğunu savundular. DİSK ise, doğrudan kendini hedefleyen bu yasaya karşı çıkmak zorundaydı. Zaten tabanı, bu yasayı püskürtmekte kararlıydı. **DİSK’in kurullarında, işyerlerinde, günlerce tasarı üzerine tartışılar. Var olan işyeri komiteleri “Anayasal Direniş Komiteleri”ne dönüştü.** Artık kavgaya hazırıldılar!

13 Haziran’da DİSK’e bağlı sendikaların yönetim kurulları ve işçi temsilcilerinin katıldığı geniş bir toplantı yapıldı ve yasanın geri püskürtüleceği bir kez daha vurgulandı. Buna rağmen **DİSK yöneticileri, yasa meclisten geçtikten sonra fabrika önlerinde protestolarla ve İstanbul’da mitingle geçiştirmeyi kararlaştırdı.**

Tasarının mecliste kabul edilmesinin ardından, **15 Haziran’da İstanbul ve İzmit’e üretim durdu, işçiler sokaklara döküldü. 16 Haziran’da eylemlere katılım artarak devam etti. İstanbul ve İzmit işçi seline dönüştü. Eylemler sonra Ankara ve İzmir’e sıçradı.**

15 Haziran’da 115 işyerinden, yaklaşık 75 bin işçi; 16 Haziran’da 168 işyerinden, yaklaşık 150 bin işçi sokaklara aktı. Yasayı desteklemeyen Türk-İş üyeleri de eylemlere katılarak sınıf dayanışmasının en güzel örneğini sundular. **Her yürüyüş kolu polis barikatlarına aşa aşa ilerledi, polislerle yer yer çatışmalara girdi. Polisin gücü yetmeyince askeri devreye soktular. Fakat işçi selini durdurmaya askerin de gücü yetmedi.** Gözaltına alınan işçileri arkadaşları karakolları basarak geri alıyorlardı.

Avrupa yakasındaki işçiler Taksim alanına girmeye, Anadolu yakasındaki işçiler Kadıköy’e ulaşmaya çalıştı. İstanbul’un iki yakasında işçiler birleşmesin diye vapur seferleri iptal edildi, köprüler kapatıldı. Çatışmalarda 3 işçi yaşamını yitirdi, yüzlerce yaralandı. Devlet çareyi sıkıyönetim ilan etmekte buldu.

DİSK’in o dönemki genel başkanı Kemal Türkler,

eylemleri durdurabilmek için radyoda işçilere seslendi: “*Aranıza çeşitli maksatlarla giren kişiler olabilir, hatta şerefli*

Türk ordusunun bir mensubuna taş atabilir. DİSK Genel Başkanı olarak sizi uyarıyorum” dedi. Ardından işçilere eylemi bitirip fabrikalara dönmeleri çağrısında bulundu.

Bu çağrı, eylemlerde kırılma yarattı. İşçiler isteksizce ve parça parça eylemleri bitirdiler. Fakat bazı fabrikalarda işbaşı yapmadılar. Askerler fabrika içine girip işçileri zorla çalıştırmaya kalktı. Bu dayatmaya rağmen bazı fabrikalarda işçiler bir süre daha üretim yapmayarak eyleme devam etti.

Sıkıyönetim ilanı ve DİSK’in eylem kırıcı tutumu üzerine eylemler bir süre sonra kendiliğinden bitti. Bunu fırsata çeviren patronlar, DİSK yöneticilerini ve öncü işçileri tutuklattı, yüzlerce işçiyi işten attı. Fakat getirilmek istenen yasa, Anayasa Mahkemesi’nden geri döndü. Gerçekte yasayı durdurana, işçilerin direnişiydi. Kazanan 15-16 Haziran direniş olmuştu.

15-16 Haziran yolu gösteriyor

15-16 Haziran işçi sınıfının önderliğinde gelişti. İşçi sınıfı “devrimin öncü gücü” olduğunu bir kez daha kanıtlamıştı.

DİSK yürüyüş ve miting kararı almıştı; fabrika komiteleri de hazırlıklar yapmıştı. Fakat hiçbiri bu denli büyük bir eylem organize etmemişlerdi. Dahası **DİSK yönetimi, tepkileri yasal sınırlar içinde tutmaya özen göstermişti. 15-16 Haziran DİSK’i aşan bir direnişti.** Öncesi hazırlıklar, yapılan toplantılar, kurulan komiteler, elbette direnişin zeminini oluşturdu. Ancak direniş kendi mecrasında aktı; tahmin edilenin çok üzerine çıktı. İşçi sınıfında biriken öfke, 15-16 Haziran’da patladı.

15-16 Haziran siyasi talepli, yasadışı ama son derece meşru bir eylemdi. İşçiler yasal sınırları yerle bir ederek sokakları zaptettiler. Bunu da çıkarılmak istenen bir yasaya karşı, yani politik bir hedefle gerçekleştirdiler. Aynı zamanda sendikal barajlara ve işbirlikçi sendikacılığa karşı bir duruş ortaya koydular. Ve yasal sınırların bağlamadığı fiili mücadelenin önünü açtılar.

15-16 Haziran direnişinin en önemli özelliklerinden biri de, işçilerin kitlesel olarak başından sonuna kadar eylemlere katılmasıdır. Bunda tabanda kurulan işyeri komitelerinin önemli bir rolü vardır. **Eyleme katılan işyerleri, küçük atölyeler değil, büyük fabrikalar ve kilit sektörlerdi.** Direnişin işyeri komiteleri üzerinden şekillenmesi ve büyük fabrikaları kapsamayı, 15-16 Haziran’ın farkını ve gücünü ortaya koymuştur.

15-16 Haziran sınıf dayanışmasının adıdır aynı zamanda. Türk-İş üyeleri kitlesel katılım gösterdi. Sendikası sendikası işçiler eylemlerde yer aldılar. Ayrıca **devrimci-demokrat öğrenciler katılmış, işçi-öğrenci birlikteliği sağlanmıştı.**

15-16 Haziran’da işçiler kendi örgütlerini, sendikalarını canları pahasına savundular. Bu direniş olmasaydı, DİSK baraj altında kalıp kapanacaktı. Ne yazık ki, DİSK yöneticileri aynı cesareti ve direngenliği gösteremedi. Sonrasında başta 12 Eylül olmak üzere DİSK yönetimi birçok kritik aşamada teslimiyetçi bir tutum izledi. Bu yönüyle 15-16 Haziran, bir ayrıç, bir dönemeçtir. Ve halen işçi sınıfına izlenmesi gereken yolu göstermektedir.

M. Fatih Öktülmüş, 12 Eylül faşist cuntanın cezaevlerinde başlattığı devrimci kimliği yok etme amacıyla dayatılan Tek Tip Elbise (TTE) başta olmak üzere siyasal-ideolojik saldırılara karşı başlatılan Ölüm Orucu direnişinin 67. gününde, 17 Haziran 1984'te şehit düştü.

O, bürokrat bir ailenin çocuğu olmasına rağmen, proletarya ve ezilen halkların sömürü ve zulme karşı mücadelesinin içine atıldı. Üniversite yıllarında '68 kuşağı devrimci gençliğin anti-faşist, anti-emperyalist mücadelesinin ön safında idi. ODTÜ'de okuduğu yıllar Commer'in arabasının yakılması dahil, birçok eylemin içinde yer aldı.

Devrimci savaşımı daha aktif yürütmek için o dönemde devrimci bir grubun içinde faaliyet yürüttü. Ardından 12 Mart'ın işkenceleri ve cezaevi yılları başladı. Bu zorlu süreçte bükülmeden ilerledi. Çıkar çıkmaz soluğu işçi sınıfının içinde aldı. Emeksermaye çelişkesinin en keskin biçimde hüküm sürdüğü Çukurova'da grev ve direnişleri örgütledi, sendikal çalışmalar yürüttü. Tarım işçileri arasında sendikal örgütlenmeyi gerçekleştirdi. Bir yandan da öğrenci gençliğin anti-faşist mücadelesini örgütleyiyor, ideolojik-siyasal olarak eğitiyordu.

Bu yıllar, Mehmet Fatih Öktülmüş'ü usta bir proleter devrimciliğe dönüştüren yıllar oldu. Alçakgönüllülüğü ve fedakarlığıyla, davasına tutkun kişiliğiyle sadece yoldaşlarının değil, işçi ve emekçilerinin de gönlünü kazandı. 1976'da polislin eline düştüğünde siyasi şubedeki destansı direnişi Çukurova'da yankısını bulmuştu. Sonraki yıllarda Fatih'in görkemli direnişini dinleyerek devrimcileşen gençlerin sayısı azımsanmayacak düzeydeydi.

* * *

'77 yılında cezaevinden çıktıktan sonra Fatih'i farklı düzeyde yeni bir önderlik bekliyordu. Bir yandan uluslararası sağ oportünizmin estirdiği güçlü rüzgarlara, diğer yandan ÜDT (Üç Dünya Teorisi) ve ÇKP'nin etkisi altında legalist-kendiliğindenci çizgiye karşı mücadelede üzerine düşen görevlerin üstesinden geldi. '77 Mayıs'ında bu sağ oportünist çizginin karşısına ML bir programla çıkma görevi vardı. Fatih bu mücadelenin başındayken,

Direnişle sembolleşen önder komünist MEHMET FATİH ÖKTÜLMÜŞ

'78'de yeniden polislin eline düştü.

Bu kez sorgulama farklı düzeydeydi ve Fatih'in duruşu da bir o kadar görkemli oldu. Bu direniş, Türkiye Devrimci Hareketin (TDH) içinde de yankısını buldu. Fatih ve direnişi, hem düşman, hem dostlar tarafından daha fazla bilinir hale geldi.

Yoldaşları onu tedavi için gittiği Cerrahpaşa Hastanesi'nden özgürlüğe kavuşturdular. Çıktığında zorlu ve tarihi bir görevle karşı karşıyaydı. O, TİKB'nin gerçek anlamda kurulduğu İleri Militanlar Toplantısı'nda ideolojik-siyasi-örgütsel inşadan askeri alana kadar her alandaki faaliyetlere önderlik etti, tüm yeteneklerini devrime ve örgütüne sundu.

Fatih, örgütüne ve devrime tutkusu kadar, yoldaşlarına bağlılığı ve içtenliğiyle bilinir. Onda yenilgi ve zor günlerin sızlanmasına yer olmadığı gibi, zafer günlerinin kibirliliğine de rastlanmazdı. Devrimci mütevazılığın simgesiydi. Düşmana karşı uzlaşmaz sınıf kını ile bir kartal gibi atağa kalkarken, yoldaşlarına ve devrimci dostlarına karşı tüm içtenliği ve sıcaklığını sunardı. Onun bu özelliklerinden dolayı farklı siyasal düşüncelere sahip olanlar dahi hayranlıklarını gizleyemezlerdi.

* * *

12 Eylül faşizmine karşı en ön safta dövüşenlerden biriydi Fatih. Polis tarafından sürekli aranmasına rağmen yurtdışına çıkma düşüncesi taşımadığı gibi bunu dile getirenlere de tepki duyardı.

Henüz askeri faşist cuntanın üzerinden 17 gün gibi kısa bir zaman geçmişti ki, Osman Yaşar Yoldaşcan'la birlikte 12 Eylül faşizminin kolluk güçleriyle girdiği kıyasıya çatışmada son mermisine kadar savaşmış ve ağır yaralanmıştı. Osman'la bir-birlerini kaybettiklerinde yaşamın en büyük acısını taşıdı yüreğinde.

Adana'da devrimci çalışmalarını sürdürdüğü sırada yeniden düştü polislin eline. Adana'yı sokak sokak tanıyordu. Kaçış sırasında polislin üzerine atlamış tam elindeki silahı alacakken bir başka polislin kurşunu saplanmıştı vücuduna. Adana, Ankara ve ardından İstanbul işkencecileri birer birer tanıştılar onunla. Görkemli direnişi karşısında tüm işkenceciler ve aletleri tuzla-buz oldu. Aylar sonra sıkıyönetim savcılığına çıkarıldığında, "ben komünistim, adım Mehmet Fatih Öktülmüş" dediğinde, savcı büyük bir zafer kazanmış gibi ayağa fırlayıp, "çözdüm, çözdüm" diye bağırıyordu. Faşizmin bu acizliklerini anlatırken, bunu kendisinin değil, örgütünün zaferi olarak görülmesine özen gösterirdi.

İşkencehanelerden sonra cezaevleri... Sırası ile Kabakoz, Metris, Sultanahmet ve nihayet Sağmacılar Özel Tip... Bunların hepsi onun için birer direniş odağı oldu.

Faşist cunta nispeten rahatlamış ve sivil giysilere bürünmüştü '83 sonlarında. Ama tek direniş odağı olarak kalan İstanbul cezaevlerini teslim alamamıştı. Önce TTE giydirilerek kişiliksizleştirme, sonra siyasi kimliğini yok etme politikasıyla saldırılarını yoğunlaştırdı. Artık kısa süreli açlık grevleriyle bu saldırıların karşısında durma ve geri püskürtme olanağı kalmamıştı.

Böyle anlarda her zaman olduğu gibi yine Fatih öne fırladı. TİKB ve DS'nin kitlesel olarak başlattıkları süresiz açlık grevi 45. günden sonra Ölüm Orucu'na dönüştüğünde, Fatih diğer yoldaşlarının önüne geçti ve Ölüm Orucu'na aday oldu.

Eylem boyunca yoldaşlarının ve dostlarının moral ve güç kaynağıydı. Vücudu lime lime eriyip gözleri görmez olduğu ve bilincinin gelip gittiği dönemlerde bile, o komünist iradesini korudu. Kah Stalingrad Savunması'nda buldu kendini, kah Osman'la birlikte Bağcılar çatışmasında... Son nefesine dek, elinde ve dilinde hep "ondörtlü"sü vardı. Bir de Fatih ile bütünleşen ve sonraki yıllarda genelleşen "Biz Kazanacağız" sloganı...

* * *

O, fedakarlığın, alçakgönüllülüğün örneği, düşman karşısında bitmez tükenmez bir enerji ve uzlaşmaz bir direnişin sembolü oldu. Mücadele içinde her yoldaşın birbirinden kaptığı özellikleri vardır; ama Fatih bu özelliklerin bütünüydü. O sadece ihtilalci komünistlere değil, Türkiye Devrimci Hareketi'ne mal olmuş bir kimlik kazandı. Hem de bunu daha yaşarken başaran, çok ender bir komünist önderdi.

Ölüm Orucu gibi soylu bir göreve hazırlanırken, yoldaşlarını olası tehlikelere karşı uarmaktan da kendini alamamıştı. Son mektubunda "TİKB bu süreçte fersah fersah yol katetti, ancak grup döneminin ahbap-çavuş ilişkileri ve çevre anlayışının etkilerini henüz giderebilmiş değiliz, buna karşı mücadeleyi ihmal etmemeliyiz" diyordu. Buradaki öngörüsü sonraki yıllarda ne yazık ki gerçek oldu. Ama Fatih'in öğrencileri bu gidişe dur diyerek hareketin geleneklerine sahip çıktı, ML rotada yeniden inşasını sağladı.

Fatih, "mücadele boşluk tanımaz, en güçlü anda bile küçük bir boşluk çok şey kaybettirebilir" diyordu. Onun öngörülerini, devrim ve sosyalizm mücadelesinde kulağımıza hep küpe olmaya devam edecek. Denetleyen gözlerini her zaman üzerimizde hissedeceğiz ve devrettiği bayrağı yükseklerde tutmayı sürdüreceğiz.

Biliyoruz ki, Fatih ve tüm şehitlerimizin ölüme yürüdükleri ideallerini, ML çizgimizi, gelenek ve değerlerimizi koruyarak yaşatabiliriz. Onların "vasiyetleri"ni yerine getirme sözümüzü her daim tutacağız...

Devrimsiz “halkçılık” çözüm getirmez!

TİKB(B) 6. Konferans Belgeleri’nde bulunan ve “Devrim Günceldir” adlı kitapta da yeralan bir bölümü, güncel ve tarihsel öneminden dolayı yayınlıyoruz.

Giriş

Gerek dünyada gerekse ülkemizde son 20 yıla damgasını vuran faşist-gerici rejimlere, kitlelerin tepkisinin giderek arttığını görüyoruz. Siyaseten dinci-gericiliğe; ekonomik olarak ise, neo-liberalizme (onun önemli ayağı olan özelleştirmeye) karşı mücadeleye yükseliyor. Yıllar önce allayıp-pullayarak kitlelere sunulan bu politikaların ağır sonuçlarıyla karşı karşıya kalan geniş kesimler, “artık yeter” diyor; bu şekilde yaşamak istemediklerini eylemleriyle ortaya koyuyor.

Kitlelerin öfkesi eylemli bir hal alınca, yeniden “kamuculuk” “laiklik” “sosyal-devlet” söylemleri öne çıkmaya başladı. Geçmişte özelleştirmeyi savunan burjuva partiler bile, bugün özelleştirmeye karşı görünme ihtiyacı duyuyorlar. Sosyal-demokrat partiler ise, özelleştirilen kurumları yeniden kamulaştıracakları vaadinde bulunuyor.

Ülkemizde CHP’nin biraz zorlanarak da olsa “neo-liberalizme karşı” olduğunu açıklaması, “5’li çete” ile sınırlasa da “kamulaştırma”dan söz etmesi, bu dalganın yansımasıdır. Reformist partiler ise, uzun bir süredir “kamulaştırma”yı adeta tek çözüm olarak sunuyorlar. Onlar emperyalist-kapitalist sisteme değil, onun günümüzdeki tezahürü olan “neo-liberalizme” karşılar. “Sosyalizm” adına savundukları ise gerçekte “devlet kapitalizmi”dir.

Dünyada ve ülkemizde dinci-gericiliğe, neo-liberalizme, onun sonuçlarına karşı kitlelerin tepkilerin yükselmesi ileri bir gelişmedir. Burjuvazi ise, kitlelerin öfkesinin devrimci kanallara akmasını istemediği noktada, bu türden, kitlelerden destek alacak “kamucu” söylemleri yükseltmektedir.

Bu noktada, 2000’lerin başında Latin Amerika’da esen “halkçılık” rüzgarının, yanısıra Avrupa’da sol partilerin seçim zaferlerinin, kitlelerin taleplerini karşılamaktan ne kadar uzak kaldığı unutulmamalıdır.

Türkiye’de seçimler yaklaşırken kitlelerin AKP-MHP blokuna tepkisi, reformist sol tarafından düzen-içi çözümlere yönlendiriliyor. Oysa kitlelerin taleplerini karşılayacak tek sistem sosyalizmdir; bunun da yolu parlamentoda koltuk sayısını arttırmaktan değil, devrim için mücadeleyi yükseltmekten geçer.

Türkiye’de seçimler yaklaşırken kitlelerin AKP-MHP blokuna tepkisi, reformist sol tarafından düzen-içi çözümlere yönlendiriliyor. Oysa kitlelerin taleplerini karşılayacak tek sistem sosyalizmdir; bunun da yolu parlamentoda koltuk sayısını arttırmaktan değil, devrim için mücadeleyi yükseltmekten geçer. Kitlelere devrim ve sosyalizm dışında bir çözüm sunmak, onları aldatmaktır. Bugüne kadar yaşanan deneyimler, devrimsiz “halkçılık” olamayacağını ortaya koymuştur.

Kitlelere devrim ve sosyalizm dışında bir çözüm sunmak, onları aldatmaktır. Bugüne kadar yaşanan deneyimler, devrimsiz “halkçılık” olamayacağını ortaya koymuştur.

Yayınevimiz tarafından çıkarılan “Devrim Günceldir” kitabında yeralan “halkçılık”la ilgili bölümü, güncel duruma yanıt verdiği ve çözümü gösterdiği için kısaltarak yayınlıyoruz.

* * *

Reformist dalga umut olmadı

1990’ların ortalarından itibaren komünist ve devrimci örgütler, ulusal kurtuluş hareketleri güç kaybetmeye başlamıştı. Ancak örgütlerin güç kaybetmesi ya da yok olması, kitle hareketlerinin yok olması anlamına gelmiyordu.

Kapitalizmin vahşi sömürsü dizginsizce sürüyor, baskı ve terörü pervasızca devam ediyordu. Ve dünyanın farklı bölgelerinde kitleler, sisteme karşı tepkilerini bir biçimde ortaya koyuyordu. Ekonomik, siyasi baskılara karşı sokaklara çıkıyor, büyük gösteriler düzenliyor, ayaklanmalar gerçekleştiriyordu. Kitlelerin bu kendiliğinden hareketlerinin her yükselişi, kimi zaman devletin ağır saldırıları ile yenilgiye uğruyor; kimi zaman da sürece yayılarak sönmeleniyordu. Devrimci ya da ML önderlik olmadığında, önemli kazanımlar, köklü dönüşümler elde edemiyordu.

Bu koşullarda kitlelerin karşısına reformist önderlikler çıktı-çıkartıldı. Özünde burjuva ideolojisi olan reformizm, kendiliğinden kitle hareketlerini düzeniçi kanallara akıtma görevini üstlendi. Kitlelerin sosyalizme olan özlemlerini “sol” söylemlerle ve “sosyalizm” vurgularıyla reformizme yedeklemeye çalıştılar. Devrimcilerin, komünistlerin zayıfladığı koşullarda, bu söylemlerle kitle tabanını genişletip giderek güçlendi.

2000’li yıllarda yükselen halk hareketlerini en yoğun biçimde etkileyen iki temel akım ortaya çıktı: Biri Latin Amerika Bolivarcılığı; diğeri Avrupa solculuğu... Bu iki akım, özünde reformizmin farklı biçimleriydi. İki de geniş kitlelere “umut” olarak pazarlandı; doğdukları toprakları aşarak, dünyanın farklı bölgelerinde bir beklenti oluşturdu. Ve yine mücadele içinde, çok hızlı biçimde ikisinin de maskesi düştü; maskenin arkasındaki burjuva ideolojisi kısa sürede görüldü.

Latin Amerika’da halkçı perde yırtıldı

Latin Amerika ülkeleri, 2000’lerin ilk yıllarında Bolivarcı dalga ile güçlenmiş, parlamıştı. Venezüella Devlet Başkanı Hugo Chavez’in “21. yüzyıl Sosyalizmi” adını verdiği program, Latin Amerika ülkelerinin büyük bir bölümünü etkisi altına aldı.

1999-2009 arasındaki yıllar, Latin Amerika kıtası genelinde sol rüzgarların estiği, sosyalizm söylemlerinin yükseltildiği yıllar oldu. Ancak bunun esas

nedeni, Chavez'in çabası ve politikaları değil, kitle hareketinin gücüydü. Tıpkı Venezüella'da olduğu gibi ekonomik kriz, kimi ülkelerde ayaklanmalara, kimi ülkelerde büyük protestolara yol açmıştı. Yükselen bir dalgaydı bu; ve egemen sınıflar için büyük bir tehdit oluşturuyordu.

Bu tehdidi gören egemen sınıflar, bir devrimle ellerindekini tümünden kaybetmektense, bir süreliğine kitleleri rahatlatacak kimi adımlar atmayı tercih ettiler. Bu koşullarda hükümetler değişti; sol söylemli adaylar seçimleri kazandı, yeni hükümetler kurdu. **Bu hükümetlerin herbiri, kitlelerin onayını alan bazı adımlar atsa bile, hiçbir zaman sistemin özüne dokunmadılar, egemen sınıfların asıl kar alanlarını korudular, kitlelerin yaşamsal ihtiyaçları konusunda kısmi düzeltmeler yapmanın ötesine geçemediler...** Onların yönetim döneminde bile, kitleler en basit haklar için eylemler yapmaya devam etmek zorunda kaldı.

Latin Amerika'daki "sol" dalga 1999 yılında Venezüella'dan yükselmişti. 2009 yılında bir ABD darbesiyle Honduras Devlet Başkanı Manuel Zelaya'nın görevden alınması ile bu dalga kırıldı. Ardından ABD bütün gücüyle Latin ülkelerini geri kazanmak için harekete geçti. Honduras darbesiyle eşzamanlı olarak Kolombiya'da yeni ABD askeri üsleri kuruldu. Yanısıra ekonomik ambargolardan seçim hilelerine kadar her yöntemi kullanarak, kıta üzerindeki ekonomik, siyasi, askeri saldırıları büyüttü.

Ancak **bu ülkelerdeki "geri dönüş"lerin nedeni, ABD'nin saldırıları değildi.** Sol yönetimler kitle direnişlerinin üzerinde yükselmiş; faşist-ABD'ci-IMF'ci yönetimlere öfke duyan kitlelerin oyları ile seçim kazanmışlardı. **Verdikleri sözleri tutmadıkları, kitlelerin yaşam koşullarında köklü iyileşmeler yaratmadıkları, egemen sınıfların baskı ve sömürsünü sürdürmelerine olanak tanıdıkları için kitle desteklerini kaybettiler.**

Buna karşın Venezüella'da Hugo Chavez'in 2000'lerin başından itibaren uyguladığı politikalar, kullandığı argümanlar ve anti-ABD'ci tutumu, ülkemizde bir çok kesim tarafından "sosyalizm" olarak tanımlandı, onaylandı. Ancak ne

Hugo Chavez sosyalistti, ne de yaptığı sosyalist uygulamaları.

Bugün artık Venezüella'nın "sosyalist" olduğunu savunanların sayısı epeyce azalmıştır. Bunda, Venezüella başkanı Maduro'nun Erdoğan ile kurduğu ilişkinin, Erdoğan'a dönük övgülerinin de payı vardır. Ancak asıl neden, Venezüella'da uygulanan ekonomi-politikanın yetersizliğinin, etkisizliğinin ve yanlışlığının ortaya çıkmış olmasıdır.

Üstelik başından itibaren kapitalist devlet aygıtını parçalamayan, burjuvaziyi tamamen mülksüzleştirmeyen, özel mülkiyet ilişkilerine darbe vurmayan, emperyalist sistemden kopmayan bir yönetim tarzına "sosyalist" denmiş olması (ki bunlar arasında kendilerine "ML", "komünist" diyenler vardır), **bu örgütlerin "sosyalizm" ufuklarının ne kadar "düzeniçi"leştğini, devrim fikrinden ne kadar uzaklaştıklarını göstermektedir.**

Latin halklarının tarihi, yüzlerce yıl süren bir mücadele tarihidir. Önce sömürgeci İspanya'ya, ardından emperyalist ABD'ye karşı bir varlık-yokluk savaşı verdiler. "Bağımsızlık"larını kazandılar, ancak bu defa Amerikan uşağı diktatörlüklerin kısılcasına girdiler. Buna karşı verdikleri devrimci mücadele bütün dünyayı sarsınca, egemenler başka yöntemleri devreye soktular. Yenilgiye rağmen direniş bitmediği için, bu defa "Latin Amerika solculuğu-Bolivarcılık" sürüldü önlerine, alternatif olarak... Kitlelerin ayaklanmalarını durdurmak, devrimin önünü kesmek için; burjuvazinin göz yumduğu, dahası önünü açtığı bir biçimde...

"Bolivarcı" yöneticiler, görünürde kitlelerin, gerçekte ise burjuvazinin çıkarlarını savunmak için başa geçmişlerdi. **Reformizmin güncellenmiş bir türeviydiler.** Ve reformizmin doğal evrimini yaşadılar. Önce kitlelere bir umut olarak sunuldu; sonrasında kitleler gerçek yüzlerini görüp onlardan uzaklaşınca, burjuvazi için de kullanım değeri kalmadı, işleri bitti ve çöpe atıldılar. Sonuçta "Bolivarcı Devrim" in ömrü kısa sürdü; ancak kitlelerin daha iyi yaşam özlentileri, sömürüye ve baskıya karşı direnişleri bitmedi.

Avrupa'da reformizm yenildi

Latin Amerika'da "sosyalizm"

Chavez'in 2000'lerin başından itibaren uyguladığı politikalar, kullandığı argümanlar ve anti-ABD'ci tutumu, ülkemizde bir çok kesim tarafından "sosyalizm" olarak tanımlandı, onaylandı. Ancak ne Hugo Chavez sosyalistti, ne de yaptığı sosyalist uygulamaları. Kapitalist devlet aygıtını parçalamayan, burjuvaziyi tamamen mülksüzleştirmeyen, özel mülkiyet ilişkilerine darbe vurmayan, emperyalist sistemden kopmayan bir yönetim tarzına "sosyalist" denmiş olması (ki bunlar arasında kendilerine "ML", "komünist" diyenler vardır), bu örgütlerin "sosyalizm" ufuklarının ne kadar "düzeniçi"leştğini, devrim fikrinden ne kadar uzaklaştıklarını göstermektedir.

dalgası geriye çekilirken, bu defa Avrupa'dan reformizm dalgası yükseltildi.

Latin Amerika ülkelerinde solcu başkanların artık seçimleri kaybettiği ya da Amerikancı darbelere maruz kaldığı bir dönemde, Avrupa reformizmi yükselişe geçmişti. Ve **"parlamentar yoldan devrim" vadeden Avrupa reformizmi, Latin "sosyalizmi"nden birkaç adım geriyi ifade ediyordu.**

Latin Amerika solculuğunda "sosyalizm" söylemleri ve eski devrimci-gerilla önderleri öne çıkmıştı; kitleleri manipüle etmek için bunlar etkili biçimde kullandılar. Avrupa reformizminde ise, bunlara bile ihtiyaç duymadılar. **Hafif muhalif-solcu söylemler ve genç-parlak-eğitilmiş kadrolar, Avrupa reformizminin temsilcileri olarak sivrildiler.** Yunanistan'da Çipras (Syriza), İspanya'da Iglesias (Podemos) bu akımın sembolleri oldu.

Üzerlerinde yükseldikleri zemin ise, 2011'deki Arap isyanlarının ardından Avrupa'da ortaya çıkan büyük kitle dalgasıydı. Özellikle İspanya, Yunanistan gibi ülkelerde, kitleler günler boyunca meydanları işgal ettiler, genel grevler, direnişler gerçekleştirdiler. Ekonomik ve siyasi baskılardan bunalan kitlelerin önüne, bu defa reformistler "çözüm" olarak çıkarıldı.

Çipras ve Podemos başta olmak üzere Avrupa reformistlerinin asıl görevi sisteme karşı mücadele ediyor gibi görünerek sistemden hoşnutsuz olan kesimleri sisteme entegre edebilmektir. Bunu çok yönlü olarak başardılar.

En başta, sisteme karşı hoşnutsuzluğu fazla ve arayış içinde olan gençleri etkilediler. Genç işsizliğin en yoğun olduğu, gençlerin gelecek kaygısının derinleştiği, parlamentodaki partilerden ve genel olarak parlamentodan umudunu kestikleri bir dönemde, bu gençlere tek çıkış olarak yeniden parlamentoyu gösterdiler. Kapitalist sistemin hem en önemli sembolü, hem de en çürümüş kurumu olan parlamento, bu partiler üzerinden kendisini aklamış oldu. Sistem dışı arayışların giderek arttığı bir dönemde, bu partiler, kitleleri burjuvazi için "tehdit" olmaktan çıkardı.

İkincisi, asıl oy tabanlarını, kendilerinden daha "sol"da bulunan partilerden alarak oy patlamaları

gerçekleştirdiler. Böylece “komünist” ya da “sosyalist” etiketli eski güçlü partileri marjinalleştirdiler ya da parlamento dışına düşürdüler. Yunanistan’da Albaylar Cuntası’na karşı direnişin içinden doğan PASOK, İspanya’da İspanyol Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) gibi... Bu partiler zaten komünist ya da sosyalist değildi ve geçen yıllar içinde gerçek yüzleri kitleler tarafından görülmüştü. Dolayısıyla burjuvazi açısından kullanma süreleri dolmuştu. Onların yerine “yeni” ve genç yüzleri devreye soktular.

Üçüncüsü, en ağır saldırı programları, “sol” hükümetlerle daha rahat gerçekleştirildi. Çünkü “sol” hükümetler, kitleleri maniple etme, dikkatlerini dağıtma, mücadele azmini zayıflatmada, çoğu zaman faşist bir hükümetten daha başarılıdır. Ayrıca büyük bir kitle direnişi üzerinden yükselmiş, kitlelerin oyunu-onayını almış bir hükümet, burjuvazinin politikalarını hayata geçirebilmek bakımından daha fazla tercih edilir.

Dördüncüsü, mücadelenin yüksek olduğu, kitlelerin hareketli ve sokakta olduğu ülkelerde, parlamenter bir “alternatif”, burjuvaziye geçici bir soluklanma olanağı sağlar. “Umut” olarak piyasaya sürülen reformist parti, bir beklentiye ve sokak eylemlerinde, direnişlerde kısmi bir azalmaya yol açar. Bu durum burjuvaziye zaman kazandırır; nefes alma olanağı verir.

2010’larda Avrupa’da yükselen reformist hareketler, burjuvaziye tüm bu cephelerde oldukça faydalı “hizmet” ettiler. Kitle hareketlerinin devrimci birikimlerini parlamentarizmin potasında erittiler. Misyonlarını yerine getirdiler ve sonrasında kaybolup gittiler. Ancak onların, yıldızlarının parladığı dönem boyunca sadece Avrupa’da değil, dünyanın pek çok bölgesinde önemli bir etki yarattığını da belirtmek gerekir.

Mesela Türkiye’de hem HDP’nin hem de ÖDP’nin, tıpkı Syriza gibi seçimlerde patlama yapma hayalleri şaha kalktı. Keza ilk “başkanlık seçimleri”nin yapıldığı dönemde, kitlelerde bu seçimlere karşı büyük bir tepki ve yeni sistemi reddeden bir tutum varken, HDP’nin Selahattin Demirtaş’ı “başkan aday” yapması, oy kullanmaya gitmeyecek olan geniş

bir kesimi sandığa çekti; böylece sistemi de meşrulaştırmış oldu.

Elbette bu dönemin de sonuna gelindi. İşçi ve emekçiler, Avrupa reformizminin gerçekte burjuva politikasının bir parçası olduğunu, çok acı deneyimlerle öğrendiler.

Devrimsiz “halkçılık” olmuyor

Gerek Latin Amerika “sosyalizmi”, gerekse Avrupa “reformizmi”nin kitlelere dönük vaadi, “halkçı” politikalar izlemek üzerine şekillenmişti. Seçim programlarında da bu vardı, söylemlerinde, hatta kimi zaman icraatlarında da.

Ancak bu durum bir kafa karışıklığı yaratıyor. “Halkçı” olmanın, “halkçı iktidar”ın kriteri nedir?

II. Emperyalist Savaş sonrasında dünya genelinde bir çok ülkede “halkçı” iktidarlar başa gelmişti. O ülkelerde gerçekten de kitlelerin yaşam koşullarında önemli iyileştirmeler gerçekleştirilmiş, “halk”ın ekonomik-siyasi talepleri büyük oranda karşılanmıştı. Bugün ise bu türden söylemler, asıl olarak kitleleri “kandırma”ya, dikkatleri dağıtmaya hizmet ediyor; halkçı yönetimler döneminde de işçi ve emekçilerin yaşam koşullarında kayda değer iyileştirmeler yaşanmıyor çünkü. Hatta çoğu kez eskisinden daha kötüye gidiyor. Böyle olmasının nedeni, iki dönem arasındaki farklılıklardır. II. Emperyalist Savaş sonrasında “halkçı”lığı ile, 2000’li yılların “halkçı”lığı arasında özsel farklar söz konusudur.

Bulgaristan devrimine önderlik eden ve bir dönem Komüntern’e başkanlık yapan Dimitrov, “Halk Demokrasisi” devletlerinin en önemli özelliklerini şöyle sıralıyor: 1- İşçi sınıfının önderliği altında olması ve halkın büyük çoğunluğunun egemenliğini temsil etmesi. 2- Tekelci burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin ekonomik bakımdan tasfiye edildiği, ama kapitalizmin ekonomik köklerinin tamamen kaldırılmadığı geçici bir devrenin devleti olması. 3- Sovyetler Birliği ile sıkı bir işbirliğinin ve karşılıklı yardımın varlığı. 4- Emperyalist sistemden kopulması ve sosyalist kamp içinde yer alması.

Dimitrov’un çerçevesini çizdiği bu özelliklere daha yakından bakalım:

Birincisi, II. Emperyalist Savaş sonrasındaki “halkçı” yönetimler, devrimle iktidarı ele geçirdiler. Bugünkü ise seçimle ya da darbeyle işbaşına geldi.

II. Emperyalist Savaş sonrası kurulan “Halk Demokrasisi” iktidarlarının tümü, Komünist Partilerin önderlik ettiği cephesel birlikler ile devrimlerini gerçekleştirmiştir. Ayrıca işçi sınıfı, diğer kesimlere önderlik etmektedir. Böyle olunca devrim sonrası kurulan “Halk Demokrasisi” iktidarlara, demokratik talepleri yerine getirmekle kalmamış, sosyalizme dönük adımlar da atmıştır. Dolayısıyla bu ülkelerdeki “Halk Demokrasisi” devlet modeli, burjuva demokrasisinin bir biçimi değil, proletarya diktatörlüğünün bir biçimi olarak şekillendi.

Keza devrimini gerçekleştirmiş olmak, o ülkelerde özsel değişimler yarattı. Devrimi başarmanın verdiği özgüven, devrim süreci boyunca örgütlü hareket etmenin getirdiği kolektif disiplin, mücadele içinde yaşanan eğitim ve bilinç dönüşümü vb. pek çok unsur, devrim sonrasında kitlelerin en büyük avantajıydı. Devrim sonrası kurulan iktidar, işçi ve emekçilerin yaşadıkları bilinç sıçramasını ve taleplerini önemli oranda dikkate almak durumundaydı.

Bugünkü halkçı yönetimlerin bulunduğu ülkelerde de kitle direnişleri vardır, ancak devrim yapacak düzeyde bir güç ve örgütlülük söz konusu değildir. Tersine, son dönem kitle direnişlerinde, hareketin önderliğinin olmaması, disiplin ve güç sağlayacak bir hiyerarşinin bulunmaması gibi eksiklikler, bir övünç unsuruna dönüştürülmüştür. Bu eksiklikler, kitlelerin sistemden kopuşunun önündeki en önemli engellerdir. Ve bu koşullarda gerçekleşen darbe ya da seçimle işbaşına gelen “halkçı” yönetimler, sistemin temel kurallarını işletmeye devam etmektedir. Kurulan yönetim, burjuva sömürücü sistemin bir parçasıdır ve kapitalist sistemin kendisini yenilemesini getirmektedir. Dolayısıyla bugünkü “halkçı” yönetimlerde, kitleler daha sürecin başında yeniktirler.

İkincisi, demokratik devrimini yaparak iktidara gelen halkçı yönetimler, doğrudan emperyalizme karşı savaş vermiş olduğundan,

ilk işleri emperyalist boyunduruktan kurtulmak olmuştur. Oysa günümüzdeki halkçı yönetimler, emperyalistlere sözler vererek işbaşına gelmekte ve onların temel çıkarlarını koruyan bir çizgi izlemektedirler.

Üçüncüsü, II. Emperyalist Savaş sonrasında kurulan halkçı yönetimler, sosyalist kampın parçasıydılar; bugünküler ise emperyalist-kapitalist kampın içindedirler. Zaten günümüzde sosyalist bir kamp yoktur; hatta sosyalist bir ülkenin, enternasyonalist birliklerin dahi olmaması, halk ayaklanmalarının devrimle sonuçlanmamasında, dolayısıyla "halkçı" yönetimlerin kapitalizmin sınırlarını aşamamasında çok önemli bir etkidir.

Oysa sosyalist SB'nin önderliğinde, halkçı iktidarlar dünya genelinde sosyalizmin prestijini ve enternasyonal dayanışmanın gücünü arkasına alıyorlardı. Bu, işçi ve emekçilerin çıkarlarının-haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda onları zorlayan veya teşvik eden bir unsurdu. **Bugünkü "halkçı" olma iddiasındaki yönetimler ya da partiler ise, bir emperyaliste karşı başka bir emperyalistin kanatları altına giriyorlar.** Asıl olarak da ABD emperyalizmine karşı Çin ya da Rusya ile kurulan ilişkiler belirleyici oluyor. Ancak bu durum kitlelerin yaşamlarında kayda değer bir fark yaratmıyor.

Dördüncüsü, devrimini yapan ülkelerin, burjuvaziye mülksüzleştirme yolunda attığı adımlar, ülkenin temel yapısını-karakterini değiştirmişti. Bugünküler ise, burjuvaziye işbirliği içinde (en azından bir kliği ile) yönetime geliyorlar.

Devrim yapan ülkelerde burjuvazinin kısmen mülksüzleştirildiği koşulda bile, ülkenin ekonomisi ve geliri, öncelikle kitlelerin yaşam koşullarını iyileştirmek için kullanılmaktaydı. Seçimle veya darbeye gelen yönetimler ise, öncelikle burjuvaziye verdikleri sözleri yerine getirmekle yükümlüler. Zaten işbaşına getirilme sebepleri de, burjuvaziye aktarılacak kaynaklar konusunda kitleleri ikna edebileceklerine dair verdikleri güvencedir. Bu durum güncel örneklerde fazlasıyla kanıtlanmıştır. Venezüella, petrol gelirlerinin önemli bir kısmını burjuvaziye aktarırken, küçük bir kısmıyla

kitlelerin refah düzeyini yükseltme görevini yerine getiriyordu. Petrol geliri olmayan, ekonomisi asıl olarak turizme dayanan Yunanistan'da ise, Syriza emperyalistlerle çok ağır koşullarda kredi anlaşması imzaladı; üstelik verilen kredinin önemli bir bölümünü yine Yunan burjuvazisine aktardı.

Beşincisi, devrimini yapmış ülkelerde, öncelikle planlı ekonomi ile ülkenin sanayi ve tarımda kendine yeter hale gelmesi hedeflenir. Günümüz halkçı yönetimleri ise, ülke ekonomisini emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda düzenlemeye devam ediyorlar.

Emperyalist "işbölümü", bağımlı ülkelerin ekonomilerinin gelişmesine izin vermez. Sanayi ve tarımı güçsüzleştirir, ülke ekonomisini birkaç sektörle sınırlandırır. Venezüella'da petrol, Yunanistan'da turizmin olması gibi. Bunların dışında kalan sektörler, emperyalist yağma ve talana açılır, özelleştirilir, yokedilir. Mesela Türkiye'de son on yılda çiftçiye ekim yapmaması için devlet tarafından para ödenmekte ya da hasat zamanı düşük fiyat vererek tarımda yıkımı derinleştirmektedir.

Devrimini yapmış ülkeler öncelikle bu durumu değiştirirler. **Üç milyon nüfuslu küçük ve geri bir ülke olan Arnavutluk'un bile sanayi ve tarımda güçlenme çabası; yarı-feodal Çin'in devrimin ardından köylerde bile, çelik üretiminde kullanılan "yüksek fırınlar" kurması, bunun örnekleridir.** (Sosyalist Sovyetler Birliği'nde katedilen mesafeden söz etmiyoruz bile.) Oysa Venezüella'nın petrole dayalı ekonomisinde Chavez öncesi ile sonrası arasında bir fark yoktur; benzer biçimde Syriza'nın da, ülkeyi "turizm cenneti" olmanın ötesine götürme planı olmamıştır.

Altıncısı, devrimini yapmış ülkelerde kitlelerin refah düzeyini artırmanın yolu olarak üretime katılanların sayısı sürekli artırılmış, işsizlik yokedilmiştir. Bugünkü halkçı yönetimler ise, eğitim ve sağlık gibi alanlarda belli iyileştirmeler yapmakla birlikte, işsizlik konusunda fazla bir yol almamış, ya da yaptıkları iyileştirmeler hızla bozulmuştur.

Kitlelerin üretime katılma düzeyi, belirleyici önemdedir. Bu, kitlelerin genel refah düzeyinden bağımsızdır.

İşçi ve emekçilerin önderliğinde devrimini gerçekleştirmiş ve sosyalist kampa bağlı bir halkçı yönetim, kendisi sosyalist olmasa bile, işçi ve emekçilerin çıkarlarını önceleyen adımlar atmak durumundadır. Bugünün koşullarında devrim yapmaksızın, seçimle ya da darbeye kurulan bir "halkçı" yönetim, en başta "iktidar" olamamıştır. Tam da bu nedenle, gerçekte "iktidar" olan burjuvazinin temsilcisi, emperyalist kampın bir parçasıdır. Ve iddia ettiklerinin aksine, devrimle iktidarı ele geçirmeden "başka bir dünya mümkün" değildir. "Mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmesi" doğrultusunda adımlar atmayan, kapitalist üretim ilişkilerinin dışına çıkamayan bir yönetimin köklü değişiklikler yapabilmesi zaten olanaksızdır. Yaşanan örnekler bunu somut olarak gözler önüne sermiştir.

Sosyalizmde "mal" değil, "hizmet" be-dava olur demiştik. Sosyalizmin sloganı "çalışmayan yemez"dir. Herkes üretime katıldığı kadar pay alır. Ama sağlık, eğitim, barınma, ulaşım vb. temel hizmetler herkese eşit biçimde sunulur. Sosyalizmi hedefleyen halkçı iktidarlar da bu şekilde hareket ederler. Oysa Venezüella gibi ülkelerde, sosyal yardım programları (ve sadaka kültürünün sürdürülmesi), çalışmadan da geçinmeyi olanaklı kılmıştır. Bu durum, kapitalizmin temel direklerinden biri olan "yedek işsizler ordusu"nun kalıcı olması ile uyumludur.

Sonuç olarak

"Halkçı yönetim" kavramı, içinde bulunduğu döneme bağlı olarak farklı bir nitelik taşımaktadır. İşçi ve emekçilerin önderliğinde devrimini gerçekleştirmiş ve sosyalist kampa bağlı bir halkçı yönetim, kendisi sosyalist olmasa bile, işçi ve emekçilerin çıkarlarını önceleyen adımlar atmak durumundadır.

Bugünün koşullarında devrim yapmaksızın, seçimle ya da darbeye kurulan bir "halkçı" yönetim, en başta "iktidar" olamamıştır. Tam da bu nedenle, gerçekte "iktidar" olan burjuvazinin temsilcisi, emperyalist kampın bir parçasıdır. Ve iddia ettiklerinin aksine, devrimle iktidarı ele geçirmeden "başka bir dünya mümkün" değildir. "Mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmesi" doğrultusunda adımlar atmayan, kapitalist üretim ilişkilerinin dışına çıkamayan bir yönetimin köklü değişiklikler yapabilmesi zaten olanaksızdır. Yaşanan örnekler bunu somut olarak gözler önüne sermiştir.

Reformizmin gerçekte bir burjuva ideolojisi olduğu ve burjuvaziye hizmet ettiği, yönetime geldikleri yerlerde daha net biçimde görüldü. O yüzden kitleler, giderek artan oranda reformist partilerden uzaklaşıyorlar. Son yıllardaki halk hareketlerinde reformist parti ve sendikaları direnişlerinde istemiyorlar.

Ne var ki, devrimci bir önderlikten yoksunluk, bu ayaklanmaların sonuçsuz kalmasını getiriyor.

Ancak kitleler "devrim" istiyor! Ve er-geç buna uygun örgüt-lülükler yaratacaklar ve mutlaka başaracaklar!

Enerji işçileri direniyor!

Yeni 15-16 Haziranlar yaratalım!

Onlar ümidin düşmanıdır,
Akarsuyun,
meyve çağında ağacın,
serpilip gelişen hayatın düşmanı.
Çünkü ölüm vurdu damgasını alınlarına;
-Çürüyen diş, dökülen et-,
bir daha geri dönmek üzere yıkılıp gidecekler.
Ve elbette ki, sevgilim, elbet,
Dolaşacaktır elini kolunu sallaya sallaya,
Dolaşacaktır en şanlı elbisesiyle; işçi tulumuyla
Bu güzelim memlekette HÜRRIYET...

Bursa'da havlucu Recep'e,
Karabük fabrikasındaki tesliyecisi Hasani'a düşman,
Fakir köylü Hatçe kadına,
İrgat Süleyman'a düşman,
Sana düşman, bana düşman,
Düşünen insana düşman
Vatan ki bu insanların evidir, sevgilim,
Onlar vatana düşman...

Hazım Hikmet